

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΜΣ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ
ΤΟΥ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Χρ. Χριστοπούλου

Φοιτήτρια: Ευφημία Τσιλικιώτη AM7118M014

Αθήνα, Νοέμβριος 2019

Τριμελής Επιτροπή

Δονάτος Παπαγιάννης, Καθηγητής Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου

Άγγελος Μπώλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Εμπορικού Δικαίου

Χριστίνα Χριστοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια (Επιβλέπουσα)

Φοιτήτρια: Ευφημία Τσιλικιώτη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	1
1.- Η πορεία προς το «Solvency II»	2
1.1.- Ευρώπη.....	2
1.1.1.- «Φερεγγυότητα I» (Solvency I).....	2
1.1.2.- «Βασιλεία I» (Basel I).....	3
1.1.3.- «Βασιλεία II» (Basel II).....	4
1.1.4.- «Βασιλεία III» (Basel III).....	6
1.1.5.- Από τη «Βασιλεία» στη «Φερεγγυότητα».....	6
1.2.- Ελλάδα.....	10
2.- Σύστημα «Solvency II» («Φερεγγυότητα II»)	14
2.1.- Πεδίο εφαρμογής.....	14
2.2.- Στόχοι.....	16
2.3.- Πυλώνες.....	18
2.3.1.- Πρώτος πυλώνας.....	18
2.3.1.1.- Αποτίμηση ενεργητικού - παθητικού.....	18
2.3.1.2.- Τεχνικές προβλέψεις.....	19
2.3.1.3.- Ίδια κεφάλαια.....	22
Πρώτη Κατηγορία Tier 1.....	23
Δεύτερη Κατηγορία Tier 2.....	23
Τρίτη Κατηγορία Tier 3.....	23
2.3.1.4.- Κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας.....	23
2.3.1.5.- Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας.....	24
2.3.1.6.- Ποσοστό επενδύσεων.....	26
2.3.2.- Δεύτερος πυλώνας.....	26
2.3.2.1.- Ποιοτικές απαιτήσεις.....	26
2.3.2.2.- Εταιρική διακυβέρνηση.....	27
2.3.3.- Τρίτος πυλώνας.....	28
3.- Η εποπτική αρχή	29
3.1.- Αλλοδαπές εποπτικές αρχές.....	29
3.2.- Η εποπτική αρχή στην Ελλάδα.....	30
3.2.1.- Στόχοι της ΤτΕ ως εποπτικής αρχής του συστήματος ιδιωτικής ασφάλισης.....	30
3.2.2.- Βασικές αρχές της εποπτείας.....	32
3.2.3.- Εποπτευόμενα ιδρύματα.....	32

3.2.4.- Αρμοδιότητες της ΤΤΕ.....	33
3.2.5.- Εξουσίες της ΤΤΕ.....	34
3.2.6.- Περιορισμοί στο έργο της εποπτικής αρχής.....	36
3.3.- Υποχρεώσεις των εποπτευομένων επιχειρήσεων.....	37
3.3.1.- Υποχρέωση πληροφόρησης της αρχής.....	37
3.3.2.- Έκθεση.....	38
3.3.3- Η αρχή του συνετού επενδυτή.....	39
4.- Το «Solvency II» ως ενιαίο οικονομικό ευρωπαϊκό πλαίσιο.....	40
4.1.- Οι βασικές οικονομικές αρχές διαχείρισης κινδύνων.....	40
4.2.- Συνεργασία των εποπτικών αρχών.....	41
4.3.- Νέα κουλτούρα κινδύνου.....	42
Επίλογος.....	52
Παράρτημα I.....	54
Ενωσιακή νομοθεσία.....	54
1. Οδηγίες.....	54
2. Κατ'εξουσιοδότηση Κανονισμοί/Αποφάσεις.....	54
3. Εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα.....	55
Παράρτημα II.....	62
Ελληνική νομοθεσία.....	62
Παράρτημα III.....	63
Πίνακες.....	63
Πίνακας I.....	63
Πίνακας II.....	64
Πίνακας III.....	64
Βιβλιογραφία.....	66
Ελληνόγλωσση.....	66
Ξενόγλωσση.....	67
Επιστημονικά άρθρα.....	67
Επιστημονικά περιοδικά.....	67
Ηλεκτρονική βιβλιογραφία.....	68
Νομολογία.....	68
Λημματικό ευρετήριο.....	70

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ Αστικός Κώδικας

ΔΕΙΑ Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης

ΕΑΑΕΣ Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων

ΕΕ Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕ Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΕΚ Ευρωπαϊκή Κοινότητα

ΕΟΚ Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

ΕΟΧ Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος

ΕΠΕΙΑ Επιτροπή Εποπτείας της Ιδιωτικής Ασφάλισης

ΕΠΥ Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών

ΝΔ Νομοθετικό Διάταγμα

ΝΕΑΕ Νόμος για την εποπτεία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων

ΝΠΔΔ Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου

ΠΔ Προεδρικό Διάταγμα

ΠΕΕ Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής (της ΤτΕ)

ΣΛΕΕ Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤτΕ Τράπεζα της Ελλάδος

ΦΕΚ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

CEA Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ασφαλίσεων

CEIOPS Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και
Επαγγελματικών Συντάξεων

ΕΙΟΡΑ Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων

MCR Ελάχιστες Κεφαλαιακές Απαιτήσεις

ORSA Own Risk&Solvency Assessment

SCR Κεφαλαιακές Απαιτήσεις Φερεγγυότητας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα μελέτη, επιχειρείται η ανάλυση της δομής του νέου πλαισίου που ονομάζεται «Solvency II», σε συνέχεια του προϋσχύσαντος με την ονομασία «Solvency I», το οποίο από 1^{ης}.1.2016 εφαρμόζεται ως μοναδικό νομοθετικό πλαίσιο ενιαία στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν) και ρυθμίζει τις ποσοτικές και ποιοτικές απαιτήσεις που θα πρέπει να τηρούν οι ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, προκειμένου να είναι συνεπείς προς τους νέους όρους. Οι νέες απαιτήσεις αφορούν το ενεργητικό και το παθητικό των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων, τα εσωτερικά λογιστικά τους μεγέθη, τα περιουσιακά τους στοιχεία, τις επενδύσεις τους και τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση. Για την επίτευξη των στόχων του νέου πλαισίου, ρυθμίζονται και νέοι όροι για την εποπτεία των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων. Τέλος, επισημαίνεται η αναγκαιότητα του νέου πλαισίου και η διαδρομή μέχρι την τελική του μορφή.

Λέξεις-κλειδιά: Solvency II, ασφαλιστική και αντασφαλιστική επιχείρηση, εποπτεία, νομοθετικό πλαίσιο.

ABSTRACT

In this study, we attempt to analyze the structure of the new framework called 'Solvency II', as it follows after the predecessor, named 'Solvency I', which as of 1 January 2016 applies as a single legislative framework in the European Union countries, such as and in the countries of the European Economic Area (Norway, Iceland and Liechtenstein) and regulates the quantitative and qualitative requirements that insurance and reinsurance undertakings must comply with in order to be consistent with the new conditions. The new requirements relate to the assets and liabilities of insurance and reinsurance undertakings, their internal accounting figures, their assets, their investments and their management. In order to achieve the objectives of the new framework, new conditions for the supervision of insurance and reinsurance undertakings are also set. Finally, the necessity of the new framework and the way followed to its final form are highlighted.

Keywords: Solvency II, insurance and reinsurance business, supervision, legislative framework.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και στον απόηχο της σφοδρής οικονομικής κρίσης που έπληξε την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), το πλήρες φάσμα των συνεπειών της οποίας δεν έχουμε αντιμετωπίσει ακόμη, έγινε πιο αναγκαία από ποτέ η επίτευξη της σύγκλισης των οικονομιών των κρατών-μελών της Ε.Ε. και συνακολούθως και των βασικών δομών από τις οποίες απαρτίζεται η ευρωπαϊκή οικονομία. Με αυτή τη σκέψη, σημαντικό ρόλο για την διατήρηση της οικονομίας ενός κράτους ως θεσμικά και λειτουργικά σταθερής, αποτελεί το μερίδιο της αγοράς που αντιστοιχεί στην «ιδιωτική ασφάλιση»¹, η οποία διενεργείται μέσω των ασφαλιστικών² και αντασφαλιστικών³ επιχειρήσεων (και εφεξής (αντ)ασφαλιστικών, προς αποφυγή ασκόπων επαναλήψεων και καταπόνησης). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να έχει καταστεί αδήριτη πλέον η ανάγκη για οικονομική σταθερότητα, ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα και εποπτεία των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην ΕΕ.

Έπειτα από αρκετά χρόνια μελετών, έρευνας, προτάσεων, διαβουλεύσεων και κανονιστικών διαδικασιών, δημιουργήθηκε ένα πλήρες πλαίσιο, με την ονομασία «Φερεγγυότητα II» («Solvency II») (Οδηγία 2009/138/EK), το οποίο αντικαθιστά το πλαίσιο των δεκατεσσάρων (14) προϋφιστάμενων οδηγιών ίδιου σκοπού, γνωστές ως «Φερεγγυότητα I», διότι δεν κατάφερε να διασφαλίσει τις ενιαίες προϋποθέσεις εποπτείας που πρέπει να διέπουν τις ευρωπαϊκές (αντ)ασφαλιστικές εταιρείες σε εποχή σφοδρής οικονομικής αβεβαιότητας. Το «Solvency II» εισάγει για πρώτη φορά καθεστώς εποπτείας, με ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά απόλυτης κάλυψης για τις (αντ)ασφαλιστικές εταιρείες στην ΕΕ., βασίζεται στο προφίλ κινδύνου κάθε μεμονωμένης ασφάλισης, για την προώθηση της συγκρισιμότητας, της διαφάνειας και της ανταγωνιστικότητας και επιδιώκει μια προσέγγιση προσανατολισμένη στους οικονομικούς κινδύνους, παρέχοντας κίνητρα για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ώστε να υπολογίζουν και να διαχειρίζονται κατάλληλα τους κινδύνους προς όφελος των δικαιούχων της ασφαλιστικής κάλυψης.

¹ Νεκτάριος, Εισαγωγή στην Ιδιωτική Ασφάλιση, 2003, σελ. 20, όπου «Η συγκέντρωση τυχαίων και απρόβλεπτων κινδύνων με την μεταφορά τους σε ασφαλιστές, που συμφωνούν, έναντι ασφαλιστρού, να αποζημιώνουν τους ασφαλισμένους για τυχαίες ζημιές ή να παρέχουν άλλες χρηματικές παροχές ή υπηρεσίες, που συνδέονται με τον κίνδυνο.».

² Ασφαλιστική θεωρείται η επιχείρηση πρωτασφάλισης ζωής ή κατά ζημιών η οποία έχει λάβει νόμιμη άδεια λειτουργίας από τους αρμόδιους φορείς ανάλογα με την καταστατική έδρα της (Οδηγία 2009/138/EK και Οδηγία 2014/51/ΕΕ).

³ Αντασφαλιστική είναι η επιχείρηση, πλν των ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή κινδύνων τους οποίους έχει ασφαλίσει ασφαλιστική επιχείρηση ή άλλη αντασφαλιστική επιχείρηση (Οδηγία 2002/92/EK).

1.- Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ «SOLVENCYII»

1.1.- ΕΥΡΩΠΗ

1.1.1.- «ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ I» («SOLVENCY I»)

Από το έτος 1973 η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) μελετούσε τρόπους για να αναβαθμίσει τη λειτουργία των τραπεζικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να καταστήσει ασφαλέστερες τις κάθε είδους οικονομικές συναλλαγές και απαιτήσεις και να προσφέρει κανόνες που να διασφαλίζουν την σταθερότητα της κεφαλαιακής επάρκειας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η διαδρομή ξεκίνησε από ένα χαλαρό και ήπιο πλαίσιο δέσμης δεκατεσσάρων (14) Οδηγιών⁴, γνωστές και ως «Φερεγγυότητα I» («Solvency I»), που υιοθετούσε ένα ενιαίο σύστημα υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας για όλες τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις («one-model-fits-all»)⁵, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιμέρους κίνδυνοι των επιχειρήσεων στην ενιαία αγορά και το οποίο αύξησε το ελάχιστο κεφάλαιο εγγύησης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων τόσο για τις ασφάλειες ζωής, όσο και για τις γενικές ασφαλίσεις⁶.

Το «Solvency I» έχει χαρακτηριστεί ως η «απλοποιημένη» μέθοδος υπολογισμού του περιθωρίου φερεγγυότητας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, γεγονός που (εν μέρει) αποτελούσε πλεονέκτημα του πλαισίου, καθώς δεν αντιμετωπίζονταν σημαντικές δυσκολίες κατά την εφαρμογή του, πλην όμως, ταυτόχρονα αποδείχθηκε ανεπαρκές για την κάλυψη των συνεχώς αυξανόμενων αναγκών της ασφαλιστικής αγοράς. Η αυξανόμενη πολυπλοκότητα στον ασφαλιστικό κλάδο, αντιμετωπίστηκε αφενός από τα κράτη με θέσπιση νόμων και κανονισμών, έτσι ώστε να προστατεύσουν τους οργανισμούς και τους καταναλωτές από υπέρμετρες και ακατάλληλες κατευθύνσεις κεφαλαίων και αφετέρου από τις μεγάλες επιχειρήσεις με εσωτερικά (τους) συστήματα ελέγχου, βασισμένα στον κίνδυνο, έτσι ώστε να αναπτυχθεί μία πιο ρεαλιστική και αντικειμενική αξιολόγηση της κατανομής των κεφαλαίων.

Η θέσπιση του περιθωρίου φερεγγυότητας το 2002, αποτέλεσε ένα απλώς προσωρινό μέτρο, που δεν κατάφερε να καλύψει τις θεμελιώδεις ανάγκες προστασίας των αντισυμβαλλομένων στην (αντ)ασφαλιστική σύμβαση. Το κύριο έλλειμμα του «Solvency I», έγκειτο στο γεγονός ότι, όπως και όλες οι μέχρι τότε προσπάθειες, στόχευαν σε ρύθμιση μόνο του παθητικού του ισολογισμού των επιχειρήσεων και δεν περιελάμβαναν διατάξεις σχετικές με τις επενδυτικές

⁴ Αυτές είναι οι Οδηγίες: 64/225/ΕΟΚ, 73/239/ΕΟΚ, 73/240/ΕΟΚ, 76/580/ΕΟΚ, 78/473/ΕΟΚ, 84/641/ΕΟΚ, 87/344/ΕΟΚ, 88/357/ΕΟΚ, 92/49/ΕΟΚ, 98/78/ΕΚ, 2001/17/ΕΚ, 2002/83/ΕΚ, 2005/68/ΕΚ και 2007/44/ΕΚ.

⁵ Ρόκας, Ασφαλιστικό Δίκαιο Solvency II Εποπτεία των (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, 2016, σελ.12

⁶ Οδηγία 2002/13/ΕΚ για γενικές ασφαλίσεις και Οδηγία 2002/83/ΕΚ για ασφαλίσεις ζωής.

δραστηριότητες αυτών, με αποτέλεσμα να χάνεται η διασύνδεση μεταξύ περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και κινδύνων του ενεργητικού τους. Η μόνη καινοτόμος ρύθμιση του «Solvency I», που διατηρήθηκε και εμπλουτίστηκε με το νέο πλαίσιο «Solvency II», ήταν ότι ο ρόλος της εποπτείας των επιχειρήσεων έγινε πιο ενεργός, καθώς οι εποπτικές αρχές είχαν το δικαίωμα να παρεμβαίνουν σε περίπτωση που το περιθώριο φερεγγυότητας δεν κυμαινόταν σε επιθυμητά πλαίσια.

1.1.2.- «ΒΑΣΙΛΕΙΑ I» («BASEL I»)

Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας 1980, για τη ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού τομέα, ίσχυε το πλαίσιο εποπτείας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος με την ονομασία «Βασιλεία I» («Basel I»), η ονομασία του οποίου προέρχεται από την ομώνυμη πόλη της Ελβετίας, όπου έχει την έδρα της η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών και βασίζεται στην Επιτροπή της Βασιλείας για την εποπτεία του Τραπεζικού Συστήματος⁷. Η Επιτροπή ιδρύθηκε το 1974 με στόχο τη διαμόρφωση προτύπων εποπτείας και κατευθυντηρίων οδηγιών για τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος και για το λόγο αυτό ανέλαβε πρωτοβουλίες για τη διεθνή σύγκλιση του περιεχομένου των κανόνων βάσει των οποίων γίνεται ο υπολογισμός και η εκπλήρωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων των διεθνών Τραπεζών για την κάλυψη έναντι της έκθεσής τους σε διάφορους κινδύνους. Το 1988 η Επιτροπή εισήγαγε ένα σύστημα κεφαλαιακής μέτρησης με την ονομασία «Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια του 1988» («Basel Capital Accord») και την ίδια χρονιά εκδόθηκε το «Βασιλεία I».

Στόχοι του Συμφώνου «Βασιλεία I» ήταν α) η καθιέρωση ομοιόμορφης μεθόδου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων των διεθνών Τραπεζών για την κάλυψη έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο τόσο από στοιχεία του ενεργητικού του ισολογισμού τους όσο και από στοιχεία εκτός ισολογισμού, βάσει συγκεκριμένων προκαθορισμένων συντελεστών στάθμισης και β) ο καθορισμός των στοιχείων των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων με τα οποία οι Τράπεζες δύνανται να εκπληρώνουν τις κεφαλαιακές τους απαιτήσεις για κάλυψη έναντι αυτών των κινδύνων⁸. Το 1996 ακολούθησε νέα έκθεση της Επιτροπής με την ονομασία «Τροποποίηση του Συμφώνου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια με στόχο την

⁷ Η Επιτροπή αποτελείται από τα κάτωθι μέλη: Αργεντινή, Αυστραλία, Βέλγιο, Βραζιλία, Καναδά, Κίνα, Ευρωπαϊκή Ένωση, Γαλλία, Γερμανία, Χονγκ Κονγκ, Ινδία, Ινδονησία, Ιταλία, Ιαπωνία, Κορέα, Λουξεμβούργο, Μεξικό, Ολλανδία, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Σιγκαπούρη, Βόρεια Αφρική, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Τουρκία, Μεγάλη Βρετανία και Η.Π.Α.

⁸ Γκόρτσας «Βασιλεία III» Η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, ΧρηΔικ 2011, σελ.10 επ.

ενσωμάτωση των κινδύνων της αγοράς», με την οποία συμπληρώθηκαν οι διατάξεις του «Βασιλεία I» με την ενσωμάτωση α) ομοιόμορφης μεθόδου, βάσει τυποποιημένης προσέγγισης, αλλά και βάσει των εσωτερικών συστημάτων των Τραπεζών που διασφάλιζαν την κάλυψη έναντι της έκθεσής τους στους κινδύνους της αγοράς, μέσω του υπολογισμού των κεφαλαιακών τους απαιτήσεων και β) ενός εναλλακτικού προσδιορισμού των ιδίων κεφαλαίων για την εκπλήρωση μόνο των κεφαλαιακών απαιτήσεων⁹.

Το πρώτο Σύμφωνο της Βασιλείας «Βασιλεία I», εστίασε στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, επιβάλλοντας ένα ελάχιστο ενιαίο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας σε ποσοστό 8% και εναρμόνισε για πρώτη φορά το διεθνές εποπτικό σύστημα. Η ύπαρξη υψηλών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας είναι απαραίτητη, αλλά από μόνη της δεν διασφαλίζει τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος. Ποιοτικά χαρακτηριστικά ελεγχόμενα σωρευτικά, όπως η συνετή διοίκηση της Τράπεζας, η ορθολογική διαδικασία χορήγησης δανείων, αξιόπιστα εσωτερικά συστήματα ελέγχου, διαφανής δομή οργάνωσης της Τράπεζας, είναι εξίσου σημαντικά προκειμένου να καταστήσουν ένα τραπεζικό ίδρυμα ασφαλές από τους κινδύνους της αγοράς. Η έλλειψη αυτών των χαρακτηριστικών οδήγησε τη δεκαετία του 1980 σε μεγάλες διακυμάνσεις επιτοκίων και συναλλάγματος και στη συνέχεια τη δεκαετία του 1990 σε καταστροφικές ζημιές σε Τράπεζες, εξαιτίας της μη διαχείρισης του λειτουργικού τους κινδύνου, που είχε σαν λογική συνέπεια να καταστεί αδήριτη η ανάγκη αναθεώρησης του Συμφώνου με βάσει τα νέα δεδομένα.

1.1.3.- «ΒΑΣΙΛΕΙΑ II» («BASEL II»)

Στην αρχή της δεκαετίας του 2000 η συνειδητοποίηση των αδυναμιών του συμφώνου «Βασιλεία I», αλλά και η πίεση της αγοράς οδήγησε στην έναρξη των εργασιών για την αναθεώρησή του από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία όφειλε να αναθεωρήσει τις οδηγίες περί κεφαλαιακής επάρκειας. Έτσι, μετά από διαβούλευση, στις 26 Ιουνίου 2004 εκδόθηκε το αναθεωρημένο εποπτικό πλαίσιο της Κεφαλαιακής Επάρκειας, το οποίο είναι γνωστό ως «Βασιλεία II», που εστιάζει στις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις, στον εποπτικό έλεγχο και στην πειθαρχία της αγοράς, οι οποίες είναι γνωστές ως τρεις πυλώνες, πάνω στους οποίους βασίστηκε και το πρότυπο για το πλαίσιο «Solvency II».

⁹ Γκόρτσος, Επίκαιρα Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Τραπεζικού Δικαίου, 2006, σελ. 299-306, Στεφάνου/Γκόρτσος, Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο, σειρά μελετών Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, 2006, σελ. 259-307.

Ο πρώτος πυλώνας αφορά τον καθορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου. Ο δεύτερος πυλώνας αφορά τον καθορισμό του σκοπού στον οποίο αποβλέπει η διαδικασία της αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών από τις εποπτικές αρχές, καθώς και την θέσπιση των γενικών αρχών και κριτηρίων που θα διέπουν την διαδικασία αυτή. Ο τρίτος πυλώνας αφορά την ενίσχυση της πειθαρχίας της αγοράς μέσω της δημοσιοποίησης συγκεκριμένων ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων¹⁰. Οι τρεις αυτοί πυλώνες του νέου Συμφώνου είναι αμοιβαίως αλληλοενισχυόμενοι. Αναμφίβολα, η αποτελεσματικότητα των κανόνων του πρώτου πυλώνα εξαρτάται καθοριστικά από την ικανότητα των εποπτικών αρχών να ελέγχουν την ορθή εφαρμογή τους μέσω των εξουσιών του δεύτερου πυλώνα. Επίσης, οι αυξημένες υποχρεώσεις γνωστοποίησης στοιχείων του τρίτου πυλώνα διαμορφώνουν τα κατάλληλα κίνητρα για τη βελτίωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων που αναπτύσσουν οι τράπεζες.

Κύριοι στόχοι ήταν α) η αναγνώριση από τις εποπτικές αρχές του πιστωτικού κινδύνου ως αποδεκτής μεθόδου υπολογισμού της αξίας του χαρτοφυλακίου των Τραπεζών βάσει των εσωτερικών τους συστημάτων διαβάθμισης κινδύνου, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, εναλλακτικά προς την τυποποιημένη προσέγγιση, β) η καθιέρωση κανόνων για κάλυψη έναντι της έκθεσης των Τραπεζών στο λειτουργικό κίνδυνο, γ) η καθιέρωση της διαδικασίας εποπτικής εξέτασης, βάσει της οποίας παρέχεται στις εποπτικές αρχές η εξουσία άσκησης εξατομικευμένης εποπτείας στις Τράπεζες των οποίων οι δραστηριότητες ενέχουν μεγαλύτερο συστημικό κίνδυνο, δ) η καθιέρωση της υποχρέωσης των Τραπεζών να προβαίνουν στη δημοσιοποίηση των στοιχείων, τόσο του ποιοτικού όσο και του ποσοτικού χαρακτήρα, αναφορικά με την κεφαλαιακή τους επάρκεια και την ποιότητα των ιδίων κεφαλαίων τους, με σκοπό την ενίσχυση της επιβαλλομένης από την αγορά πειθαρχίας προς τους κανόνες ορθής διαχείρισης των κινδύνων και ε) τροποποιήσεις ορισμένων διατάξεων των Τραπεζών που αφορούν την κάλυψη των κινδύνων της αγοράς¹¹.

¹⁰ Ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Νικολάου Χ. Γκαργκάνα, στο γεύμα που παρέθεσε προς τιμήν του η λέσχη Propeller Club, στις 19 Δεκεμβρίου 2003. (Ομιλίες - Τράπεζα της Ελλάδος)

¹¹ Γκόρτσος, Η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, ΧρηΔικ2011, σελ.11

1.1.4.- «ΒΑΣΙΛΕΙΑ III» («BASEL III»)

Η εξελιγμένη έκδοση του παραπάνω προγράμματος είναι το πλαίσιο «Βασιλεία III» («Basel III»), όπου παρουσιάζονται κανονιστικά πρότυπα, που αφορούν την κεφαλαιακή επάρκεια και ρευστότητα των τραπεζών. Ειδικότερα, μέσω της μικρο-προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης στη λειτουργία των Τραπεζών, με την οποία επιδιώκεται ο περιορισμός της έκθεσής τους είτε σε αφερεγγυότητα είτε σε κίνδυνο ρευστότητας, δημιουργήθηκαν οι δύο άξονες του «Βασιλεία III», που είναι: α) ο περιορισμός της έκθεσής τους σε διάφορες κατηγορίες των χρηματοπιστωτικής φύσης κινδύνων όσο και των υπόλοιπων κινδύνων στους οποίους εκτίθενται με τη δραστηριότητά τους και β) η ενίσχυση της ικανότητάς τους να απορροφούν ζημιές σε περίπτωση επέλευσης αυτών των κινδύνων¹². Τα δε μέσα υλοποίησης για την επίτευξη αυτών των αξόνων είναι η καθιέρωση συντελεστών κεφαλαιακής επάρκειας, κανόνες αναφορικά με τον σχηματισμό προβλέψεων έναντι αναμενόμενων κινδύνων, συντελεστών ρευστότητας και κανόνες αναφορικά με την οργάνωση και τις λειτουργίες των μονάδων διαχείρισης κινδύνων¹³.

Οι αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο προέβλεπαν α) μια αναθεωρημένη τυποποιημένη προσέγγιση για τον πιστωτικό κίνδυνο και τον λειτουργικό κίνδυνο, β) αναθεώρηση της προσέγγισης που αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο, γ) αναθεώρηση του πλαισίου προσαρμογής της πιστοληπτικής αποτίμησης, δ) αναθεώρηση του τρόπου υπολογισμού του συντελεστή μόχλευσης και των σχετικών κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας για τις παγκοσμίως συστημικά σημαντικές τράπεζες και ε) την εισαγωγή ενός συγκεντρωτικού ελάχιστου κεφαλαίου, το οποίο θα εξασφαλίσει ότι τα σταθμισμένα με βάση τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού των τραπεζών που παράγονται από τα εσωτερικά μοντέλα θα ανταπεξέρχονται σε συγκεκριμένα, όπως αυτά υπολογίζονται από την τυποποιημένη προσέγγιση του κανονιστικού πλαισίου. Τα αναθεωρημένα πρότυπα θα τεθούν σταδιακά σε εφαρμογή από το 2022, ενώ προβλέπεται και περαιτέρω περίοδος προσαρμογής¹⁴.

1.1.5.- ΑΠΟ ΤΗ «ΒΑΣΙΛΕΙΑ» ΣΤΗ «ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ»

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες (1999-2005) και σε κλίμα χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, με φανερή επιρροή από το σύστημα «Βασιλεία I, II, και III», εισήχθη το σχέδιο Οδηγίας

¹² Γκόρτσος Η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, ΧρηΔικ2011 σελ.6.

¹³ Γκόρτσος ό.π., ΧρηΔικ 2011 σελ.7.

¹⁴ Έκθεση της Επιτροπής της Βασιλείας του Δεκεμβρίου 2017, όπως αυτή δημοσιεύθηκε από την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών.

2009/138/EK, το οποίο κατέληξε στη θέσπιση σε ενιαίο κείμενο της Οδηγίας 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25^{ης} Νοεμβρίου 2009, που αφορούσε σε ένα ενιαίο σύστημα υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων στα κράτη-μέλη της ΕΕ, που αντικαθιστούσε πλήρως το προϋφιστάμενο σύστημα «Solvency I» και τις διάσπαρτες ασφαλιστικές νομοθεσίες των κρατών-μελών, υιοθετώντας τεχνικές διαχείρισης κινδύνων, εταιρικής διακυβέρνησης και διαφάνειας¹⁵.

Η Οδηγία αυτή, στόχευε στην ανάληψη και την άσκηση, εντός της Ε.Ε., των μη μισθωτών δραστηριοτήτων πρωτασφαλίσεων και αντασφαλίσεων και τη θέσπιση συντονισμένων κανόνων σχετικά με την εποπτεία των (αντ)ασφαλιστικών ομίλων. Ακόμη, για να ενισχυθεί η προστασία των καταναλωτών, θεσπίστηκαν κανόνες σχετικά με τις διαδικασίες εξυγίανσης και εκκαθάρισης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Σαν πρότυπο, εφαρμόστηκε το σύστημα «Βασιλεία II» που είχε σαν στόχο τη δημιουργία ενός νέου νομοθετικού πλαισίου για την τραπεζική αγορά, όπως και το «Solvency II» έχει σαν στόχο τη δημιουργία ενός νέου νομοθετικού πλαισίου για την ασφαλιστική αγορά. Το «Βασιλεία II» αναπτύχθηκε με τη μέθοδο των «Τριών Πυλώνων», η οποία αποτέλεσε και τη βάση για το «Solvency II», αλλά πέραν αυτού, οι ομοιότητες του «Solvency II» με το «Basel II» είναι ελάχιστες. Το επιχειρηματικό μοντέλο των ασφαλιστικών εταιριών διαφέρει δραματικά από αυτό των Τραπεζών και έτσι το «Solvency II» διαμορφώνει τις δικές του αρχές λειτουργίας βασισμένο στις ιδιαιτερότητες της ασφαλιστικής αγοράς.

Η διαδρομή της εξελικτικής αυτής πορείας όμως υπήρξε μακρά, διότι η Οδηγία 2009/138/EK τροποποιήθηκε αρκετές φορές, μέχρι να επιτευχθεί το επιθυμητό από τους εμπνευστές της επίπεδο ικανοποιητικής προστασίας συναλλασσομένων με (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Η Οδηγία 2011/89/EK (Ficod 1), τροποποίησε ορισμένες οδηγίες, μεταξύ των οποίων και τη «Φερεγγυότητα II», όσον αφορά τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων (ΧΟΕΔ). Στις 19 Ιανουαρίου 2011 η Επιτροπή εξέδωσε Πρόταση¹⁶ για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/138/EK, η οποία περιελάμβανε και την προσαρμογή του πλαισίου «Φερεγγυότητα II» στη νέα δομή των εποπτικών φορέων για την ασφάλιση και συγκεκριμένα, τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών

¹⁵ Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 183

¹⁶ 2013/0327 (COD) Πρόταση για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/138/EK σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης («Φερεγγυότητα II»).

Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ/ΕΙΟΡΑ)¹⁷, όπως επίσης και διατάξεις για την παράταση των προθεσμιών μεταφοράς, κατάργησης της Οδηγίας «Φερεγγυότητα Ι» και εφαρμογής της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ.

Σειρά είχε η Οδηγία 2012/23/ΕΕ (QuickFix), που τροποποίησε εκ νέου την «Φερεγγυότητα ΙΙ» και παρέτεινε την έναρξη ισχύος της έως την 1^η Ιανουαρίου 2014 και την ταυτόχρονη παράταση ισχύος της «Φερεγγυότητας Ι». Προκειμένου να καταστεί πλήρως λειτουργικό, το καθεστώς «Φερεγγυότητα ΙΙ» απαιτούσε επίσης μεγάλο αριθμό πράξεων κατ'εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων από την Επιτροπή, οι οποίες παρείχαν σημαντικές λεπτομέρειες σχετικά με τα διάφορα τεχνικά θέματα. Πολλοί από αυτούς τους κανόνες συνδέονταν στενά με την Οδηγία 2014/51/ΕΕ «Οmnibus ΙΙ»¹⁸, η οποία περιελάμβανε αυτά τα τεχνικά χαρακτηριστικά. Τελική τροποποίηση της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ, η οποία όριζε και την παράταση της έναρξης ισχύος της για την 1^η Ιανουαρίου 2016, ήταν η Οδηγία 2013/58/ΕΕ¹⁹. Με την θέση σε ισχύ της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ, καταργήθηκαν ταυτόχρονα και όλες οι επιμέρους νομοθεσίες των κρατών-μελών, που αφορούσαν την ασφαλιστική επιχείρηση και την κρατική εποπτεία αυτής.

Σήμερα, το καθεστώς «Solvency ΙΙ» απαρτίζεται από την Οδηγία 2009/138/ΕΚ, όπως έχει διαμορφωθεί, τους κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Αποφάσεις, Εκτελεστικά Τεχνικά Πρότυπα, τις Κατευθυντήριες Γραμμές της νέας Ευρωπαϊκής Αρχής Εποπτείας της Ασφάλισης και των Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ), το οποίο σύστημα συνολικά σχετίζεται με το σύστημα εποπτείας των Τραπεζών και των Χρηματαγορών²⁰, πάντα έχοντας λάβει σοβαρά υπόψη τα έγγραφα που εξέδωσε η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (CEIOPS), κατά την

¹⁷ Σύμφωνα με την με Αριθμ. 29/2018 Ειδική Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου «Η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (European Insurance and Occupational Pensions Authority, ΕΙΟΡΑ) συστάθηκε το 2011, ενεργεί ως ανεξάρτητος φορέας που παρέχει συμβουλές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Βασικές αρμοδιότητες της ΕΙΟΡΑ είναι η στήριξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της διαφάνειας των αγορών και των χρηματοπιστωτικών προϊόντων, καθώς και η προστασία των κατόχων ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Παρακολουθεί επίσης τους πιθανούς κινδύνους και τα τρωτά σημεία του τομέα. Οι αρμοδιότητές της υπάγονται σε τέσσερις ευρείες κατηγορίες: ρύθμιση, εποπτεία και εποπτική σύγκλιση, χρηματοπιστωτική σταθερότητα και προστασία των καταναλωτών.

¹⁸ 2012/0110 (COD) Πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/138/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ) όσον αφορά τις ημερομηνίες της μεταφοράς της στο εθνικό δίκαιο και της εφαρμογής της και την ημερομηνία κατάργησης ορισμένων οδηγιών.

¹⁹ Για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/138/ΕΚ (Φερεγγυότητα ΙΙ) όσον αφορά την ημερομηνία μεταφοράς της στο εθνικό δίκαιο και την ημερομηνία εφαρμογής της, καθώς και την ημερομηνία κατάργησης ορισμένων οδηγιών (Φερεγγυότητα Ι).

²⁰ Ρόκας, Ασφαλιστικό δίκαιο, Εισηγήσεις, 2019, σελ. 193

αρχιτεκτονική της διαδικασίας Lamfalussy²¹, δηλαδή σε επίπεδα, στο πλαίσιο της πρότασης για το νέο σύστημα «Φερεγγυότητα II», τα οποία (έγγραφα) συνίστανται σε: α) τρεις γνωμοδοτήσεις, β) μία σύσταση, γ) οκτώ ειδικές τεχνικές γνωμοδοτήσεις, δ) έξι αναφορές προόδου και ε) διάφορες επιμέρους αναφορές²².

Το σημαντικότερο επίτευγμα της μακράς αυτής διαδικασίας, ήταν ότι εντοπίστηκε το πρόβλημα που καθιστούσε το προηγούμενο καθεστώς μη αποτελεσματικό και μη ασφαλές για τα σύγχρονα δεδομένα και συγκεκριμένα, έγινε σαφές ότι οι κεφαλαιακές απαιτήσεις σύμφωνα με το «Solvency I» υπολογίζονταν πολύ εύκολα και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την υπεραπλούστευση και τη διαστρέβλωση ίσως των κεφαλαιακών αναγκών μιας ασφαλιστικής επιχείρησης. Αυτή η απλοποιημένη μορφή υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων με μια μόνο μορφή υπολογισμού, που προτείνεται σε όλα τα μεγέθη και τα είδη εταιριών και που βασίζεται αποκλειστικά σε συγκεκριμένους κανόνες δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε όλο το εύρος των προφίλ κινδύνου που παρουσιάζουν οι ασφαλιστικές εταιρίες αλλά ούτε και στις εξελίξεις που προέκυψαν στον τομέα της διαχείρισης κινδύνων γενικότερα τα τελευταία χρόνια. Ο ακριβής υπολογισμός του προφίλ κινδύνου της κάθε εταιρίας μπορεί να γίνει μόνο με την χρήση ενός εσωτερικού μοντέλου. Η χρήση εσωτερικού μοντέλου πιθανό να είναι υπερβολικά πολύπλοκη και μη χρηστική σε εταιρίες με χαμηλό προφίλ κινδύνου και για αυτό το λόγο είναι απαραίτητο να υπάρχει μια ολοκληρωμένη κοινή προσέγγιση, ευαίσθητη στους κινδύνους και βασισμένη πάνω στις σωστές αρχές αξιολόγησης κινδύνων διαθέσιμη για αυτές τις εταιρίες που δε θέλουν να δημιουργήσουν τα δικά τους εσωτερικά μοντέλα.

²¹ Η μέθοδος Lamfalussy περιλαμβάνει τέσσερα επίπεδα και χρησιμοποιείται για την εφαρμογή Οδηγιών, κυρίως σε οικονομικά θέματα, από την Ε.Ε. Το 1ο επίπεδο περιλαμβάνει συγκέντρωση υφιστάμενων Οδηγιών και Κανονισμών αλλά και προτάσεις για νέες οδηγίες, οι οποίες κατατίθενται υπό μορφή σχεδίου νόμου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ούτως ώστε να εξασφαλισθεί η σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής και να περάσει η διαδικασία στο δεύτερο επίπεδο. Το 2ο επίπεδο περιλαμβάνει τη δημιουργία προτάσεων για τα μέτρα εφαρμογής της Οδηγίας από τη CEIOPS και συζήτηση με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (CEA, Groupe Consultatif κ.λπ.). Στη συνέχεια, τα μέτρα προωθούνται από τη CEIOPS στην Επιτροπή και η τελευταία ετοιμάζει αναλυτικές τεχνικές προδιαγραφές βασιζόμενη στις απόψεις της CEIOPS, τις οριστικοποιεί και τις υιοθετεί, αφού λάβει εντός τριών μηνών την ψήφο της EIOPC (European Insurance and Occupational Pensions Committee). Στο 3ο επίπεδο, η CEIOPS συνεργάζεται με την Συμβουλευτική Επιτροπή η οποία απαρτίζεται από ειδικούς της ασφαλιστικής αγοράς και από καταναλωτές, παρέχοντας συνεχή επίβλεψη και αξιολόγηση για τα προς υιοθέτηση νομοθετικά μέτρα που αποφασίστηκαν στο 2ο επίπεδο μέχρι την έκδοση της τελικής Οδηγίας. Τέλος, στο 4ο επίπεδο η Επιτροπή προχωρεί στην καθολική εφαρμογή της νέας Ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

²² Από την ιστοσελίδα της CEIOPS: www.ceiops.org, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

1.2.- ΕΛΛΑΔΑ

Η πρώτη προσπάθεια να θεσπιστεί νομοθετικά η κρατική εποπτεία επί της λειτουργίας των ελληνικών ασφαλιστικών επιχειρήσεων έγινε το 1909 με τον νόμο ΓΥΣΓ/22.12.1909, με τον οποίο άρχισε να ασκείται η διοικητική εποπτεία επ'αυτών. Λίγο αργότερα, με τον νόμο ΓΧΜΣΤ/1.3.1910, επιτράπηκε και η λειτουργία αλλοδαπών επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Βασικός σκοπός του Νόμου αυτού, ήταν να θεσμοθετηθεί η ίση μεταχείριση μεταξύ των ελληνικών και των αλλοδαπών ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Η πρώτη προσπάθεια ρύθμισης υπολειπόταν εγγυήσεων για την προστασία των αντισυμβαλλομένων με τις επιχειρήσεις. Για το λόγο αυτό, με τον Ν. 1023/1917 «Περί ιδιωτικής επιχειρήσεως ασφαλίσεως», θεσπίστηκαν οι πρώτοι κανόνες και οι βασικές αρχές την ίδρυση, τη λειτουργία και τη δράση των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Με τους Ν. 2655/1926 και 2658/1926 και τα νομοθετικά διατάγματα της 9ης.9.1925, 20ης.11.1925, 14ης.6.1926, 16ης.9.1926, 21ης.9.1926 και 13ης.11.1926, αρμόδιο για την εποπτεία της αγοράς τέθηκε το Υπουργείο Εμπορίου, έτσι ώστε να προστατέψει την ασφαλιστική αγορά από την ανεξέλεγκτη εγκατάσταση αλλοδαπών εταιρειών και ταυτόχρονα, απαγορεύθηκε η άσκηση ασφαλιστικών εργασιών από φυσικά πρόσωπα, δίνοντας το δικαίωμα αυτό μόνο σε ανώνυμες εταιρείες, κατά το γερμανικό πρότυπο²³. Μέχρι το 1976, ο έλεγχος επί των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και η αναλογιστική υπηρεσία ασκείτο από τη Διεύθυνση Πίστωσης και Ασφαλίσεως, ενώ τον ίδιο χρόνο δημιουργήθηκε χωριστή υπηρεσιακή μονάδα, η Διεύθυνση Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων και Αναλογιστικής, η οποία μέχρι σήμερα υπάγεται στην Γενική Γραμματεία Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Το ΝΔ 400/1970 «Περί Ιδιωτικής Επιχειρήσεως Ασφαλίσεως», όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρ. 2 του ΠΔ 118/1985 «Συμμόρφωση προς τις διατάξεις των Οδηγιών 73/239/ΕΟΚ, 76/580/ΕΟΚ κλπ» και στη συνέχεια αντικαταστάθηκε από το άρθρ. 12 παρ. 1 ΠΔ 252/1996 «Συμμόρφωση προς τις διατάξεις των Κοινοτικών ασφαλιστικών οδηγιών κλπ», στόχευε στην προστασία και την εξασφάλιση των συμφερόντων των ασφαλισμένων και των δικαιούχων αποζημίωσης από ασφαλιστική σύμβαση. Προς εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού, ο νομοθέτης επέβαλε στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις σειρά ειδικών υποχρεώσεων, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονταν η υποχρέωση διάθεσης ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και σχηματισμού τεχνικών αποθεμάτων, τα οποία έπρεπε να καλύπτονται στο σύνολό

²³ Μακρής, Η ιστορία της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, 1996, σελ. 241 επ.

τους από την «ασφαλιστική τοποθέτηση»²⁴, για το σύνολο των ασφαλίσεων που συνάπτουν, τόσο στην Ελλάδα όσο και στα άλλα κράτη-μέλη μέσω υποκαταστημάτων ή με καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, προς διασφάλιση των ασφαλισμένων της²⁵.

Σκοπός αυτής της πρόβλεψης ήταν η εξασφάλιση κάθε πιθανής απαίτησης ασφαλισμένου που πηγάζει από νόμιμη ασφαλιστική σύμβαση, ιδρύοντας με αυτόν τον τρόπο ένα νόμιμο προνόμιο του τελευταίου έναντι της εταιρείας. Η εμπέδωση αυτού του ειδικού προνομίου κάλυπτε και την πτώχευση, την εκκαθάριση, τη λύση της επιχείρησης, αλλά και επέτρεπε και την άρση του τραπεζικού απορρήτου και την κατάσχεση καταθέσεων της ασφαλιστικής, για την επίτευξη της ικανοποίησης του ασφαλισμένου²⁶. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων υπολογισμού και διαχείρισης τεχνικών αποθεμάτων και περιθωρίου φερεγγυότητας, μπορούσε να επιφέρει και ποινικές κυρώσεις των παραβατών αυτών²⁷, καθότι θεωρήθηκε ότι η παράβαση της γενικής υποχρέωσης πρόνοιας και ασφάλειας στο πλαίσιο της συναλλακτικής και γενικότερα της κοινωνικής δραστηριότητας των ατόμων, παραβιάζει την κοινωνικώς επιβεβλημένη και θεμελιώδη δικαιοσύνη αρχή της συνεπούς συμπεριφοράς απορρέουσας από την καλή πίστη και την κρατούσα κοινωνική αντίληψη, που εκφράζεται με την υποχρέωση λήψης ορισμένων μέτρων επιμέλειας για την αποφυγή πρόκλησης ζημίας σε έννομα αγαθά τρίτων προσώπων²⁸.

Με τον Ν. 3229/2004²⁹ συστάθηκε η Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠΕΙΑ), η οποία ξεκίνησε τις εργασίες της την 1η Ιανουαρίου 2008, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 46511/Β.2147, ως αυτοτελής εποπτική αρχή και αποτέλεσε μία πρώτη θεσμική προσπάθεια ελέγχου και εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΠΕΙΑ³⁰ μετά από εισήγηση του Τμήματος Διοικητικής Εποπτείας Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων της Διεύθυνσης Διοικητικής Εποπτείας της ΕΠΕΙΑ, μπορούσε να ανακαλέσει την άδεια της ασφαλιστικής επιχείρησης προσωρινά ή οριστικά ή να προβεί σε ανάκληση της

²⁴ Ασφαλιστική τοποθέτηση που αποτελούσε μία ειδική ομάδα περιουσίας, απαρτιζόμενη από περιουσιακά στοιχεία προκαθορισμένα από το Νόμο, τα οποία υποχρεούτο η ασφαλιστική εταιρεία να διαθέτει και απαγορευόταν να χρησιμοποιεί, δηλαδή και δεν λογίζονταν ως ελεύθερη προς διάθεση περιουσία της.

²⁵ Ενδεικτικά, ΣτΕ 446/2018, ΔΕΕ 2019/256 και ΕΕΜΠΔ 2019/377, ΣτΕ 707/2019, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 54/2019, ΝΟΜΟΣ

²⁶ Ρόκας, Η πορεία προς το σύγχρονο ασφαλιστικό δίκαιο 1984-2006, 2007, σελ. 606

²⁷ ΑΠ 258/2016 (Ποινικό), ΔΕΕ 2017, 792 επ.

²⁸ ΑΠ 1/2019, ΝΟΜΟΣ

²⁹ ΦΕΚ/Α/38/2004

³⁰ Τα μέλη του Συμβουλίου της ΕΠΕΙΑ ορίζονταν κατά πλειονότητα από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.

ανακλήσεως και οι αποφάσεις του δημοσιεύονταν στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (Δελτίο Α.Ε. και Ε.Π.Ε.), είχαν ισχύ «οιονεί δεδικασμένου», όμως στη συνέχεια επιτρεπόταν επανεξέταση. Επίσης η ΕΠΕΙΑ είχε αρμοδιότητα να εκτελεί τακτικούς και έκτακτους ελέγχους για να διαγνώσει την πλήρωση των απαραίτητων προϋποθέσεων για την χορήγηση ή διατήρηση της άδειας της ασφαλιστικής επιχείρησης. Σε περίπτωση διάγνωσης μη τήρησης των κανόνων, επέβαλε πρόστιμα, πειθαρχικές ποινές και διοικητικές κυρώσεις³¹.

Με το Ν. 3867/2010³² καταργήθηκε η ΕΠΕΙΑ από 1ης.12.2010 και οι αρμοδιότητές της ανατέθηκαν, από την ίδια ημερομηνία, στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), όπου στο εξής αναλάμβανε, τις αρμοδιότητες της ΕΠΕΙΑ και τις εποπτικές αρμοδιότητες, που είχαν ανατεθεί σε άλλα όργανα εποπτείας της ιδιωτικής ασφάλισης, γεγονός που κατέστησε την ΤτΕ μοναδική υπεύθυνη για την εποπτεία του κλάδου της ιδιωτικής ασφάλισης. Επίσης, η ΤτΕ πλέον αναλάμβανε (με πρωτοβουλία του Έλληνα νομοθέτη) σύσταση του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ιδιωτικής Ασφάλισης Ζωής³³, ενός μέσου προστασίας των ασφαλισμένων και τη δημιουργία οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών³⁴.

Ο θεσμός του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ιδιωτικής Ασφάλισης Ζωής, λειτούργησε ως θεσμός δύο ταχυτήτων, η πρώτη είχε σαν στόχο την επικαιρική παροχή αποζημίωσης στους ασφαλισμένους του ομίλου «ΑΣΠΙΣ», η αφερεγγυότητα του οποίου αποτέλεσε και το έναυσμα της σκέψης ίδρυσής του και η δεύτερη αφορούσε την τακτική λειτουργία του³⁵, ως θεσμού για την παροχή προστασίας ύστατης προσφυγής σε κατόχους ασφαλιστηρίων ζωής, με σκοπό να παρεμβαίνει μετά την ανάκληση της άδειας λειτουργία μίας επιχείρησης και ενόσω αυτή βρίσκεται στο στάδιο της εκκαθάρισης, προκειμένου να διατηρήσει και να μεταβιβάσει το χαρτοφυλάκιο των ασφαλίσεων ζωής σε ανάδοχη εταιρεία και σε περίπτωση αυτό δεν καρποφορούσε, τότε ενεργοποιείτο η διαδικασία καταβολής αποζημίωσης σε ασφαλισμένους και δικαιούχους από την ασφάλιση³⁶.

³¹ Κιάντος, Η Εποπτεία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, 2006, σελ. 22 επ.

³² ΦΕΚ Α' 128/2010

³³ Ενδεικτικά, ΜονΕφαθ 60/2019, ΜονΕφαθ 84/2019, Εφαθ 43/2018, ΝΟΜΟΣ

³⁴ Φαρσαρώτας/Κλήμης, Επιστημονικό περιοδικό EPSILON7, Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης Φερεγγυότητα II (Solvency II), 2013, σελ. 1253 επ.

³⁵ Ψαρουδάκης, Το εγγυητικό κεφάλαιο ζωής ως μέσο προστασίας των ασφαλισμένων: Λειτουργία και συστηματική σημασία, ΔΕΕ 2016, σελ. 1008 επ.

³⁶ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 368 επ.

Ο Ν.3867/2010 τροποποιήθηκε με τον Ν. 4364/2016³⁷ (όπως ονομάζεται «Νόμος για την Εποπτεία των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων» / ΝΕΑΕ) με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη «Φερεγγυότητα II» («Solvency II»), που διέπει τη λειτουργία και την εποπτεία των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου. Με τον ίδιο νόμο αντικαταστάθηκε και το Ν.Δ. 400/1970 «περί ιδιωτικής επιχειρήσεως ασφαλίσεως» που αποτελούσε τη βασική νομοθεσία για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις έως τις 31.12.2015 και ρύθμιζε όλα τα θέματα της ασφαλιστικής επιχείρησης έως τότε. Ο Ν.4364/2016 δημοσιεύθηκε την 5η.2.2016, με αναδρομική ισχύ των διατάξεών του από την 1η.1.2016, εισάγοντας ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο, αναθεωρημένο και σύγχρονο για την ανάληψη δραστηριότητας (αντ)ασφάλισης, για τη λειτουργία, ίδρυση, λύση και εκκαθάριση των επιχειρήσεων και νέους κανόνες για την εποπτεία αυτών.

Με πρωταρχικό στόχο τη διασφάλιση του δημοσιονομικού και μακροοικονομικού επιπέδου ισορροπίας της εθνικής οικονομίας και με βασική επιδίωξη την ενδυνάμωση της αξιοπιστίας των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ασφαλιστικών εταιρειών που λειτουργούν στη χώρα, μέσω της ενίσχυσης της εφαρμοζόμενης εποπτείας, η Ελληνική Πολιτεία προέβη σταδιακά στις απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις ώστε να διαφυλάξει το συμφέρον των καταναλωτών αλλά και να προσελκύσει νέους επενδυτές από άλλες χώρες³⁸. Για πρώτη φορά το νέο σύστημα εποπτείας βασίζεται στον «Κίνδυνο»³⁹ και στην ικανότητα των επιχειρήσεων να βρίσκονται σε ετοιμότητα να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους της αγοράς, ακόμη και σε αντίξοες οικονομικά συνθήκες (θεωρία ανάληψης του κινδύνου) μέσω των νέων κανόνων που στοχεύουν στις απαιτήσεις φερεγγυότητας, στην ορθή διακυβέρνηση, στη διαφάνεια και στην δημόσια πληροφόρηση, προκειμένου να διασφαλίσουν τους ασφαλισμένους τους.

³⁷ ΦΕΚ/Α/13/2016

³⁸ Φαρσαρώτας/Κλήμης, Επιστημονικό περιοδικό EPSILON7, Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης Φερεγγυότητα II (Solvency II), 2013, σελ. 1253 επ.

³⁹ Ως κίνδυνος εκλαμβάνεται η κατάσταση η οποία που θέτει ένα ποσοστό απειλής για τη ζωή, την υγεία, την ιδιοκτησία ή το περιβάλλον. Ως προς τον ασφαλιστικό κίνδυνο ιδ. ανάλυση στοιχείο 4.3.

2.- ΣΥΣΤΗΜΑ «SOLVENCY II» («ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑ II»)

2.1.- ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η Οδηγία 2009/138/ΕΚ, είναι Οδηγία πλαίσιο, εφαρμόζεται στα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και στα άλλα τρία κράτη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν)⁴⁰ και κινείται προς την κατεύθυνση της ουσιαστικής εναρμόνισης του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου λειτουργίας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με σκοπό τη δημιουργία μίας ενιαίας και σταθερής ασφαλιστικής αγοράς. Το σύστημα «Solvency II» εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις πρωτασφάλισης ζωής και ζημιών, καθώς επίσης και στις επιχειρήσεις ανασφάλισης που ασκούν μόνον ανασφαλιστικές δραστηριότητες, που είναι εγκατεστημένες στο έδαφος κράτους-μέλους ή που έχουν σκοπό να εγκατασταθούν σε αυτό (άρθρο 2 παρ. 1 της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ)⁴¹.

Στην Ελλάδα, εποπτευόμενα πρόσωπα είναι εκείνα που επιτρέπεται να ασκούν δραστηριότητες ιδιωτικής ασφάλισης και συγκεκριμένα: α) η ελληνική ανώνυμη ασφαλιστική εταιρεία, της οποίας οι μετοχές πρέπει να είναι ονομαστικές (άρθρο 15 παρ. 1 ΝΕΑΕ και άρθρο 33 Ν.4548/2018), β) ο ελληνικός αλληλασφαλιστικός συνεταιρισμός, γ) οι ελληνικές δημόσιες επιχειρήσεις που ασκούν αποκλειστικά ασφαλιστικές εργασίες⁴², δ) η εγκατεστημένη με πρακτορείο ή υποκατάστημα αλλοδαπή ασφαλιστική επιχείρηση που προέρχεται από μη μέλος του ΕΟΧ και ε) κάθε εταιρικός τύπος με τον οποίο επιτρέπει το οποιοδήποτε μέλος του ΕΟΧ να ασκούνται ασφαλιστικές εργασίες⁴³. Ιδιαίτερο καθεστώς εποπτείας εφαρμόζεται στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ανήκουν σε όμιλο, στις θυγατρικές αυτών και επεκτείνεται και στους μετόχους των παραπάνω επιχειρήσεων, στα πρόσωπα που έχουν ειδική συμμετοχή ή σημαντική συμμετοχή, δηλαδή διατηρούν πάνω από το 10% του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου ή κάθε άλλης δυνατότητας άσκησης ουσιώδους επιρροής στη διαχείριση της επιχείρησης⁴⁴.

Για την ολοκλήρωση της προστασίας, στις (αντ)ασφαλιστικές εταιρίες που λειτουργούν σε διεθνές επίπεδο είναι οργανωμένες με τη μορφή ομίλου εταιριών, εφαρμόζονται ειδικές μέθοδοι υπολογισμού της φερεγγυότητας, με πρόσθετες οικονομικές υποχρεώσεις, ειδικές ρυθμίσεις για συγκέντρωση κινδύνων, συναλλαγές, εσωτερικό έλεγχο και συγκεκριμένα εποπτεύονται ορισμένοι τύποι ενδοομιλικών συναλλαγών μεταξύ της ασφαλιστικής επιχείρησης και των θυγατρικών της ή

⁴⁰ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 325

⁴¹ Σιτανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 144

⁴² Μέχρι σήμερα δεν έχουν συσταθεί.

⁴³ Ρόκας Ασφαλιστικό δίκαιο, Εισηγήσεις, 2019, σελ. 196

⁴⁴ Ρόκας Ασφαλιστικό δίκαιο, Εισηγήσεις, 2019, σελ. 197

εταιρειών στις οποίες ασκεί εμπορικά κυριαρχική επιρροή ή εταιρειών που την ελέγχουν ή μεταξύ ενός φυσικού προσώπου που έχει συμμετοχή σε αυτήν την ασφαλιστική επιχείρηση ή θυγατρική ή μητρική της. Επίσης, σε αυτές τις επιχειρήσεις εφαρμόζεται η αρχή του «Επικεφαλής Επόπτη» (Lead Supervisor), που αποτελεί το «κλειδί» στην ευθυγράμμιση της εποπτικής πρακτικής όσον αφορά τον τρόπο διαχείρισης των κινδύνων από ενεργούς (αντ)ασφαλιστικούς ομίλους που δρουν σε διεθνές επίπεδο.

Η μορφή αυτή είναι έτσι οργανωμένη, ούτως ώστε τα ανά χώρα νομικά πρόσωπα (solo entities) να αναφέρονται στην κεντρική διοίκηση, η οποία (κεντρική διοίκηση) υπάγεται στις τοπικές της εποπτικές αρχές. Με αυτή τη μορφή, η διαχείριση κινδύνων συνήθως εκτελείται και συντονίζεται κεντρικά, δηλαδή ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων, ο καθορισμός της πολιτικής για την ανάληψη κινδύνων ή τα όρια που θέτει η εταιρία όσον αφορά τους κινδύνους που θα αναλάβει, η ευθύνη για τη διαχείριση των κινδύνων του οργανισμού καθώς και οι αποφάσεις που αφορούν την διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού, λαμβάνονται σε κεντρικό επίπεδο. Η ασφαλιστική αγορά υποστηρίζει ότι η εποπτεία τέτοιου είδους ομίλων θα πρέπει να ακολουθεί μια παρόμοια προσέγγιση δηλαδή κάποιες συγκεκριμένες ευθύνες και εξουσίες θα πρέπει να δίνονται στην κεντρική εποπτική αρχή, δηλαδή στην εποπτική αρχή όπου ο όμιλος εδρεύει και διατηρεί την κεντρική του διοίκηση. Οι ευθύνες και οι εξουσίες αυτές θα καθιστούν την συγκεκριμένη εποπτική αρχή «Επικεφαλής Επόπτη», σε σχέση με τις εποπτικές αρχές που θα εποπτεύουν τα ανά χώρα νομικά πρόσωπα του ομίλου.

Αυτή η δομή, αντικατοπτρίζει τα οφέλη που προκύπτουν από τη διασπορά των κινδύνων μέσα σε ένα όμιλο εταιριών και δίνει τη δυνατότητα στους ομίλους να διαχειρίζονται τα διαθέσιμα τους με τον πιο αποδοτικό τρόπο. Ο «Επικεφαλής Επόπτης» θα βρίσκεται στην πιο κατάλληλη θέση για να μπορεί να κατανοήσει όλο τον κύκλο εργασιών του ομίλου καθώς και τους βασικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει ο εν λόγω όμιλος και θα μπορεί έτσι να διασφαλίσει επαρκώς την προστασία των κατόχων ασφαλιστηρίων συμβολαίων, αποφεύγοντας πιθανές συγκρούσεις μεταξύ των εκάστοτε τοπικών εποπτικών αρχών των κρατών-μελών⁴⁵. Παρόλη τη διάθεση καθολικότητας της εφαρμογής της Οδηγίας 2009/138/EK, κρίθηκε σκόπιμο να εξαιρεθούν από το νομικό καθεστώς αυτής επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ασφάλισης, με κριτήρια που αφορούν στο μέγεθος, το νομικό καθεστώς, τη φύση τους, καθώς και όταν συνδέονται στενά με δημόσια συστήματα

⁴⁵ Συχνές ερωτήσεις Solvency II, της CEA Insurers of Europe, από την τοποθεσία web: <http://www.eaee.gr/web/uploads/SolvencyII-FAQ-Greek.pdf>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

ασφάλισης, όπως επίσης και ορισμένοι οργανισμοί που δραστηριοποιούνται σε ένα πολύ συγκεκριμένο τομέα, και περιορίζονται εκ του νόμου σε ορισμένη περιοχή ή πρόσωπα⁴⁶.

2.2.- ΣΤΟΧΟΙ

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις ανήκουν στις επιχειρήσεις που εμπορεύονται τον κίνδυνο. Κατά τη διαδικασία παροχής ασφαλιστικών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, αντλούν κεφάλαια αναλαμβάνοντας αναλογιστικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους, ενώ παράλληλα διοχετεύουν τα κεφάλαια αυτά στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, καθιστώντας αυτές ως έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες πραγματοποίησης επενδύσεων. Διαδραματίζοντας αυτόν το διπλό ρόλο, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις δικές τους χρηματοοικονομικές καταστάσεις, προκειμένου να διευκολύνουν τις ασφαλιστικές και επενδυτικές συναλλαγές, αλλά και για να απορροφούν τους κινδύνους που σχετίζονται σε αυτές⁴⁷. Οι προβλεπόμενοι κανόνες του πλαισίου, αποσκοπούν στην εξασφάλιση ενός υγιούς, ασφαλούς και εύρωστου περιβάλλοντος στον (αντ)ασφαλιστικό τομέα, που να μπορεί να παρέχει βιώσιμα (αντ)ασφαλιστικά προϊόντα και να στηρίζει την πραγματική οικονομία μέσω μακροπρόθεσμων επενδύσεων, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την παγίωση σταθερών αγορών, προασπίζοντας το μέλλον του χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος, μετά από τις άσχημες πρόσφατες μνήμες, ιδιαιτέρως στην ΕΕ.

Το πλαίσιο «Solvency II» ενοποιεί τους κανόνες στους οποίους υπόκεινται οι (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις εντός της Ε.Ε. και διασφαλίζει τη διατήρηση της φερεγγυότητας αυτών προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματική προστασία των αντισυμβαλλομένων και των δικαιούχων του (αντ)ασφαλιστικού κλάδου. Το καινοτόμο στοιχείο του νέου συστήματος, είναι ότι οι κεφαλαιουχικές απαιτήσεις και οι απαιτήσεις φερεγγυότητας βασίζονται στον κίνδυνο, ο οποίος έχει αναλυθεί και έχει προβλεφθεί σε σημείο ώστε να καλύπτει όλες τις δραστηριότητες της επιχείρησης. Ο δικαιολογητικός λόγος αυτής της στόχευσης, είναι ότι η μέχρι τώρα εμπειρία αδυναμίας πληρωμών, έχει δείξει ότι οι (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις είναι εκτεθειμένες πρωτίστως σε κινδύνους του ενεργητικού τους που αφορούν στην κάλυψη του παθητικού και στη συνέχεια στο ίδιο το παθητικό. Οι γενικές αρχές της εποπτείας, βασίζονται στην προβλεπτική προσέγγιση, επικεντρωμένη στους

⁴⁶ Αιτιολογική σκέψη (4) της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ: Εξαιρέσεις πεδίου εφαρμογής Οδηγίας, Τμήμα 2, άρθρα 3-12 αυτής

⁴⁷ Γιωτάκη/Χατζηβασιλόγλου Η πρόταση Οδηγίας για τη «Φερεγγυότητα II: Βασικές έννοιες της ρύθμισης για την πορεία της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας», ΧρημΔικ 1/2008, σελ.44

κινδύνους, η οποία επιτυγχάνεται με την εξακρίβωση της ορθής, κατά τα πρότυπα, λειτουργίας της επιχείρησης, με τη συμμόρφωση στους κανόνες του πλαισίου και με συχνούς επιτόπιους ελέγχους⁴⁸.

Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο, οι αρμόδιες αρχές που θα ορίσει το εκάστοτε κράτος είναι αποκλειστικά επιφορτισμένες με το έργο της αποτελεσματικής άσκησης εποπτείας στις επιχειρήσεις και οι ενέργειές τους πρέπει να είναι συντονισμένες και σύμφωνες με τις επιταγές αυτού, ενώ θα πρέπει να είναι ανάλογες προς τη φύση, την έκταση και την πολυπλοκότητα των κινδύνων, ανεξαρτήτως της σημασίας της εκάστοτε επιχείρησης στη συνολική χρηματοπιστωτική σταθερότητα της αγοράς (άρθρ. 212 επ. της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ). Το έργο της εποπτείας εκτείνεται σε όλο το χρηματοοικονομικό φάσμα, συμπεριλαμβανομένης και της εποπτείας των δραστηριοτήτων που οι (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις ασκούν μέσω υποκαταστημάτων ή με το καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

Προκειμένου οι ορισθείσες αρχές να επιτελέσουν το έργο τους, τα κράτη πρέπει τους να δώσουν ανάλογες εξουσίες, προκειμένου να καταστεί δυνατό, όταν χρειάζεται, οι τελευταίες να λαμβάνουν προληπτικά και επανορθωτικά μέτρα, αλλά και οικονομικά ή διοικητικά μέτρα προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός τους. Τα κράτη μεριμνούν ώστε το διοικητικό, διαχειριστικό, εποπτικό όργανο της επιχείρησης, να έχει την τελική ευθύνη για την συμμόρφωση αυτής στις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις του πλαισίου. Ο έλεγχος των αρχών έγκειται στην εξέταση της οικονομικής ευρωστίας των επιχειρήσεων, στην τήρηση των κανόνων του πλαισίου από αυτές και ειδικότερα στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης ή μη των επιχειρήσεων στις απαιτήσεις που αφορούν το σύστημα διακυβέρνησης, τις τεχνικές προβλέψεις, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, την τήρηση των επενδυτικών κανόνων, την ποιότητα και την ποσότητα των ιδίων κεφαλαίων.

Οι αρχές έχουν την αρμοδιότητα να απαιτούν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, έτσι ώστε να εκτελέσουν τον έλεγχό τους και να επιβάλλουν μέτρα, εάν χρειάζεται, επιβάλλεται να διενεργούν τακτικά αξιολογήσεις, εκτιμήσεις, ακόμη και επιτόπιους ελέγχους στον χώρο στέγασης των επιχειρήσεων, ενώ δεν χορηγείται άδεια στην ασφαλιστική επιχείρηση εάν η εποπτική αρχή δεν είναι πεπεισμένη για τις προϋποθέσεις φερεγγυότητας της επιχείρησης και για τους κατέχοντες την ειδική συμμετοχή ότι επαρκούν για μία σταθερή και διαφανή διοίκηση της επιχείρησης (άρθρο 15 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ). Σε περίπτωση που οι αρχές κρίνουν κάποια ασυμβατότητα προς στις επιταγές του πλαισίου, δύνανται να επιβάλλουν κυρώσεις. Οι κυρώσεις μπορεί να είναι οικονομικής φύσης, όπως, μεταξύ άλλων, πρόσθετη

⁴⁸ Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 140

κεφαλαιακή απαίτηση, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης (άρθρο 37 της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ), διοικητικές, ακόμη και ανάκληση άδειας της επιχείρησης.

2.3.- ΠΥΛΩΝΕΣ

Κατ' αντιστοιχία με την κεφαλαιακή επάρκεια των Τραπεζών, ο σχεδιασμός του «Φερεγγυότητα II» εδράζεται στο σύστημα των τριών πυλώνων, το οποίο θέτει τα κριτήρια σε τρία διαφορετικά επίπεδα (κατά το προαναφερθέν σύστημα «Βασιλεία II»), που είναι αναγκαίο να συντρέχουν σωρευτικά και οι οποίοι βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση μεταξύ τους⁴⁹. Ο πρώτος πυλώνας αφορά τις ποσοτικές απαιτήσεις φερεγγυότητας, δηλαδή στον καθορισμό του ύψους των απαιτούμενων για τη φερεγγυότητα μία ασφαλιστικής επιχείρησης κεφαλαίων, ο δεύτερος πυλώνας είναι αυτός της προσωποποιημένης εποπτείας και ο τρίτος πυλώνας αφορά στην πειθαρχία της αγοράς. Θα πρέπει να τονισθεί ότι οι βασικές αρχές για την αποτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού κάθε επιχείρησης είναι αυτές με τις οποίες οι (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις αποτιμούν τα στοιχεία τους, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε άλλες διατάξεις⁵⁰.

2.3.1- ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ

Στον πρώτο πυλώνα ρυθμίζονται οι ποσοτικές απαιτήσεις, που αποτελούν τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, που έχουν κριθεί απαραίτητες, ως το «βαρόμετρο» για την φερεγγυότητα αυτών. Σε αυτόν τον πυλώνα περιλαμβάνονται τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της ασφαλιστικής επιχείρησης, ο υπολογισμός των τεχνικών προβλέψεων, ο προσδιορισμός των ιδίων κεφαλαίων, ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων φερεγγυότητας (Solvency Capital Requirement), οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας (Minimum Capital Requirement) και οι επενδύσεις των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων, ποσοτικά μεγέθη ρητά προσδιορισμένα, που αποτελούν τις ασφαλιστικές δικλίδες της φερεγγυότητας των επιχειρήσεων.

2.3.1.1.- ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ - ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Η αποτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της ασφαλιστικής επιχείρησης, όπου περιγράφεται ότι τα στοιχεία του ενεργητικού αποτιμώνται στο

⁴⁹ Σινανιώτη-Μαρούδη Η Φερεγγυότητα των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων (Solvency II), Η αντιμετώπιση της αφερεγγυότητας, 23^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, ΣΕΕ 2013, σελ. 648

⁵⁰ Από την αναφορά της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο (COM 2019/292)

ποσό για το οποίο μπορούν να ανταλλάγουν, μεταξύ μερών επαρκώς πληροφορημένων και με όρους αγοράς⁵¹ και τα στοιχεία του παθητικού αποτιμώνται στο ποσόν που μπορούν να συμφωνήσουν ότι θα μεταβιβασθούν ή απλώς θα διακανονισθούν μεταξύ μερών επαρκώς πληροφορημένων και με όρους αγοράς⁵². Ο τρόπος υπολογισμού των στοιχείων που ενεργητικού έχει σημασία, διότι κατά το στάδιο της εκκαθάρισης, η «προνομιακή ικανοποίηση των δικαιούχων από ασφάλιση» γίνεται από το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού και όχι από την καταργηθείσα ασφαλιστική τοποθέτηση⁵³.

2.3.1.2.- ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Κρίθηκε αναγκαία η εγκαθίδρυση ενός ενιαίου και εναρμονισμένου συστήματος υπολογισμού των τεχνικών προβλέψεων εντός της Ε.Ε., προκειμένου να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή συγκρισιμότητα και διαφάνεια των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων⁵⁴. Οι τεχνικές προβλέψεις, συνεπώς, πρέπει να υπολογίζονται με τρόπο συνετό, αξιόπιστο, αντικειμενικό και συνεπή προς «την αγορά» (άρθρο 76 παρ. 3 και 4 της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ) της Ένωσης⁵⁵. Το μεγαλύτερο μέρος των υποχρεώσεων μίας ασφαλιστικής επιχείρησης αποτελείται από τις τεχνικές προβλέψεις (ή τεχνικά αποθέματα/αποθεματικά) και η επάρκειά τους εξασφαλίζει ότι οι (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, δύνανται να ικανοποιούν τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους αντισυμβαλλόμενους και δικαιούχους αυτών.

Η αξία των τεχνικών προβλέψεων πρέπει να αντιστοιχεί στο τρέχον ποσόν που θα έπρεπε να καταβάλει μια επιχείρηση ασφαλίσεων ή ανασφαλίσεων, εάν μεταβίβαζε τις συμβατικές της υποχρεώσεις σε άλλη επιχείρηση (άρθρο 76 παρ. 2 της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ) και μεταφράζεται ως ίση με το άθροισμα της βέλτιστης⁵⁶ εκτίμησης συν ένα περιθώριο κινδύνου (άρθρο 77 παρ. 1 της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ). Ο όρος «περιθώριο κινδύνου», που αποτελεί τεχνική πρόβλεψη και υπολογίζεται χωριστά από την προηγούμενη, λογίζεται ως τέτοιο, αυτό που εξασφαλίζει ότι η αξία των τεχνικών προβλέψεων ισοδυναμεί με το επιπρόσθετο ποσό, το οποίο οι

⁵¹ Δηλαδή με τρόπο πιστό προς τις πληροφορίες που παρέχουν οι χρηματοοικονομικές αγορές και τα γενικά διαθέσιμα δεδομένα για την ανάληψη των ασφαλιστικών κινδύνων.

⁵² Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 133

⁵³ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 336

⁵⁴ Αιτιολογική σκέψη (53) της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ

⁵⁵ Σινανιώτη-Μαρούδη Η Φερεγγυότητα των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων (Solvency II), Η αντιμετώπιση της αφερεγγυότητας, 23^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, ΣΕΕ 2013, σελ. 649

⁵⁶ Η «βέλτιστη εκτίμηση», σύμφωνα με την Υπηρεσία Τεχνικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας, αντιστοιχεί στον μέσο όρο των μελλοντικών ταμειακών ροών, σταθμισμένων βάσει πιθανοτήτων, λαμβανομένης υπόψη της χρονικής αξίας του χρήματος, χρησιμοποιώντας την κατάλληλη καμπύλη επιτοκίου άνευ κινδύνου.

(αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις αναμένεται να χρειαστούν προκειμένου να αναλάβουν και να ικανοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους (άρθρο 77 παρ. 3 της Οδηγίας 2009/138/EK).

Στις ασφαλίσεις ζωής, η ασφαλιστική επιχείρηση αναλαμβάνει μία μακροχρόνια συνήθως δέσμευση έναντι του ασφαλισμένου της για την παροχή ενός εκ των προτέρων, αμέσως ή εμμέσως προκαθορισμένου ποσού ως ασφαρίσματος, σε μία άγνωστη χρονική στιγμή, για ένα μελλοντικό μεν, προκαθορισμένο για άγνωστη χρονική στιγμή δε συμβάν. Στο πλαίσιο αυτό, οι τεχνικές προβλέψεις είναι το αναγκαίο ποσό κεφαλαίων, μειωμένα κατά το ύψος των εκτιμώμενων μελλοντικών εσόδων από τα ασφάλιστρα αυτά, που η επιχείρηση θα πρέπει να κατέχει ούτως ώστε να είναι σε θέση να εκπληρώσει την υποσχεθείσα με το συμβόλαιο παροχή. Αντιθέτως, στις ασφαλίσεις ζημιών, η ασφαλιστική επιχείρηση αναλαμβάνει τον κίνδυνο για βραχύ χρονικό διάστημα, ως εκ τούτου, οι τεχνικές προβλέψεις για την κάλυψη των συγκεκριμένων κινδύνων, θα πρέπει να είναι υπολογισμένες έτσι ώστε η επιχείρηση να είναι σε θέση να εξυπηρετήσει μελλοντική ζημία που συνδέεται με ασφαλιστικό γεγονός που έχει ήδη συμβεί⁵⁷.

Υπό το πρίσμα αυτό, γίνεται αντιληπτό ότι οι «τεχνικές προβλέψεις» έχουν τριπλή διάσταση, καθότι ο ασφαλισμένος τις αντιλαμβάνεται ως δικά του χρήματα, συσσωρευμένα από τα ασφάλιστρα που κατέβαλε, οπότε οι τεχνικές προβλέψεις αντιστοιχούν στο ποσό των αξιώσεων που έχει έναντι της ασφαλιστικής επιχείρησης. Η ασφαλιστική επιχείρηση από την άλλη, αντιλαμβάνεται τις τεχνικές προβλέψεις ως το ποσό που έχει για επενδυτική εκμετάλλευση και κάλυψη του ασφαλιστικού κινδύνου, ενώ η εποπτική αρχή, τις ίδιες προβλέψεις τις λογίζει ως το αναγκαίο ύψος κεφαλαίων που πρέπει να διαθέτει μία ασφαλιστική επιχείρηση προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει έναντι των ασφαλισμένων της⁵⁸.

Το «Solvency II» ουσιαστικά αλλάζει τη λογική και την μέθοδο υπολογισμού των απαιτούμενων κεφαλαίων της ασφαλιστικής επιχείρησης, προς μία πιο εφαρμοσμένη στις εκάστοτε ανάγκες της επιχείρησης. Η καινοτομία που εισάγει το νέο σύστημα «Solvency II» είναι ότι πλέον συνυπολογίζονται οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση των (αντ)ασφαλιστικών υποχρεώσεων, ο πληθωρισμός, συμπεριλαμβανομένου του πληθωρισμού και των αποζημιώσεων, οι πληρωμές προς τους εκάστοτε δικαιούχους της (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης, η αξία των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων καθώς και των συμβατικών δικαιωμάτων εκλογής των συμβολαίων, ενώ ορίζεται ότι οι (αντ)ασφαλιστικές υποχρεώσεις πρέπει να

⁵⁷ Γιωτάκη/Χατζηβασιλόγλου Η πρόταση Οδηγίας για τη «Φερεγγυότητα II: Βασικές έννοιες της ρύθμισης για την πορεία της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας», ΧρημΔικ 2008, σελ.45

⁵⁸ Γιωτάκη/Χατζηβασιλόγλου, ό.π. ΧρημΔικ 2008, σελ.46

ομαδοποιούνται σε ομογενείς ομάδες κινδύνου και τουλάχιστον κατά κατηγορίες δραστηριοτήτων⁵⁹, ως πρόσθετα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων.

Τα στοιχεία του παθητικού στην Οδηγία 2009/138/EK χωρίζονται στις τεχνικές προβλέψεις ή άλλως στις ασφαλιστικές υποχρεώσεις (Insurance Liabilities) και στις μη ασφαλιστικές υποχρεώσεις (non-insurance liabilities). Όλες οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις θα πρέπει στο εξής να διαχωρίζουν τις τεχνικές προβλέψεις σε βέλτιστη εκτίμηση και περιθωρίου κινδύνου. Ο υπολογισμός του περιθωρίου κινδύνου βασίζεται στο κόστος διατήρησης εποπτικού κεφαλαίου για κινδύνους οι οποίοι θεωρούνται ως μη αντισταθμιζόμενοι. Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις ζημιών θα πρέπει να συμπεριλάβουν στις τεχνικές προβλέψεις τους ένα περιθώριο για την χρονική αποτίμηση του χρήματος, σε προεξοφλητική βάση και όπως ήταν αναμενόμενο, το αποτέλεσμα της βέλτιστης εκτίμησης διαφέρει από αυτό που χρησιμοποιείται πριν στους υπολογισμούς τους.

Για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις ζωής, η μεθοδολογία για την αποτίμηση των προαιρετικών παροχών και των εγγυήσεων αναφέρεται ρητά στην Οδηγία. Κατά τον υπολογισμό αυτών, τα κράτη οφείλουν να μεριμνούν για την ποιότητα, την ακρίβεια και την καταλληλότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις για τη συναγωγή των αποτελεσμάτων των τεχνικών τους προβλέψεων, ενώ σε περίπτωση αιτήματος από την εποπτική αρχή του κράτους, η επιχείρηση υποχρεούται να αποδείξει την καταλληλότητα του επιπέδου των προβλέψεων και σε κάθε περίπτωση, η εποπτική αρχή μπορεί να ζητήσει να αυξηθεί το ποσόν των τεχνικών προβλέψεων, εφόσον υπάρχει αναντιστοιχία με το ορισθέν επίπεδο της Οδηγίας 2009/138/EK.

Παρέχεται πλέον η δυνατότητα στις εποπτικές αρχές να απαιτήσουν την προσθήκη νέων κεφαλαίων, σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις οι οποίες δεν διατηρούν τα απαραίτητα κεφάλαια και ειδικότερα όταν το προφίλ κινδύνου μιας ασφαλιστικής επιχείρησης παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις από τις παραδοχές που έλαβαν χώρα για τον υπολογισμό του SCR (Βασικό Περιθώριο Φερεγγυότητας) και όταν υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις στο σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης της ασφαλιστικής επιχείρησης. Πριν να προχωρήσουν στην απαίτηση προσθήκης κεφαλαίων, οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να λάβουν υπόψη τα αποτελέσματα της ORSA (Own Risk & Solvency Assessment), δηλαδή του εσωτερικού λογιστικού υποδείγματος της επιχείρησης, αλλά και τα πλήρη αποτελέσματα της έκθεσης του

⁵⁹ Φαρσαράτας/Κλήμης, Επιστημονικό περιοδικό EPSILON7, Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης Φερεγγυότητα II (Solvency II), 2013, σελ. 1253 επ., προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020

εποπτικού ελέγχου. Η προσθήκη κεφαλαίου, μαζί με το ήδη υπολογισμένο υπάρχον κεφάλαιο της επιχείρησης, αποτελούν τα νέα απαιτούμενα κεφάλαια για την περίοδο κατά την οποία η ασφαλιστική επιχείρηση βρίσκεται σε εποπτική παρακολούθηση.

2.3.1.3.- ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Τα ίδια κεφάλαια της (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης υπολογίζονται ως το άθροισμα των ποσών των βασικών ιδίων κεφαλαίων, τα οποία απαρτίζονται από τη θετική διαφορά μεταξύ ενεργητικού και παθητικού και τις υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης και των ποσών των συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων (μη καταβληθέν μετοχικό κεφάλαιο, πιστωτικές επιστολές και εγγυήσεις), τα οποία απαρτίζονται από στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιούνται για την απορρόφηση ζημιών της επιχείρησης, εκτός των ιδίων κεφαλαίων και υπόκεινται σε προηγούμενη έγκριση από τις εποπτικές αρχές (άρθρο 87 της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ), τα οποία μεταξύ τους διαχωρίζονται με κριτήριο το σκοπό που εξυπηρετούν. Η έγκριση των εποπτικών αρχών βασίζεται: α) στην ικανότητα και τη βούληση των αντισυμβαλλομένων να πληρώσουν, β) στην ανακτησιμότητα των κεφαλαίων, και γ) σε τυχόν αξιόπιστες πληροφορίες για την έκβαση προηγούμενων προσκλήσεων καταβολής που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση για τέτοιου είδους συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια⁶⁰.

Υπάρχουν τα κεφάλαια τα οποία συμβάλουν στην πλήρη απορρόφηση ζημιών με σκοπό τη συνέχιση των εργασιών της επιχείρησης και τα κεφάλαια τα οποία προστατεύουν τους δικαιούχους/πιστωτές της επιχείρησης σε περίπτωση αφερεγγυότητας, με την μέθοδο της διαβάθμισης (subordination). Σε περίπτωση που η ασφαλιστική επιχείρηση παρουσιάσει αρχικές ζημιές τότε αυτές θα επηρεάσουν τους μετόχους και όχι τους ασφαλισμένους. Η ταξινόμηση των ιδίων κεφαλαίων επεκτείνεται σε τρεις βασικές κατηγορίες σύμφωνα με την ποιότητα τους και συγκεκριμένα τα κεφάλαια 1ης κατηγορίας (Tier 1) θα πρέπει να απορροφούν πλήρως πιθανές ζημιές για την συνέχιση των εργασιών της ασφαλιστικής επιχείρησης (ακόμα και στην περίπτωση εκκαθάρισης) και τα κεφάλαια 2ης και 3ης κατηγορίας θα πρέπει να απορροφούν πλήρως τις απαιτήσεις εκκαθάρισης. Θα πρέπει να τονιστεί ότι οι κατηγορίες κεφαλαίων είναι άμεσα συνδεδεμένες με το MCR και το SCR (Ελάχιστες Κεφαλαιακές Απαιτήσεις και Κεφαλαιακές Απαιτήσεις Φερεγγυότητας, αντίστοιχα) της ασφαλιστικής επιχείρησης.

⁶⁰ Σινανιώτη-Μαρούδη Η Φερεγγυότητα των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων (Solvency II), Η αντιμετώπιση της αφερεγγυότητας, 23^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, ΣΕΕ 2013, σελ. 651

ΠΡΩΤΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (Tier 1)

- Μετοχικό κεφάλαιο εξοφλημένο στο άρτιο.
- Άλλα κεφαλαιακά μέσα (συμπεριλαμβανομένων και των προνομιούχων μετοχών) τα οποία έχουν τη δυνατότητα απορρόφησης των ζημιών για την συνέχιση των δραστηριοτήτων.
 - Αποθέματα, νέα κέρδη, μερίσματα, πλεονάζοντα κεφάλαια, αποθεματικά αναπροσαρμογών κ.λπ.
 - Οι ίδιες μετοχές που διακρατώνται από την εταιρεία αφαιρούνται.
 - Εξαιρούνται τα αποθέματα υπό δέσμευση όπως το απόθεμα εξισορρόπησης και συγκεκριμένα άυλα πάγια, όπως επίσης εξαιρείται και η διαφορά μεταξύ της αποτίμησης των τεχνικών προβλέψεων και των ποσών που η επιχείρηση θα πρέπει να καταβάλει στους κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων προκειμένου να τηρήσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις. Η διαφορά αυτή τοποθετείται στην τρίτη κατηγορία κεφαλαίων.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (Tier 2)

- Κεφάλαιο κοινών μετοχών
- Άλλα κεφαλαιακά μέσα με την δυνατότητα απορρόφησης ζημιών.
- Άλλα κεφαλαιακά μέσα (συμπεριλαμβανομένων και των προνομιούχων μετοχών) που δεν διαθέτουν τα χαρακτηριστικά μετατροπής της πρώτης κατηγορίας ιδίων κεφαλαίων.

ΤΡΙΤΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (Tier 3)

- Τα κεφαλαιακά μέσα τα οποία διαθέτουν κάποια από τα χαρακτηριστικά των μέσων της πρώτης και της δεύτερης κατηγορίας.
 - Τα κεφαλαιακά μέσα τα οποία διαθέτουν τη μέθοδο της διαβάθμισης
 - Τα ελεύθερα βαρών κεφαλαιακά μέσα.
 - Τα κεφαλαιακά μέσα τα οποία δεν είναι εξαγοράσιμα ή απαιτούν πληρωμές κουπονιών.
 - Τα κεφαλαιακά μέσα με λήξη τρία έτη κατ' ελάχιστο⁶¹.

2.3.1.4.- ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ

Ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων φερεγγυότητας (Solvency Capital Requirement - SCR) αποτελεί το επιθυμητό κεφάλαιο φερεγγυότητας, το

⁶¹ Φαρσαρώτας/Κλήμης, Επιστημονικό περιοδικό EPSILON7, Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης Φερεγγυότητα II (Solvency II), 2013, σελ. 1253 επ., προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020

οποίο θα πρέπει να έχει μία (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση, έχοντας λάβει υπόψη όλους τους πιθανούς ποσοτικοποιήσιμους κινδύνους, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 101 παρ. 3 της Οδηγίας. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον τους κινδύνους: α) της ασφάλισης ζημιών, β) της ασφάλισης ζωής, γ) της ασφάλισης ασθενείας, δ) της αγοράς, ε) τον πιστωτικό κίνδυνο, στ) τον λειτουργικό κίνδυνο, ο οποίος περιλαμβάνει νομικούς κινδύνους και αποκλείει κινδύνους που προέρχονται από στρατηγικές αποφάσεις, καθώς και τους κινδύνους φήμης⁶². Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας υπολογίζονται είτε σύμφωνα με την τυποποιημένη μέθοδο που περιλαμβάνεται στα άρθρα 103 επ. της Οδηγίας είτε με τη χρησιμοποίηση εσωτερικού υποδείγματος, όπως ορίζεται στα άρθρα 112 επ. της Οδηγίας.

Στόχο των κεφαλαιακών απαιτήσεων αποτελεί η απεικόνιση του απαιτούμενου κεφαλαίου που δίνει τη δυνατότητα στην (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση να αντιμετωπίζει απρόβλεπτες ζημιές σε επίπεδο εμπιστοσύνης 99,5% των βασικών ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης σε ορίζοντα έτους (άρθρο 102 παρ. 1 της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ). Σε κάθε περίπτωση, το κεφάλαιο φερεγγυότητας θα πρέπει να ισούται τουλάχιστον με το ποσό που απαιτείται για τη διασφάλιση της αξίας των ελεύθερων βαρών περιουσιακών στοιχείων, δηλαδή των περιουσιακών στοιχείων που δεν διατίθενται για την κάλυψη των τεχνικών προβλέψεων, έναντι της πιθανής απομείωσής τους σε σχέση με την χωρίς ρίσκο επένδυσή τους, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει ως αντιστάθμισμα έναντι των κινδύνων και ως μέσο απορρόφησης χρηματοπιστωτικών ζημιών. Η υποχρέωση διατήρησης αυτού του κεφαλαίου, απομακρύνει το ενδεχόμενο πτώχευσης, μειώνοντας σημαντικά τα έξοδα επιδίωξης του ασφαρίσματος ή της κάλυψης που κάθε ασφαλισμένος θα είχε σε περίπτωση που προσπαθούσε να ικανοποιήσει εαυτόν μετά την πτώχευση της ασφαλιστικής επιχείρησης και με αυτόν τον τρόπο, επιβάλλει στην ασφαλιστική επιχείρηση να αποθαρρύνει και να παρακολουθεί φαινόμενα ηθικής χαλάρωσης προκειμένου να προστατεύσει τους ασφαλισμένους και την αγορά⁶³.

2.3.1.5.- ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ

Οι ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας (Minimum Capital Requirement - MCR) είναι το ελάχιστο κεφάλαιο που πρέπει να διατηρεί μία (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η φερεγγυότητά της. Αποτελείται από ένα ποσό επιλέξιμων βασικών ιδίων κεφαλαίων, κάτω από το οποίο

⁶² Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 137

⁶³ Γιωτάκη/Χατζηβασιλόγλου Η πρόταση Οδηγίας για τη «Φερεγγυότητα II: Βασικές έννοιες της ρύθμισης για την πορεία της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας», ΧρημΔικ 2008, σελ. 47

οι αντισυμβαλλόμενοι και οι δικαιούχοι εκτίθενται σε μεγαλύτερο από τον αποδεκτό κίνδυνο, εφόσον η ασφαλιστική επιχείρηση συνεχίσει τις εργασίες της. Σκοπός αυτού είναι να προσδιοριστεί ένα όριο, βάσει του οποίου μπορεί καταστεί δυνατό άμεσα να υπάρξει έγκαιρη και αποτελεσματική παρέμβαση της εποπτικής αρχής, όσο ακόμη η εταιρεία διαθέτει στοιχεία ενεργητικού για να καλύψει τις υποχρεώσεις της απέναντι στους κατόχους συμβολαίων, αλλά και γενικότερα έναντι των υποχρεώσεων της στην αγορά⁶⁴.

Τα ελάχιστα κατώτατα όρια προσδιορίζονται με βάση το είδος της επιχείρησης και ορίζονται ρητά (άρθρο 129 παρ. 1 περ. δ της Οδηγίας 2009/138/EK). Ειδικότερα: α) 2,5 εκατομμύρια ευρώ για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ασκούν κλάδους ασφάλισης ζημιών, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι εξαρτημένες ασφαλιστικές επιχειρήσεις, με εξαίρεση την περίπτωση που καλύπτεται το σύνολο ή μέρος των κινδύνων ενός από τους κλάδους αστικής ευθύνης, πιστώσεων και εγγυήσεων, όποτε στην περίπτωση αυτή το απαιτούμενο ποσό ανέρχεται σε 3,7 εκατομμύρια ευρώ τουλάχιστον, β) 3,7 εκατομμύρια ευρώ για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ασκούν κλάδους ασφάλισης ζημιών, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι εξαρτημένες ασφαλιστικές επιχειρήσεις, γ) 3,6 εκατομμύρια ευρώ για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, με εξαίρεση τις εξαρτημένες, για τις οποίες το ποσό πρέπει να ανέρχεται σε 1,2 εκατομμύρια ευρώ τουλάχιστον, δ) 6,2 εκατομμύρια ευρώ για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ασκούν ταυτόχρονα κλάδους ασφάλισης ζημιών και ζωής είτε με καθεστώς ξεχωριστής διαχείρισης.

Ο υπολογισμός των ελαχίστων κεφαλαιακών απαιτήσεων φερεγγυότητας γίνεται κάθε τουλάχιστον τρεις μήνες, χρησιμοποιώντας μία γραμμική φόρμουλα, δηλαδή έναν απλό συνδυασμό παραγόντων των μετρήσεων όγκου, με τις εξής μεταβλητές: α) τεχνικά αποθεματικά της επιχείρησης, β) εγγεγραμμένα ασφάλιστρα, γ) κεφάλαιο σε κίνδυνο, δ) φόρος και ε) διοικητικές και ένα επιπλέον περιθώριο 45% με βάση 25% του SCR προκειμένου να διασφαλίσει την κλιμάκωση της εποπτικής επέμβασης και τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στις εποπτικές αρχές (άρθρο 129 της Οδηγίας 2009/138/EK). Σε περίπτωση που μία (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση διαπιστώσει ότι δεν πληροί το όριο των ελαχίστων κεφαλαιακών απαιτήσεων, οφείλει χωρίς καθυστέρηση και σίγουρα εντός διμήνου, να παρουσιάσει στις εποπτικές αρχές σχέδιο ανάκαμψης και εντός εξαμήνου να καλύψει το έλλειμμα, διαφορετικά, η εποπτική αρχή υποχρεούται να ανακαλέσει την άδεια λειτουργίας της.

⁶⁴ Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 201, σελ. 138

2.3.1.6.- ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Για τον προσδιορισμό του ποσοστού επενδύσεων που θεωρούνται επιτρεπτό από την (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση, το σύστημα «Solvency II» υιοθετεί την αρχή της «συνετής διαχείρισης», που συνίσταται σε επενδύσεις σε στοιχεία και μέσα, οι κίνδυνοι των οποίων μπορούν να είναι μετρήσιμοι, αναγνωρίσιμοι και να τύχουν παρακολούθησης, διαχείρισης, ελέγχου και αναφοράς, όπως επίσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των συνολικών αναγκών φερεγγυότητας. Τονίζεται ότι τα κράτη θα πρέπει να απέχουν από απαιτήσεις έναντι των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων να επενδύουν τα περιουσιακά τους στοιχεία σε συγκεκριμένες κατηγορίες ενεργητικού, καθώς αυτού του είδους οι απαιτήσεις ενδέχεται να αντίκεινται στη διάταξη 56 ΣΛΕΕ, περί μη περιορισμού της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών εντός της Ε.Ε.⁶⁵.

2.3.2.- ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ

2.3.2.1.- ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Στο δεύτερο πυλώνα ρυθμίζονται οι ποιοτικές απαιτήσεις, που αφορούν τις προδιαγραφές διακυβέρνησης που εγγυώνται τη σωστή και συνετή διαχείριση της επιχείρησης και τους κανόνες άσκησης εποπτείας σε αυτήν. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού οι επιχειρήσεις πρέπει να διαθέτουν α) λειτουργία διαχείρισης κινδύνων⁶⁶, β) λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης (αφορά την προσαρμογή της λειτουργίας της επιχείρησης στο νομοθετικό πλαίσιο⁶⁷, γ) λειτουργία εσωτερικής επιθεώρησης⁶⁸ και δ) αναλογιστική λειτουργία⁶⁹. Ειδικότερα, το σύστημα διακυβέρνησης της εταιρείας περιλαμβάνει τουλάχιστον μία κατάλληλη διαφανή οργανωτική δομή, σαφή κατανομή και ορθό διαχωρισμό καθηκόντων, καθώς και έναν αποτελεσματικό μηχανισμό διασφάλισης της μετάδοσης των πληροφοριών και συμμόρφωσης στις απαιτήσεις του «Solvency II»⁷⁰.

⁶⁵ Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 139

⁶⁶ Αφορά διαδικασίες που απαιτούνται για την καταγραφή, παρακολούθηση, μέτρηση και διαχείριση των κινδύνων, καθώς και τα όρια ανοχής κινδύνου στα οποία είναι εκτεθειμένες οι ασφαλιστικές εταιρείες.

⁶⁷ Ασφαλιστική νομοθεσία, εταιρική διαφάνεια κ.λπ.

⁶⁸ Αφορά τη λειτουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου, το οποίο θα περιλαμβάνει διοικητικές και λογιστικές διαδικασίες οργάνωσης συντονισμού και ελέγχου σε όλα τα επίπεδα της επιχείρησης.

⁶⁹ Αφορά διαδικασίες προσδιορισμού των κατάλληλων μεθόδων για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων, καθώς και της αξιολόγησης της επάρκειας και της ποιότητας των στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό τους.

⁷⁰ Σινανιώτη-Μαρούδη Η Φερεγγυότητα των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων (Solvency II), Η αντιμετώπιση της αφερεγγυότητας, 23^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, ΣΕΕ 2013, σελ. 656

Το ίδιο σύστημα υπόκειται και σε τακτικό εσωτερικό έλεγχο από την ίδια την επιχείρηση, προκειμένου να διασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία αυτής, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στη φύση, την πολυπλοκότητα και την κλίμακα των εργασιών της επιχείρησης. Επιβάλλεται, επιπλέον, γραπτή τήρηση των πολιτικών της επιχείρησης σε σχέση με τη διαχείριση κινδύνου, τον εσωτερικό έλεγχο, τους εσωτερικούς λογιστικούς ελέγχους και τις εξωτερικές αναθέσεις ανά περίπτωση. Οι καταγεγραμμένες πολιτικές θα πρέπει να αναθεωρούνται τουλάχιστον σε ετήσια βάση και υπόκεινται στην έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου ή του αρμόδιου διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου. Η εποπτική αρχή θα αξιολογεί και θα επαληθεύει το σύστημα διακυβέρνησης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, ενώ θα είναι σε θέση να ζητήσει βελτιώσεις για την ενδυνάμωσή του⁷¹.

Για την επίτευξη ολοκληρωμένης εποπτείας, ελέγχεται και το ήθος και η ικανότητα των προσώπων που διοικούν την (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση, προκειμένου να εξασφαλίζεται η επαγγελματική επάρκεια, τα προσόντα, οι γνώσεις και η εμπειρία τους, δηλαδή είναι τα πρόσωπα που είναι επικεφαλής της (αντ)ασφαλιστική επιχείρησης, πρέπει να κρίνονται *a priori* ως κατάλληλα για την άσκηση της διοίκησης της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, οι επιχειρήσεις, κοινοποιούν τα στοιχεία ταυτότητας, τις αλλαγές των προσώπων που ασκούν τη διοίκηση άμεσα ή έμμεσα και ζητείται απόδειξη μη προγενέστερης πτώχευσης, αλλά και προσκόμιση αποσπάσματος ποινικού μητρώου για τους πολίτες κρατών-μελών εκτός ΕΕ. Μάλιστα, η σοβαρότητα με την οποία αντιμετωπίζεται η συγκεκριμένη προϋπόθεση πλέον, αντικατοπτρίζεται στην απόφαση C-559/15, σύμφωνα με την οποία «δεν αντιβαίνει στην οδηγία αυτή η εκ μέρους κράτους μέλους απόδειξη, κατ' ενάσκηση των εξουσιών που αυτό διαθέτει σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, ότι ορισμένες ελλείψεις ή αβεβαιότητα σχετικά με την εντιμότητα των προσώπων που διευθύνουν την ασφαλιστική επιχείρηση ενέχουν πραγματικό και επικείμενο κίνδυνο διαπράξεως παρατυπιών εις βάρος των συμφερόντων των ασφαλισμένων ή άλλων προσώπων που είναι δικαιούχοι των ασφαλιστικών παροχών και, στην περίπτωση αυτή, η άμεση λήψη κατάλληλων μέτρων, όπως είναι, ενδεχομένως, η απαγόρευση συνάψεως νέων συμβάσεων στο έδαφός του».

2.3.2.2.- ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να διαθέτουν αποτελεσματικό και ακριβές σύστημα διαχείρισης κινδύνων, το οποίο περιλαμβάνει στρατηγικές, διεργασίες και διαδικασία υποβολής αναφορών, οι οποίες απαιτούνται για τον

⁷¹ Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 143

προσδιορισμό, την μέτρηση, την παρακολούθηση και διαχείριση, σε συνεχή βάση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ή θα μπορούσε να εκτεθεί η επιχείρηση. Τα βασικά πεδία που πρέπει να καλύπτει αυτό το σύστημα είναι τα εξής: α) η ανάληψη ασφαλιστικού κινδύνου και σύσταση προβλέψεων, β) η διαχείριση ενεργητικού-παθητικού, γ) οι επενδύσεις, ακόμη και σε παράγωγα, δ) η διαχείριση κινδύνων ρευστότητας και συγκέντρωσης, ε) η διαχείριση λειτουργικού κινδύνου, όπως και άλλες τεχνικές μείωσης κινδύνων (άρθρο 44 της Οδηγίας 2009/138/EK).

Για την αποτελεσματικότερη διαχείριση κινδύνων, η επιχείρηση είναι απαραίτητο να διαθέτει και εσωτερικό σύστημα εκτίμησης κινδύνου και φερεγγυότητας (Own Risk and Solvency Assessment - ORSA), το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει τα κάτωθι: α) τις συνολικές ανάγκες φερεγγυότητας, έτσι ώστε να εξαχθεί το ιδιαίτερο προφίλ κινδύνου, β) τα εγκεκριμένα περιθώρια ανοχής του κινδύνου και την στρατηγική αντιμετώπισής τους από την επιχείρηση σε επιχειρηματικό επίπεδο, γ) τη συμμόρφωση με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και τις τεχνικές προβλέψεις, σε συνεχή βάση, δ) το μέγεθος στο οποίο το προφίλ κινδύνου της επιχείρησης αποκλίνει από τις παραδοχές του συστήματος SCR. Επίσης, απαραίτητο φυσικά κρίνεται και το σύστημα εσωτερικού λογιστικού ελέγχου, όπως και έναν αναλογιστικό σύστημα, που θα επικουρούν τη λειτουργία όλων των παραπάνω.

2.3.3.- ΤΡΙΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ

Στον τρίτο πυλώνα ρυθμίζονται οι απαιτήσεις δημόσιας πληροφόρησης που εξασφαλίζουν τη διαφανή λειτουργία της (αντ)ασφαλιστικής εταιρείας, οι οποίες περιλαμβάνουν διατυπώσεις δημοσιότητας των στοιχείων της επιχείρησης, έκθεση σχετικά με τη φερεγγυότητα και τη χρηματοοικονομική τους κατάσταση ετησίως, όπως επίσης και το κατά πόσον διαθέτουν ή όχι τα απαιτούμενα κεφάλαια ή εάν τους επιβλήθηκαν μέτρα προσθήκης κεφαλαίων από την εποπτική αρχή. Η ετήσια έκθεση της επιχείρησης, για να πλήρης, πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι στοιχεία: α) τη δραστηριότητα και τις επιδόσεις της επιχείρησης, β) την περιγραφή του συστήματος διακυβέρνησης και της εκτίμησης της καταλληλότητας του προφίλ κινδύνου της επιχείρησης, γ) τη χωριστή περιγραφή ανά κατηγορία κινδύνων της επιχείρησης (έκθεση, συγκέντρωση, μείωση και ευαισθησία), δ) την περιγραφή των στοιχείων του ενεργητικού και των τεχνικών προβλέψεων, ε) την περιγραφή διαχείρισης των κεφαλαίων. Εξαίρεση αποτελούν οι πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης, καθώς και υποχρεώσεις προς

αντισυμβαλλόμενους ή άλλες συμβατικές σχέσεις που δεσμεύουν την επιχείρηση για την τήρηση του απορρήτου ή της εμπιστευτικότητας⁷².

3.- Η ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

3.1.- ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Ως εποπτική αρχή θεωρείται η εθνική αρχή, η οποία δυνάμει νομοθετικής ή κανονιστικής ρύθμισης είναι αρμόδια να εποπτεύει επί των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Οι κατά τόπους θεσμοθετημένες εποπτικές αρχές στα κράτη είναι οι εξής⁷³: Στην Αυστρία η Financial Market Authority (FMA), στην Κροατία η Croatian Financial Services Supervisory Agency (HANFA), στην Κύπρο η Insurance Companies Control Service, στην Τσεχία η Czech National Bank (CNB), στη Δανία η Finanstilsynet (Danish FSA), στην Εσθονία η Financial Supervision Authority (EFSA), στη Φινλανδία η Finanssivalvonta Financial Supervisory Authority (FIN-FSA), στη Γαλλία η Autorité de contrôle prudentiel et de résolution, στη Γερμανία η Federal Financial Supervisory Authority (BaFin), στην Ουγγαρία η Magyar Nemzeti Bank (MNB), στην Ιρλανδία η Central Bank of Ireland, στη Ισλανδία η Financial Supervisory Authority (FME) για τις εγχώριες επιχειρήσεις και η Financial Supervisory Authority (FME) για τις αλλοδαπές, στην Ιταλία το Istituto per la Vigilanza sulle Assicurazioni (IVASS), στη Λετονία η Financial and Capital Market Commission (FCMC), στο Λίχτενσταϊν η Financial Market Authority (FMA), στη Λιθουανία η Insurance Supervisory Commission of the Republic of Lithuania, στο Λουξεμβούργο η Commissariat aux Assurances, στην Μάλτα η Malta Financial Services Authority (MFSA), στην Ολλανδία η De Nederlandsche Bank (DNB), στη Νορβηγία η Finanstilsynet Financial Supervisory Authority (FSA), στην Πολωνία η Financial Supervision Authority (KNF), στην Πορτογαλία η Autoridade de Supervisão de Seguros e Fundos de Pensões (ASF), στη Ρουμανία η Insurance Supervisory Commission, στη Σλοβακία η National Bank of Slovakia, στη Σλοβενία η Insurance Supervision Agency (AZN), στην Ισπανία η Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones, στη Σουηδία η Finansinspektionen, Financial Supervisory Authority και στο Ηνωμένο Βασίλειο η Financial Conduct Authority.

⁷² Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 144

⁷³ Από την ιστοσελίδα της ΕΙΟΠΑ, διεύθυνση web: https://www.eiopa.europa.eu/register-licensed-insurance-undertakings_en, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

3.2.- Η ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η αρμόδια εποπτική αρχή είναι η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), στην οποία ανατίθεται και το έργο της εποπτείας των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων, βάσει του άρθρ. 3 παρ. 10 Ν.4364/2016 και του Καταστατικού της. Η αρμοδιότητα αυτή, είχε ανατεθεί στην ΤτΕ με το άρθρ. 1 Ν.3867/2010, όταν καταργήθηκε η προηγούμενη εποπτική αρχή «Επιτροπή Εποπτείας της Ιδιωτικής Ασφάλισης (Ε.Π.Ε.Ι.Α.)», η οποία είχε συσταθεί με το Ν.3229/2004, ως Ν.Π.Δ.Δ., υπό την εποπτεία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Ο ιδρυτικός αυτός νόμος τροποποιήθηκε με το άρθρο 71 Ν. 3764/2009 με στόχο να αποσαφηνιστούν οι ρυθμιστικές και εποπτικές αρμοδιότητές της και να ενισχυθούν οι σχέσεις της και με τις λοιπές εποπτικές αρχές του χρηματοοικονομικού τομέα.

Σήμερα, η Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΔΕΙΑ) της ΤτΕ είναι επιφορτισμένη με την άσκηση της χρηματοοικονομικής εποπτείας επί των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων προκειμένου να επιτευχθεί συμμόρφωση με τις αποφάσεις της ΕΕ και σταθερότητα στην ασφαλιστική αγορά⁷⁴. Μάλιστα, για την συνέχιση της απρόσκοπτης λειτουργίας του έργου της ΤτΕ στο έργο της Ε.Π.Ε.Ι.Α., εκκρεμείς διοικητικές υποθέσεις κατά το χρόνο κατάργησης της Ε.Π.Ε.Ι.Α., έχουν αναληφθεί από την ΤτΕ και οι εκκρεμείς δίκες της προηγούμενης αρχής, αναλαμβάνονται από το Ελληνικό Δημόσιο χωρίς να επέρχεται διακοπή της δίκης⁷⁵.

3.2.1.- ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΤτΕ ΩΣ ΕΠΟΠΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Η (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση υπόκειται σε αυστηρή και διαρκή κρατική εποπτεία που στοχεύει στον χρηματοοικονομικό έλεγχο («χρηματοοικονομική εποπτεία»), τον οποίο ασκεί η ΤτΕ μαζί με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, εκδίδοντας και κανονιστικές/ρυθμιστικές πράξεις⁷⁶, με στόχους α) την προστασία των συμφερόντων των ληπτών της ασφάλισης, ασφαλισμένων και δικαιούχων απαιτήσεων από ασφάλιση, δηλαδή όλων των προσώπων που δικαιούνται αποζημίωση από μία ασφαλιστική σύμβαση, β) τη σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ελλάδα, καθώς και στις χώρες όπου τυχόν δραστηριοποιούνται οι ελληνικές (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, γ) τη διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών και δ) τον έλεγχο της

⁷⁴ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 330

⁷⁵ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 331

⁷⁶ Ρόκας, Ασφαλιστικό δίκαιο, Εισηγήσεις, 2019, σελ. 187

εφαρμογής των διατάξεων περί πρόληψης και καταστολής των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στον τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης⁷⁷.

Για το σκοπό αυτό, η εποπτική αρχή μεριμνά για την ορθή λειτουργία της αγοράς (αντ)ασφαλίσεων, τη διαρκή συμμόρφωση των επιχειρήσεων στις διατάξεις του Ν.4364/2016 και της ασφαλιστικής νομοθεσίας κατά τη λειτουργία τους, την παροχή υπηρεσιών από αυτές, αλλά και κατά την εκκαθάρισή τους. Η εποπτεία αφορά τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τους συνεργαζόμενους με αυτές διαμεσολαβητές και ασκείται επί τη βάση διερευνητικής και βασισμένης στον κίνδυνο προσέγγισης, περιλαμβάνει κατάλληλο συνδυασμό εποπτικής δράσης εντός και εκτός των χωρών της (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης και είναι ανάλογη προς τη φύση, την πολυπλοκότητα και την κλίμακα των κινδύνων που κάθε επιχείρηση αναλαμβάνει σύμφωνα με τις δραστηριότητές της⁷⁸. Η εποπτική αρχή λαμβάνει επιπροσθέτως, για την άσκηση της εποπτείας, υπόψη α) την ενδεχόμενη επίπτωση κάθε εποπτικής πράξης στην σταθερότητα του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και των αντίστοιχων ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών συστημάτων, ιδιαίτερα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και με βάση τις πληροφορίες που διαθέτει εκείνη την χρονική στιγμή και β) το ενδεχόμενο της κάθε εποπτικής πράξης να εντείνει περαιτέρω τον οικονομικό κύκλο, ιδιαίτερα σε περιόδους ασυνήθιστων κινήσεων στις χρηματοοικονομικές αγορές (άρθρ. 19 παρ. 2 Ν.4364/2016).

Η ρύθμιση του νέου πλαισίου αφορά τον πυρήνα της ιδιωτικής ασφάλισης και στοχεύει στον έλεγχο της χρηστής συναλλακτικής συμπεριφοράς της επιχείρησης, του ασφαλιστή που κατέχει διπλό ρόλο ως ασφαλιστής και ως επενδυτής και εν γένει της ασφαλιστικής αγοράς. Έχει θεσπιστεί πρωτίστως για τον έλεγχο της τήρησης των κανόνων περί τεχνικών περιθωρίου φερεγγυότητας, κεφαλαιακών απαιτήσεων, τεχνικών αποθεμάτων και ποσοτικών περιορισμών, με το σκεπτικό ότι εφόσον η επιχείρηση συμμορφώνεται με τα προαναφερθέντα λογιστικά πρότυπα, τότε επιτυγχάνεται η προστασία των ληπτών της ασφάλισης, των ασφαλισμένων και των δικαιούχων απαιτήσεων από ασφάλιση, η αποτελεσματική αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου διαχείρισης κινδύνων και προοπτικών βιωσιμότητας των επιχειρήσεων που εποπτεύουν και τελικά, η ομαλή λειτουργία της αγοράς ιδιωτικής ασφάλισης και η εμπέδωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών σε αυτήν.

⁷⁷ Από την ιστοσελίδα της ΤτΕ, διεύθυνση web: <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/epopteia-idiwtikhs-asfalishs>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

⁷⁸ Ρόκας, Ασφαλιστικό δίκαιο, Solvency II, Εποπτεία των (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, 2016, σελ. 91 επ.

3.2.2.- ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

Η άσκηση εποπτείας διέπεται από α) την αρχή της αναλογικότητας⁷⁹, β) την αρχή της διαφάνειας, γ) την αρχή της εμπιστευτικότητας και δ) την αρχή της ευθύνης, οι οποίες πληρούνται με την θέσπιση της υποχρέωσης της εποπτικής αρχής να συντάσσει και να υποβάλλει την ετήσια έκθεσή της στη Βουλή⁸⁰. Στο διαδικτυακό τόπο της εποπτικής αρχής, η τελευταία υποχρεούται να δημοσιεύει πληροφορίες που αφορούν τις διατάξεις της κείμενης περί (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων νομοθεσίας, τα γενικά κριτήρια και τις μέθοδοι που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης, περιλαμβανομένων των εποπτικών εργαλείων, τα συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία για βασικές παραμέτρους εφαρμογής του πλαισίου της προληπτικής εποπτείας, τον τρόπο χρήσης των εθνικών διακριτικών ευχερειών που χορηγεί η Οδηγία 2009/138/ΕΚ και ε) τους στόχους, τις βασικές λειτουργίες και τις δραστηριότητες εποπτείας⁸¹.

3.2.3.- ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Η Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της, ασκεί την εποπτεία στα πιστωτικά ιδρύματα, σε συγκεκριμένα χρηματοδοτικά ιδρύματα, στις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, στους διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων καθώς και στα ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα υπό εκκαθάριση. Στην ελληνική αγορά ιδιωτικής ασφάλισης ασκεί πλήρη εποπτεία σε ανώνυμες ασφαλιστικές εταιρείες με έδρα στην Ελλάδα, σε ασφαλιστικές εταιρείες ζωής, σε ασφαλιστικές εταιρείες ζημιών, σε ασφαλιστικές εταιρείες μικτής δραστηριότητας, σε αλληλασφαλιστικούς συνεταιρισμούς και νομική εποπτεία σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις με έδρα σε κράτος-μέλος της ΕΕ ή του ΕΟΧ υπό καθεστώς εγκατάστασης (μέσω υποκαταστήματος)⁸² ή υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (ΕΠΥ) και υποκαταστήματα ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα σε τρίτη χώρα (εκτός της ΕΕ ή του ΕΟΧ)⁸³.

⁷⁹ Με απόφαση της εποπτικής αρχής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, καθορίζονται τα δεδομένα με τα οποία διασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας και τα κριτήρια που αφορούν τις μικρές ασφαλιστικές επιχειρήσεις (άρθρ. 19 παρ. 7 Ν.4364/2016).

⁸⁰ Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 81

⁸¹ Ρόκας Ασφαλιστικό δίκαιο, Solvency II, Εποπτεία των (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, 2016, σελ. 96

⁸² Με βάση το «κοινοτικό διαβατήριο» δηλαδή την ελευθερία παροχής υπηρεσιών εντός της ΕΕ, με ή χωρίς εγκατάσταση, βασίζεται στο πανευρωπαϊκά εναρμονισμένο εποπτικό πλαίσιο που ασκείται σε κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ

⁸³ Από την ιστοσελίδα της ΤτΕ, διεύθυνση web: <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/epopteia-idiwtikhs-asfalishs>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

Τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα σε άλλο κράτος-μέλος υπάγονται στη χρηματοοικονομική εποπτεία των αρμοδίων αρχών του κράτους-μέλους καταγωγής, με την επιφύλαξη της περίπτωσης κατά την οποία εάν ο ασφαλιζόμενος κίνδυνος ή η ασφαλιστική υποχρέωση βρίσκεται στην Ελλάδα ή η Ελλάδα είναι κράτος υποδοχής μίας (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης και η Εποπτική Αρχή έχει βάσιμους λόγους να θεωρεί ότι οι δραστηριότητες αυτής θα μπορούσαν να αποβούν επιβλαβείς για την οικονομική ευρωστία της επιχείρησης, ενημερώνει τις εποπτικές αρχές του κράτους-μέλους καταγωγής της εν λόγω επιχείρησης⁸⁴.

3.2.4.- ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤτΕ

Η ΤτΕ είναι αρμόδια για την άσκηση της χρηματοοικονομικής εποπτείας επί των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα στην Ελλάδα για το σύνολο των ασφαλίσεων που συνάπτονται στην Ελλάδα και στα κράτη-μέλη της ΕΕ, είτε με καθεστώς ελεύθερης εγκατάστασης (μέσω υποκαταστημάτων) είτε με καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (ΕΠΥ) και επί των αλλοδαπών (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα σε τρίτες χώρες (εκτός της ΕΕ) που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα μέσω υποκαταστήματος. Επίσης, ασκεί εξ ολοκλήρου την εποπτεία επί των δικτύων και των πρακτικών διανομής των ασφαλιστικών προϊόντων που διατίθενται από ελληνικές επιχειρήσεις είτε στην Ελλάδα είτε σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ, επί της εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με τα έγγραφα βασικών πληροφοριών που αφορούν σε επενδυτικά προϊόντα βασιζόμενα σε ασφάλιση.

Σχετικά με τη δραστηριότητα της (αντ)ασφαλιστικής διαμεσολάβησης, η εποπτική αρχή εποπτεύει την τήρηση της νομοθεσίας διαμεσολάβησης, ιδίως όσον αφορά την τήρηση και το περιεχόμενο του οικείου μητρώου κατά κατηγορία διαμεσολαβούντος, όπως επίσης και τους κανόνες που αφορούν τους ίδιους τους διαμεσολαβητές επενδυτικών προϊόντων βασιζόμενων σε ασφάλιση. Δύναται επίσης, να καθορίζει συγκεκριμένες υποχρεώσεις εσωτερικής οργάνωσης των επιχειρήσεων (αντ)ασφαλιστικής διαμεσολάβησης καθώς και την υποβολή και το περιεχόμενο οικονομικών καταστάσεων ή άλλων οικονομικών και λοιπών αναγκαίων στοιχείων για την άσκηση της εποπτείας⁸⁵.

Για την άσκηση ολοκληρωμένης εποπτείας, η ΤτΕ, είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους εγχώριους κανόνες γενικού

⁸⁴ Ρόκας Ασφαλιστικό δίκαιο, Solvency II, Εποπτεία των (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, 2016, σελ. 94

⁸⁵ Ρόκας Ασφαλιστικό δίκαιο, Solvency II, Εποπτεία των (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, 2016, σελ. 97

συμφέροντος των υποκαταστημάτων και ΕΠΥ των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των (αντ)ασφαλιστικών διαμεσολαβητών με έδρα στην ΕΕ, σε συνεργασία με τις εποπτικές αρχές των κρατών-μελών καταγωγής τους και δύναται να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα και αναγκαία μέτρα, ώστε αφ' ενός οι δραστηριότητες των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων να είναι σύμφωνες με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που ισχύουν στην Ελλάδα και στα άλλα κράτη μέλη και αφετέρου να αποφευχθεί ή εξαλειφθεί κάθε ανωμαλία που θα έθιγε τα συμφέροντα των ασφαλισμένων (άρθρ. 23 παρ. 1 Ν.4364/2016). Τέλος, συμμετέχει στο Συμβούλιο Εποπτών (Board of Supervisors) της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ), που μέριμνα για την ενσωμάτωση στο ελληνικό κανονιστικό πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών που αυτή εκδίδει⁸⁶.

3.2.5.- ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΤτΕ

Η χρηματοοικονομική εποπτεία της Ττε περιλαμβάνει την εξακρίβωση, για το σύνολο των δραστηριοτήτων της (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης, ή των υποκαταστημάτων (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης τρίτης χώρας, της κατάστασης της φερεγγυότητάς της, της σύστασης τεχνικών προβλέψεων, των στοιχείων του ενεργητικού της και των επιλέξιμων ιδίων κεφαλαίων, σύμφωνα με τους κανόνες του Ν.4364/2016 και του ευρωπαϊκού δικαίου. Ειδικά για επιχειρήσεις που ασκούν τον κλάδο κατά ζημιών, η εποπτεία εκτείνεται και στον έλεγχο των τεχνικών μέσων που διαθέτουν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις αυτές για την καλή εκτέλεση των εργασιών που έχουν αναλάβει (άρθρ. 20 παρ. 3 Ν.4364/2016). Εάν ο ασφαλιζόμενος κίνδυνος ή η ασφαλιστική υποχρέωση βρίσκεται στην Ελλάδα ή η Ελλάδα είναι κράτος υποδοχής μίας (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης, και η εποπτική αρχή έχει λόγους να θεωρεί ότι οι δραστηριότητες μιας (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης θα μπορούσαν να αποβούν επιβλαβείς για την οικονομική ευρωστία της επιχείρησης, ενημερώνει τις εποπτικές αρχές του κράτους μέλους καταγωγής της εν λόγω επιχείρησης.

Η εποπτική αρχή, ως αρχή καταγωγής, εξακριβώνει, με κάθε πρόσφορο μέσο και με επιτόπιο έλεγχο, εφόσον απαιτείται, εάν η επιχείρηση τηρεί τις αρχές της συνετούς διαχείρισης ή εφόσον λάβει αντίστοιχα ειδοποίηση από αρμόδια εποπτική αρχή κράτους υποδοχής. Οι έλεγχοι που διενεργεί, γενικοί ή ειδικοί, επιτόπιοι ή μη, πρέπει να διέπονται από την αρχή της αναλογικότητας, στις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, στα εποπτευόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στα φυσικά πρόσωπα που τους έχουν ανατεθεί εξωτερικά λειτουργίες (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης και σε

⁸⁶ Από την ιστοσελίδα της ΤτΕ, διεύθυνση web: <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/epopteia-idiwtikhs-asfalishs>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

τρίτους με τους οποίους η (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση έχει πραγματοποιήσει συναλλαγή, ο έλεγχος των οποίων κρίθηκε αναγκαίος, μόνο όμως στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων της κείμενης ασφαλιστικής νομοθεσίας και εφόσον ο έλεγχος δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω της (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης (άρθρ. 23 παρ. 3 Ν.4364/2016).

Στην περίπτωση υποκαταστήματος (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης με έδρα σε άλλο κράτος μέλος, εκπρόσωποι των αρμοδίων αρχών του κράτους καταγωγής της επιχείρησης ή άτομα εξουσιοδοτημένα από τις αρχές για το σκοπό αυτό, δύνανται, αφού ενημερώσουν την εποπτική αρχή, να προβαίνουν σε επιτόπιους ελέγχους εντός της Ελλάδος με σκοπό την επαλήθευση των αναγκαιών πληροφοριών ώστε να διασφαλίσουν τη χρηματοοικονομική εποπτεία της επιχείρησης. Η εποπτική αρχή δύναται να απευθύνεται στην Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΑΑΕΣ) (ΕΙΟΡΑ) και να ζητά την βοήθειά της, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1094/2010, για κάθε περίπτωση κατά την οποία, ενώ έχει ενημερώσει τις εποπτικές αρχές ενός κράτους υποδοχής ότι προτίθεται να διενεργήσει επιτόπιους ελέγχους, της απαγορεύεται να ασκήσει αυτό το δικαίωμά της ή για κάθε περίπτωση κατά την οποία η εποπτική αρχή του κράτους υποδοχής αδυνατεί να ασκήσει στην πράξη το δικαίωμά της για συμμετοχή στους επιτόπιους ελέγχους (άρθρ. 20 παρ. 5 Ν.4364/2016).

Η εποπτική αρχή και ΕΑΑΕΣ δύναται να συμμετέχουν στους ανωτέρω επιτόπιους ελέγχους στις περιπτώσεις που αυτές διενεργούνται από κοινού από δύο ή περισσότερες εποπτικές αρχές, ενώ τα υποκείμενα στους ελέγχους αυτούς πρόσωπα δεν δικαιούνται να επικαλεσθούν το απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων ή τη νομοθεσία περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων ή άλλο απόρρητο έναντι των αρμόδιων αρχών ή των εξουσιοδοτημένων από αυτές για τη διενέργεια του ελέγχου προσώπων (άρθρ. 23 παρ. 5 Ν.4364/2016). Με απόφαση της εποπτικής αρχής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η εισφορά των εποπτευομένων (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων, για την εξασφάλιση των πόρων που απαιτούνται για την επιτέλεση του σκοπού της, σε ποσοστό μέχρι 1,5 τοις χιλίοις επί των ακαθάριστων ετήσιων εγγεγραμμένων ασφαλιστρών.

Η εποπτική αρχή, κατά την άσκηση των εποπτικών αρμοδιοτήτων της, διά των εντεταλμένων οργάνων της, για την εξειδίκευση των οποίων πρέπει να μεριμνά σε συνεχή βάση: α) έχει πρόσβαση σε οποιοδήποτε έγγραφο, βιβλίο ή άλλο στοιχείο υπό οποιαδήποτε μορφή, για το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης εντός και εκτός Ελλάδας, που τηρούνται είτε στις εποπτευόμενες ασφαλιστικές επιχειρήσεις

ή σε άλλες επιχειρήσεις ή οργανισμούς που εκτελούν χρέη θεματοφύλακα της περιουσίας και μπορεί να λαμβάνει αντίγραφα, ακόμη και εάν σε αυτά περιέχονται απλά ή ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, β) ζητά πληροφορίες από οποιοδήποτε πρόσωπο ή δημόσια αρχή, γ) απαιτεί τη διακοπή της πώλησης συγκεκριμένου ασφαλιστικού προϊόντος ή τη διακοπή κάθε δραστηριότητας ή πρακτικής που είναι αντίθετη με το Νόμο, την αντίστοιχη ευρωπαϊκή ασφαλιστική νομοθεσία ή τις αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση, δ) απαγορεύει προσωρινά, για περίοδο που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη, σε πρόσωπα, την εξακολούθηση της άσκησης ή την ανάληψη καθηκόντων σε μία ή περισσότερες (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ε) λαμβάνει πληροφορίες από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες⁸⁷ και αναθέτει εξακριβώσεις, μελέτες ή έρευνες σε ορκωτούς λογιστές, αναλογιστές και άλλους εμπειρογνώμονες., στ) λαμβάνει κάθε πληροφορία σχετικά με συμβάσεις που βρίσκονται στην κατοχή διαμεσολαβητών ή έχουν συναφθεί με τρίτους και ζ) ελέγχει πρόσωπα στα οποία έχουν ανατεθεί εξωτερικές λειτουργίες από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Κατά τη διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης, η εποπτική αρχή, εφόσον το θεωρεί αναγκαίο, αναπτύσσει, επιπροσθέτως του υπολογισμού της Κεφαλαιακής Απαιτήσης Φερεγγυότητας, πρόσθετα ποσοτικά εποπτικά εργαλεία⁸⁸, με τα οποία θα εξετάζεται η δυνατότητα των επιχειρήσεων να ανταπεξέρχονται σε πιθανά γεγονότα ή μελλοντικές αλλαγές της οικονομικής συγκυρίας τα οποία θα μπορούσαν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη συνολική χρηματοοικονομική τους θέση. Η εφαρμογή των ως άνω εποπτικών εργαλείων και ασκήσεων από τις επιχειρήσεις είναι υποχρεωτική (άρθρ. 23 παρ. 4 Ν.4364/2016). Για παραβιάσεις των διατάξεων του πλαισίου, η ΤτΕ επιβάλλει κατά των εποπτευόμενων επιχειρήσεων, των νόμιμων εκπροσώπων τους και των μελών που ασκούν τη διοίκηση και τον έλεγχο αυτής, διοικητικές ποινές (άρθρ. 256 Ν.4364/2016), πρόστιμα, πειθαρχικές ποινές, ποινικές κυρώσεις (άρθρ. 258 Ν.4364/2016), ακόμη και ανάκληση της άδειας της (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης, που επιβάλλεται ως διοικητικό μέτρο από την Επιτροπή Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της ΤτΕ⁸⁹.

3.2.6.- ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η ΤτΕ στην επιτέλεση του εποπτικού της έργου της ΤτΕ υφίσταται τον περιορισμό του άρθρου 22 Ν.4364/2016, σύμφωνα με το οποίο δεν μπορεί να απορρίπτει σύμβαση αντασφάλισης ή αντεκχώρησης ανάμεσα σε (αντ)ασφαλιστικές

⁸⁷ Ενδεικτικά, αναλογιστές και ελεγκτές των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

⁸⁸ Ενδεικτικά, διαγνωστικές ασκήσεις και ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

⁸⁹ ΣτΕ 102/2009, ΔΑΕ & ΕΠΕ 2011, 178

επιχειρήσεις, για λόγους που συνδέονται άμεσα με την οικονομική ευρωστία αυτών, εφόσον η επιχείρηση είναι νόμιμα αδειοδοτημένη. Οι διοικητικές κυρώσεις που μπορεί να επιβάλλει προβλέπονται ρητά, όπως και τα άκρα όριά τους, ενώ η πρόβλεψη ποινικών κυρώσεων, οι οποίες αφορούν κυρίως σε ψευδείς εκτιμήσεις ή δηλώσεις φυσικών προσώπων σε σχέση με την άδεια λειτουργίας ή την παράταση της άδειας ή την έγκριση του καταστατικού ή την κατανομή μερίσματος ή παραβίασης των τεχνικών προβλέψεων (άρθρ. 258 Ν. 4364/2016), ισχύουν με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων όπου τα αναφερόμενα αδικήματα τιμωρούνται βαρύτερα από τον Ποινικό Νόμο ή ειδικότερες διατάξεις.

Επίσης, προβλέπεται συγκεκριμένη διαδικασία για την υποβολή, την παραλαβή και τη διαχείριση έγγραφων καταγγελιών από την ΤΤΕ, ενώ η τελευταία δεν μπορεί να επιβάλλει κυρώσεις πριν την άσκηση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης από τους ελεγχόμενους. Στο βαθμό που διαπιστωθούν παραβάσεις, η ΤΤΕ επιβάλλει τις κυρώσεις εντός των προβλεπόμενων ορίων και αποστέλλεται απάντηση στον καταγγέλλοντα για την τύχη της καταγγελίας του. Κατά δε την επιβολή προστίμων, όπως και για την εφαρμογή του μέτρου ανάκλησης της άδειας της επιχείρησης, υποχρεούται να εφαρμόζει τους περιορισμούς και τους όρους που θέτει το νέο πλαίσιο και μόνο για τους περιοριστικά αναφερόμενους λόγους στις οικείες διατάξεις.

3.3.- ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

3.3.1.- ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Για τον αποτελεσματικό έλεγχο, οι (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, υποχρεούνται να υποβάλλουν στην εποπτική αρχή, κάθε πληροφορία προς διευκόλυνση της εποπτικού έργου, χωρίς να δικαιούνται να αντιτάξουν οποιαδήποτε ένσταση τήρησης απορρήτου (άρθρο 24 Ν.4364/2016). Το περιεχόμενο της υποχρέωσης παροχής πληροφοριών για εποπτικούς σκοπούς συνίσταται στη χορήγηση των α) ποιοτικών ή ποσοτικών στοιχείων ή κάθε κατάλληλου συνδυασμού τους, β) στοιχείων σχετικών με το ιστορικό, στην εκάστοτε τρέχουσα κατάσταση ή μελλοντική κατάσταση ή κάθε κατάλληλου συνδυασμού τους, γ) δεδομένων από εσωτερικές ή εξωτερικές πηγές της (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης ή κάθε κατάλληλου συνδυασμού τους. Μόνον η εποπτική αρχή δύναται να περιορίσει την παροχή αυτή πληροφοριών από τις επιχειρήσεις, εφόσον κρίνει ότι η συνεχής παροχή πληροφοριών θα ήταν υπερβολικά επαχθής για το έργο της αρχής, σε σχέση

με την φύση των κινδύνων για συγκεκριμένη επιχείρηση⁹⁰, κατόπιν αίτησης της (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης⁹¹.

Οι αρχές που διέπουν την παροχή πληροφοριών είναι η αρχή της διαφάνειας⁹², η αρχή της προσβασιμότητας⁹³ και η αρχή της συνάφειας⁹⁴. Αυτές παρέχουν τη δυνατότητα στην εποπτική αρχή α) να αξιολογεί το σύστημα διακυβέρνησης που εφαρμόζει κάθε (αντ)ασφαλιστική επιχείρηση που εποπτεύει, τις (αντ)ασφαλιστικές δραστηριότητες που ασκεί, τους κανόνες αποτίμησης που ακολουθεί για τον υπολογισμό των εποπτικών της κεφαλαίων, τους κινδύνους που αντιμετωπίζει και τα συστήματα διαχείρισης των κινδύνων αυτών και να λαμβάνει τις κατάλληλες αποφάσεις και να προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες για την εποπτεία των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων⁹⁵.

3.3.2.- ΕΚΘΕΣΗ

Σε ετήσια βάση οι (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις υποχρεούνται να δημοσιοποιούν έκθεση σχετικά με τη φερεγγυότητα και την χρηματοοικονομική τους κατάσταση, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει την περιγραφή α) της δραστηριότητας και των επιδόσεων της επιχείρησης, β) του συστήματος διακυβέρνησης και εκτίμηση για την καταλληλότητα αυτού σε σχέση με το προφίλ κινδύνου της επιχείρησης, γ) του βαθμού έκθεσης, συγκέντρωσης, μείωσης και ευαισθησίας, ξεχωριστά για κάθε κατηγορία κινδύνου, δ) χωριστά, των στοιχείων του ενεργητικού, τις τεχνικές προβλέψεις, τις υποχρεώσεις των τεχνικών βάσεων και μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την αποτίμησή τους, επεξήγηση τυχόν αποκλίσεων από τις αντίστοιχες τεχνικές βάσεις και μεθόδους που έχουν χρησιμοποιηθεί κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων και ε) της διαχείρισης των κεφαλαίων (άρθρ. 38 παρ. 3 Ν. 4364/2016). Έως την 31.12.2020, οι (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις μπορούν να δημοσιοποιούν την Κεφαλαιακή Απαίτηση Φερεγγυότητάς τους περιλαμβάνοντας μόνο το συνολικό ποσό συμπεριλαμβανομένων των τυχόν πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων. Εφόσον εκκρεμεί έλεγχος από την εποπτική αρχή, στην έκθεση φερεγγυότητας και χρηματοοικονομικής κατάστασης πρέπει να αναφέρεται ρητά ότι

⁹⁰ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου *Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο*, 2017, σελ. 336

⁹¹ Σινανιώτη-Μαρούδη *Ασφαλιστικό δίκαιο*, 2017, σελ. 88 επ.

⁹² Οι πληροφορίες πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων της συγκεκριμένης επιχείρησης.

⁹³ Οι παρεχόμενες πληροφορίες πρέπει να είναι προσβάσιμες, πλήρεις από κάθε ουσιώδη άποψη, συγκρίσιμες και με χρονική συνέπεια.

⁹⁴ Το κεντρικό σημείο τη αρχής αυτής εστιάζει στο ότι οι πληροφορίες πρέπει να είναι συναφείς με το θέμα, αξιόπιστες και κατανοητές.

⁹⁵ Σινανιώτη-Μαρούδη, *ό.π.*, 2017, σελ. 87

το τελικό ύψος της Κεφαλαιακής Απαιτήσης Φερεγγυότητας εξακολουθεί να υπόκειται σε εποπτική αξιολόγηση⁹⁶.

3.3.3.- Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ «ΣΥΝΕΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΗ»

Στο πλαίσιο επένδυσης των διαθέσιμων των επιχειρήσεων, περιλαμβάνεται και η δυνατότητα να προβαίνουν σε επενδύσεις, ιδίως σε παράγωγα και σε παρόμοιες συναλλαγές. Οι επενδύσεις αυτές μπορούν να γίνουν μόνο σύμφωνα με την επιταγή του «συνετού επενδυτή» (άρθρο 104 επ. Ν.4364/2016), η οποία έγκειται στη συμπεριφορά του ασφαλιστή με την ιδιότητα του επενδυτή και αποτελεί παρεπόμενη ενοχική υποχρέωσή του προς τον ασφαλισμένο, σε σχέση με την κύρια υποχρέωση της ανάληψης του κινδύνου έναντι του αντισυμβαλλομένου της ασφάλισης, υπό την έννοια της εκπλήρωσης της παροχής του προς τον λήπτη της ασφάλισης με γνώμονα τα συμφέροντα και τα δικαιώματά του. Η συμμόρφωση με την αρχή του «συνετού επενδυτή» επιτυγχάνεται με την επένδυση, από το σύνολο του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης, μόνο σε περιουσιακά στοιχεία που είναι δυνατό να διαχειρίζονται ή να ελέγχουν και ακολούθως όλα αυτά τα στοιχεία να τα λαμβάνουν υπόψη στην αξιολόγηση των συνολικών αναγκών φερεγγυότητας.

Αυτή η αρχή εδράζεται στη γενική ρήτρα της καλής πίστης, η οποία συναντάται στη διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ και στην προκειμένη περίπτωση, συνίσταται στο ότι ο ασφαλιστής πρέπει να συμπεριφέρεται με προσοχή, επιμέλεια και σύνεση, έτσι ώστε να μην βλάπτει ή θέτει σε κίνδυνο τα συμφέροντα του λήπτη της ασφάλισης. Δηλαδή, το μέτρο της επιμέλειας και της σύνεσης που καλείται να επιδείξει πλέον ο ασφαλιστής, είναι αυτό του μέσου τουλάχιστον επενδυτή και θα κριθεί με τις γενικές ρήτρες της καλής πίστης, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη σε παρόμοιες περιπτώσεις, με πιθανή επίπτωση σχετική ευθύνη του ασφαλιστή προς αποζημίωση του ζημιωθέντος αντισυμβαλλομένου του, με συνακόλουθο τον έλεγχο της μορφής υπαιτιότητάς του⁹⁷, κατά τη διάταξη του άρθρου 330 παρ. 2 ΑΚ⁹⁸. Κρίσιμο ως προς τα παραπάνω σημείο αποτελεί η ιδιότητα και η εμπειρία ή γνώση του λήπτη της ασφάλισης έναντι του οποίου πρέπει να επιδείξει συνετή συμπεριφορά και επιμέλεια ο ασφαλιστής⁹⁹.

Τα κεφάλαια που καλύπτουν την Ελάχιστη Κεφαλαιακή Απαιτήση και την Κεφαλαιακή Απαιτήση Φερεγγυότητας, θα πρέπει να επενδύονται σε ασφαλείς,

⁹⁶ Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 90

⁹⁷ Ενδεικτικά, ΕφΒορΑιγ 47/2018·ΜονΕφΘεσσαλ 1336/2018·ΜονΕφΔωδ 257/2018·31-5/2018 ΔΕΚ C-542/2016, ΝΟΜΟΣ και αναλογικά ΜΠΑ 1285/2016, ΔΕΕ 2017, 395.

⁹⁸ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 342

⁹⁹ Σταθόπουλος, Η επιμέλεια του συνετού δανειστή, εισήγηση στο 20^ο Συνέδριο Συνδέσμου Εμπορικόλογων (2010)

ποιοτικές, επενδύσεις που θα εγγυώνται την κερδοφορία του χαρτοφυλακίου ως συνόλου. Επίσης, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις κατηγορίες των επιλέξιμων επενδύσεων, καθώς και στην επιβάρυνση που ενδέχεται να επιφέρουν στα συνολικά κεφάλαια φερεγγυότητας της επιχείρησης, ενώ ο τρόπος επένδυσής τους θα πρέπει να διασφαλίζει την ρευστότητα στην επιχείρηση και την άμεση διαθεσιμότητα των κεφαλαίων της, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται το συμφέρον των αντισυμβαλλομένων της επιχείρησης, ως ληπτών της ασφάλισης και των δικαιούχων των απαιτήσεων από την ασφαλιστική σύμβαση. Το «Solvency II» πλέον αποτελεί φραγμό στην ελευθερία επένδυσης όλων των διαθεσίμων των επιχειρήσεων, χωρίς προηγούμενη έγκριση ή συστηματική κοινοποίηση στην Εποπτική Αρχή (άρθρο 105 της Οδηγίας 2009/138/EK), ιδιαίτερα, μετά από τις αλγινές αναμνήσεις ελληνικών εταιρειών όπως λ.χ. η «ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ», που ανέτρεψαν όλα μέχρι τότε τα δεδομένα.

4.- ΤΟ «SOLVENCY II» ΩΣ ΕΝΙΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

4.1.- ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Το οικονομικό σκέλος του νέου πλαισίου αποτελείται από το μοντέλο που βασίζεται στη διαχείριση κινδύνων και είναι ταυτισμένο με το πραγματικό προφίλ κινδύνου μιας εταιρίας, γεγονός που υποδηλώνει αυξημένη ακρίβεια στην αξιολόγηση της φερεγγυότητας. Ένα τέτοιο μοντέλο επιφέρει ομοιόμορφα μέτρα σύγκρισης της φερεγγυότητας σε όλους τους τύπους προϊόντων λαμβάνοντας υπόψη την ποιότητα διαχείρισης κινδύνων αλλά και την ακρίβεια διαχείρισής τους. Οι βασικές αρχές ενός οικονομικού μοντέλου που βασίζεται στη διαχείριση κινδύνων είναι: α) η ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τα στοιχεία του ισολογισμού, β) η αναγνώριση της αρχής της συντηρητικότητας στις λογιστικές αξίες, γ) η αποδοχή των επιπτώσεων της διασποράς και της εξειδίκευσης, δ) η αποδοχή των επιπτώσεων των μεθόδων μείωσης κινδύνων και ε) η αποδοχή των χαρακτηριστικών απορρόφησης κινδύνου στοιχείων του παθητικού¹⁰⁰.

Μοναδικός στόχος αυτού του μοντέλου είναι να εκπληρώσει τους ακρογωνιαίους λίθους της φερεγγυότητας μίας ασφαλιστικής επιχείρησης και συγκεκριμένα α) τη διασφάλιση της δυνατότητας εκπλήρωσης από την ασφαλιστική επιχείρηση του συνόλου των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεών της, για όλες τις λογικά προβλέψιμες συνθήκες, β) την ορθή κατανομή και χρηματοοικονομική αποτύπωση των κινδύνων που αντιμετωπίζει η ασφαλιστική

¹⁰⁰ Συχνές ερωτήσεις Solvency II, της CEA Insurers of Europe, από την τοποθεσία web: <http://www.eaee.gr/web/uploads/SolvencyII-FAQ-Greek.pdf>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

επιχείρηση, γ) τον συνεχή έλεγχο φερεγγυότητας, δ) την ορθή και συνεχή αποτίμηση του ενεργητικού και του παθητικού της επιχείρησης, ε) την ύπαρξη ειδικών, σαφών και ορισμένων διατάξεων για τον καθορισμό των τεχνικών προβλέψεων της επιχείρησης, στ) τον σαφή καθορισμό του εποπτικού κόστους, ζ) τη διαβάθμιση των επιπέδων ελέγχου της φερεγγυότητας και η) την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας που δικαιολογεί διαφορετικές προσεγγίσεις του πλαισίου φερεγγυότητας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων ανά ασφαλιστική αγορά και μέγεθος¹⁰¹.

4.2.- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Το δυσκολότερο εγχείρημα που προσπάθησαν να επιτύχουν τα κράτη που κλήθηκαν να εφαρμόσουν το πλαίσιο «Solvency II» ήταν η επίτευξη της σύγκλισης των βασικών αρχών, του τρόπου λειτουργίας και των στόχων των κρατικών αρχών που ήταν επιφορτισμένες με την εποπτεία των επιχειρήσεων. Η μεγαλύτερη, οπότε, πρόκληση ήταν να πεισθούν αφενός τα κράτη ότι μία ενιαία αρχή θα συντονίζει τις δράσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αφετέρου οι εποπτικές αρχές των κρατών ότι είναι επιβεβλημένη η λογοδοσία τους στην ευρωπαϊκή αρχή, προκειμένου οι μεν πρώτες να ενημερώνονται υπεύθυνα και η δε δεύτερη να μπορεί να έχει ένα «droit de regard» στην εποπτική αρχή κάθε κράτους, κάτι που θα ήταν αδύνατο χωρίς την συνεργασία τους. Το νέο πλαίσιο επιχειρεί μία πιο συναινετική προσέγγιση κρατικής εποπτείας επί των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων, με γνώμονα την προστασία των ληπτών της ασφάλισης και των καταναλωτών, σε μία πιο φιλική βάση για την επιχείρηση.

Λόγω της σημασίας της συνεργασίας της ευρωπαϊκής αρχής και των επιμέρους εποπτικών αρχών των κρατών, με αμφίδρομα οφέλη, προβλέφθηκε ρητά ότι η εποπτική αρχή του κράτους οφείλει να παρέχει σε ετήσια βάση στην ΕΑΑΕΣ πληροφορίες που αφορούν: α) την μέση πρόσθετη κεφαλαιακή απαίτηση ανά επιχείρηση και την κατανομή των πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων που επιβλήθηκαν από αυτήν (αρχή) κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους, ξεχωριστά για (αντ)ασφαλιστικές, επιχειρήσεις, ζώης, ζημιών, μεικτές ασφαλιστικές επιχειρήσεις, β) το ποσό των πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων που επιβάλλονται, γ) τις επιχειρήσεις με περιορισμό συχνότητας υποβολής πληροφοριών, δ) τις επιχειρήσεις που εξαιρούνται από την υποβολή αναλυτικών πληροφοριών, ε) τους ομίλους που επωφελούνται από τον περιορισμό της συχνότητας υποβολής

¹⁰¹ Γιωτάκη/Χατζηβασίλογλου Η πρόταση Οδηγίας για τη «Φερεγγυότητα II: Βασικές έννοιες της ρύθμισης για την πορεία της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας», ΧρημΔικ 2008, σελ. 47

πληροφοριών, στ) τους ομίλους που εξαιρούνται από την υποβολή αναλυτικών πληροφοριών¹⁰².

Επίσης, όλες οι εποπτικές αρχές, θα πρέπει να παρέχουν σε ετήσια βάση προς την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (CEIOPS), την μέση πρόσθετη κεφαλαιακή απαίτηση ανά επιχείρηση και την κατανομή των πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων που επιβλήθηκαν κατά την περασμένη χρήση (άρθρο 52 της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ). Η ολοκληρωμένη εποπτεία ασκείται μόνο με τη συνεργασία της εποπτικής αρχής του κράτους, των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, αλλά και με τις εποπτικές αρχές των άλλων κρατών της Ε.Ε., καθότι περιλαμβάνει μέτρα, όπως προειδοποιήσεις που πρέπει να κάνει έγκαιρα η εποπτική αρχή, μέτρα που πρέπει να λαμβάνει η ίδια η εποπτευόμενη επιχείρηση για την αντιμετώπιση ζητημάτων κεφαλαιακής απαίτησης, ποιότητας κεφαλαίων, επάρκειας διακυβέρνησης κλπ. και εφόσον η εποπτευόμενη επιχείρηση ασκεί άμεση ή και έμμεση δραστηριότητα, σε άλλο κράτος της Ε.Ε., θα πρέπει ακολούθως να συμμορφωθεί με τις επιταγές της αρχής του οικείου κράτους.

4.3.- ΝΕΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Από τους πρώτους προϊστορικούς χρόνους ο άνθρωπος οργάνωσε με τέτοιο τρόπο τη ζωή του, ώστε να αντιμετωπίσει τους κινδύνους που του επιφύλασσε το εχθρικό για την ύπαρξή του περιβάλλον. Φρόντισε να βρει κώδικες επικοινωνίας για να επικοινωνήσει τις ανάγκες και τους φόβους του με τους ομοίους του και στη συνέχεια οργάνωσε ομάδες και κοινωνίες για να βιώσει ασφάλεια. Η ομαδική συμβίωση βοήθησε τον άνθρωπο στην εξασφάλιση της επιβίωσής του, μέσω της εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων και στην αποτελεσματική κοινή αντιμετώπιση του ατομικού του κινδύνου. Η ιδέα της αμοιβαιότητας που γεννήθηκε από τότε, οδήγησε, μέσα από την εξέλιξη του ανθρώπινου είδους, ανά τις χιλιετίδες, στην ανάγκη της αναπλήρωσης μιας ζημίας, που προκαλείται σε κάποιο άτομο από τυχαίο γεγονός, μέσω της ένωσης πολλών προσώπων σε κοινωνία κινδύνου, με σκοπό τον καταμερισμό αυτού του κινδύνου και αποτέλεσε την θεμελιώδη αρχή της ασφάλισης¹⁰³.

Ως ασφαλιστικός κίνδυνος θεωρείται ένα δυσάρεστο γεγονός ή μία αντικειμενική απειλή, ο οποίος, στο πλαίσιο της ασφάλισης, αντιμετωπίζεται ως ένας τρόπος χειρισμού ορισμένων γεγονότων που μπορεί να επιφέρουν βλαπτικό αποτέλεσμα. Κάθε δραστηριότητα που ενέχει το ενδεχόμενο βλάβης ή απώλειας ενός

¹⁰² Σινανιώτη-Μαρούδη Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 90 επ.

¹⁰³ Μακρής, Η ιστορία της ιδιωτικής ασφάλισης στη Ελλάδα, 1996, σελ. 34 επ.

αγαθού, μπορεί να θεωρηθεί κίνδυνος και μπορεί να ασφαλιστεί ως δυνητική πηγή διακινδύνευσης ή πρόκλησης ζημίας. Η ασφάλιση εντάσσει κινδύνους και κατηγορίες αυτών στη λογική της θεωρίας των πιθανοτήτων. Μετά την ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη που ακολούθησε τη βιομηχανική επανάσταση, οι κίνδυνοι προέρχονται είτε από το περιβάλλον προς τον άνθρωπο είτε από την επίδραση του ίδιου του ανθρώπου στο περιβάλλον. Οι κίνδυνοι που προέρχονται από τον άνθρωπο, όπως λ.χ. μία πυρηνική καταστροφή είναι πρωτόγνωροι, αστάθμητοι και απρόβλεπτοι, άρα αδύνατο να προβλεφθούν και εντοπίζονται μόνο εκ των υστέρων, όταν είναι πλέον αργά για αντίδραση¹⁰⁴.

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του ασφαλιστικού κινδύνου, απαραίτητο κρίθηκε να προσδιοριστούν τα χαρακτηριστικά του με αντικειμενικά κριτήρια, που θα καθιστούν αργίοι αντιληπτή μία κατάσταση ανάλογου κινδύνου, η οποία, κατά τη φυσική ροή των πραγμάτων, θα οδηγεί κατά αντικειμενικό τρόπο στην παροχή ασφαλίσεων, βάσει του αξιώματος του μεγάλου αριθμού που εμπίπτει στην κοινωνία του κινδύνου, σύμφωνα με τον οποίο οι κίνδυνοι κατανέμονται μεταξύ των κοινωνιών, έτσι ώστε όσο περισσότεροι είναι οι κοινωνοί, τόσο μικρότερης σημασίας να είναι τα αποτελέσματα της επέλευσης του κινδύνου¹⁰⁵. Αυτό που έχει καταστεί σαφές με τα χρόνια, είναι ότι η κάλυψη του ασφαλιστικού κινδύνου περιλαμβάνει το αντικείμενο της ασφάλισης, θεωρούμενο ως «πράγμα» και τη νομική σχέση που το συνδέει άρρηκτα με το εκάστοτε υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Δηλαδή, ουσιαστικά ασφαρίζεται η βλάβη ή απώλεια για το υποκείμενο του πράγματος-αντικειμένου της ασφάλισης¹⁰⁶.

Κατά τη γερμανική και την ελβετική άποψη, περιστατικά κινδύνου αφενός είναι τα κατ'αντικειμενική κρίση γεγονότα που οφείλονται στη φύση του ασφαλισμένου αντικειμένου και αφετέρου υποκειμενικά περιστατικά κινδύνου θεωρούνται όσα αφορούν το πρόσωπο του ασφαλισμένου και σχετίζονται με τη συμπεριφορά του. Κατά τη γαλλική άποψη, τα περιστατικά κινδύνου διακρίνονται αφενός σε αυτά που επιδρούν στο ασφάλιστρο, δηλαδή αφορούν ουσιώδεις ιδιότητες του κινδύνου, για περιστάσεις που προσδιορίζουν το κόστος και το αντίτιμο της ασφάλισης και των οποίων η επίδραση στη γνώμη του ασφαλιστή είναι προφανής και αφετέρου σε συνθήκες που είναι μη ασφαλίσιμες ή αφορούν το πρόσωπο του ασφαλισμένου. Κατά την αγγλοσαξονική σκέψη πάλι, βασικό ζήτημα για τον προσδιορισμό του

¹⁰⁴ *Μαντζούφας*, Συνταγματική προστασία των δικαιωμάτων στην κοινωνία της διακινδύνευσης, 2006, σελ. 20 επ.

¹⁰⁵ *Αργυριάδης*, Στοιχεία Ασφαλιστικού Δικαίου, 1986, σελ. 18 και 29 και *Κιάντος*, Ασφαλιστικό Δίκαιο, 1999, σελ. 2.

¹⁰⁶ *Ρόκας*, Δεκαεπτά χρόνια εφαρμογής του ν.2496/1997, ΕΕμπΔ 2014, σελ. 535 επ.

ασφαλιστικού κινδύνου αποτελούν τα περιστατικά που είναι ικανά να εκθέτουν το ασφαλιστικό συμφέρον σε μεγαλύτερης έντασης και διάρκειας από το συνηθισμένο ρίσκο (physical hazard) ή επιτείνουν την ευθύνη των ασφαλιστών για οποιοδήποτε λόγο ή καταδεικνύουν σκοπό κερδοσκοπίας από πλευράς του υποψήφιου ασφαλισμένου (moral hazard). Στην Ελλάδα, δεν υπήρξε ιδιαίτερη συστηματική κατάταξη περιστατικών που εξειδικεύουν τον κίνδυνο, πέρα από κάποιες επιμέρους απόψεις σε σχέση με γεγονότα που επηρεάζουν ή όχι την απόφαση του ασφαλιστή να αναλάβει τον κίνδυνο, που καθορίζουν το ασφάλιστρο ή που επιδρούν ή όχι στην ασφαλιστική ζημία¹⁰⁷.

Σύμφωνα με οικονομικά κριτήρια, η ασφάλιση είναι ένα οικονομικό αγαθό, το σκοπό του οποίου προσδιορίζει ο ασφαλισμένος, ως καταναλωτής και παράγει ο ασφαλιστής μέσα από μία συγκεκριμένη διαδικασία. Σύμφωνα με άλλη άποψη, αντικείμενο του ασφαλιστικού κινδύνου είναι η απώλεια της επένδυσης του λήπτη ή του επενδυτικού σκέλους του ασφαλιστρού¹⁰⁸. Η νομική θεώρηση της ασφάλισης, αφορά κοινωνία όμοιων κινδύνων που παρέχει στα μέλη της αυτόνομη αξίωση για κάλυψη οικονομικής ανάγκης έναντι ανταλλάγματος. Σε κάθε περίπτωση, συμφωνούμε ότι η παροχή του ασφαλιστή, έχει τα χαρακτηριστικά μίας διαρκούς παροχής προσδοκίας και ασφάλειας. Εάν ο ασφαλιστής δεν ανταποκριθεί στην συμβατικά αναληφθείσα ασφαλιστική προστασία έναντι του αντισυμβαλλόμενου του κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, τότε πλήττεται η φερεγγυότητα και η αξιοπιστία του. Άρα, γίνεται αντιληπτό ότι ο ασφαλισμένος τηρεί έναν διπλό ρόλο, αυτόν του αντισυμβαλλόμενου του ασφαλιστή στην ασφαλιστική παροχή και αυτόν του καταναλωτή, που αγοράζει τα ασφαλιστικά προϊόντα που πωλεί ο ασφαλιστής, τα οποία διαμορφώνουν και τον εκάστοτε τύπο της ασφαλιστικής προστασίας που αυτός διαλέγει έναντι του ενδεχομένου της επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου¹⁰⁹.

Από όλα τα παραπάνω, γίνεται αντιληπτό ότι η έννοια του ασφαλιστικού κινδύνου, λογιζόταν ως ένα καθαρά υποκειμενικό μέγεθος και για το λόγο αυτό η αρχική σκέψη ήταν ότι θα έπρεπε να ρυθμίζεται κατά την κρατούσα μεν, διαφορετική δε άποψη της θεωρίας σε κάθε κράτος-μέλος. Με την πάροδο των ετών και την εμβάθυνση στις βασικές έννοιες του ασφαλιστικού δικαίου, αποδείχθηκε ότι αυτός ο κατακερματισμός απόψεων, θεωριών και ρυθμίσεων αποτελούσε τροχοπέδη στην αποτελεσματική αντιμετώπιση κρίσεων. Μάλιστα, αν λάβουμε υπόψη ότι αυτή η

¹⁰⁷ Αθανασιάδης, Σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης, Το σύστημα των ασφαλιστικών ανακοινώσεων, 2006, σελ. 32 επ.

¹⁰⁸ Ψαρουδάκης, Το εγγυητικό κεφάλαιο ζωής ως μέσο προστασίας των ασφαλισμένων: Λειτουργία και συστηματική σημασία, ΔΕΕ 2016, σελ. 1008.

¹⁰⁹ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, Ασφαλιστική Σύμβαση, Η προστασία του ασφαλισμένου ως καταναλωτή, 2000, σελ.8 επ.

θεώρηση, έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την πραγματική φύση της ίδιας της ασφάλισης κινδύνου, που συναντάται ως ένας φορέας (ασφαλιστική επιχείρηση) που ασφαρίζει μεμονωμένα άτομα ή μία ομάδα ατόμων που αντιμετωπίζεται ως κοινωνία κινδύνου, για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους και προκαθορισμένους συμβατικά κινδύνους, δηλαδή του κινδύνου που αφορά στο συγκεκριμένο ασφαλιστικό συμφέρον του συγκεκριμένου ασφαλισμένου¹¹⁰, γίνεται αντιληπτό το μέγεθος της έλλειψης κοινού κώδικα επικοινωνίας.

Μέσα σε αυτό το κλίμα, την τελευταία δεκαετία, η Ε.Ε και οι χώρες του ΕΟΧ ταλανίζονται από μία πρωτοφανή οικονομική κρίση για την ευημερούσα, μέχρι πρότινος, ήπειρο και των χωρών συμφερόντων της. Μεγάλης σημασίας αναδείχτηκε, μεταξύ άλλων, η ανεξέλεγκτη ανάληψη κινδύνων που οδήγησε στην παγκόσμια κρίση του 2008, κάνοντας το όνομα της Lehman Brothers συνώνυμο της «μόλυνσης» της παγκόσμιας αγοράς. Ταυτόχρονα, η διεθνοποίηση της αγοράς των τραπεζικών εταιρειών δημιούργησε μία νέα ανάγκη ειδικής προστασίας¹¹¹. Για να καταστεί δυνατή, όμως, η οριοθέτηση αυτής της προστασίας, έπρεπε πρωτίστως να συμφωνηθεί η έννοια του υποκειμένου που χρήζει προστασίας, ήτοι του αντισυμβαλλόμενου για τις συναλλαγές-οφειλέτη για τις Τράπεζες-ασφαλιζόμενου για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις-καταναλωτή για την αγορά, πλην όμως, η έννοια του καταναλωτή είναι δύσκολο να προσδιοριστεί στο εσωτερικό δίκαιο¹¹² και ακόμη δυσκολότερο στο κοινοτικό δίκαιο, υπό την έννοια ότι δεν υπάρχει ένα ενιαίο ομογενές πρότυπο για τον ευρωπαϊό καταναλωτή.

Ακόμη και στο εσωτερικό ενός μόνο κράτους, δεν διαπιστώνεται ίδια ανάγκη προστασίας μεταξύ των κατοίκων πχ. μίας μεγαλούπολης ή της υπαίθρου, ούτε φυσικά των αναγκών που μπορεί να έχουν αυτοί. Μία βασική διάκριση, χωρίζει τους καταναλωτές σε αυτούς που έχουν ανάγκη πλήρους προστασίας, δηλαδή σε αυτούς που είναι αδύνατο να προστατευθούν μόνοι τους, εξαιτίας χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, αδυναμίας πρόσβασης σε πληροφορίες κλπ και σε αυτούς που είτε είναι απολύτως πληροφορημένοι καταναλωτές είτε απολαμβάνουν κάποιας σχετικής πληροφόρησης και απλά χρειάζονται κατευθύνσεις¹¹³. Για το λόγο αυτό, ο κοινοτικός νομοθέτης δίνει έναν ορισμό της έννοιας του καταναλωτή για τις ανάγκες της κάθε

¹¹⁰ Ρόκας, Ασφαλιστική Σύμβαση, κατ'άρθρο ερμηνεία του Ν 2496/1997 (ΑσφΝ), σελ. 3 επ.

¹¹¹ Σταθόπουλος/Χιωτέλλης/Αυγουστιανάκης, Κοινοτικό Αστικό Δίκαιο Ι, σελ. 39-42 και Περάκης, Η έννοια του καταναλωτή κατά το νέο νόμο 2251/94, 1995, σελ. 32 επ.

¹¹² Χριστιανός, Θεμελιώδη Ζητήματα Προστασίας του Καταναλωτή Τραπεζικών Υπηρεσιών και Κοινοτικό Δίκαιο, στο Προστασία Καταναλωτή και Τραπεζικές Υπηρεσίες, επιμ. Φραγκάκη, 1996, σελ. 15.

¹¹³ Wilthemsson «Consumer images in East and West», 1996, σελ. 53 επ. και Barents «The image of the consumer in the Case Law of the European Court», European Food Law Review, 1990, σελ. 6 επ.

οδηγίας, όπως επίσης και ο κοινοτικός δικαστής για τις ανάγκες του σκεπτικού της απόφασης¹¹⁴ και ταυτόχρονα θέτουν τους ακρογωνιαίους λίθους της στόχευσης, οι οποίοι είναι η πλήρωση των κενών της νομοθεσίας που αφορούν στον καταναλωτή, στην πρόσβασή του σε τραπεζικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες και την εκμηδένιση του οικονομικού και κατ'επέκταση κοινωνικού αποκλεισμού του.

Εξαιτίας των αλληπάλληλων χρηματοοικονομικών, κοινωνικών και ηθικών κρίσεων που τα τελευταία χρόνια έχει αντιμετωπίσει η Ε.Ε., διαπιστώνεται συνεχής αύξηση των αναγκών σε τραπεζικά και ασφαλιστικά προϊόντα, στα οποία στράφηκαν οι πολίτες της Ε.Ε., περιθωριοποιώντας τους φορείς δημόσιας ασφάλισης, ως μη επαρκείς, για να καλύψουν όλο το φάσμα των αναγκών τους. Αναζητήθηκαν λύσεις για την έμπρακτη στήριξη της τραπεζικού, αλλά και του ιδιωτικού ασφαλιστικού τομέα, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την Πράσινη Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αναφέρεται στο συσχετισμό μεταξύ της αύξησης των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών και ανάγκης κάλυψής τους από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις¹¹⁵. Τα κράτη αναζητώντας λύσεις, προέβησαν σε νομοθετικές ρυθμίσεις σε κρατικό επίπεδο, πλην όμως, αυτές αποδείχθηκαν ανεπαρκείς, καθότι αφορούσαν μεμονωμένες ενέργειες κρατών ή οργανισμών χωρίς πρακτική σημασία.

Έπειτα από διαβουλεύσεις χρόνων, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι δύο παράγοντες έπλητταν την ενότητα, ο πρώτος ήταν η έλλειψη αντικειμενικών κριτηρίων και η δεύτερη η ασύμμετρη πληροφόρηση των καταναλωτών σε σχέση με τις επιχειρήσεις¹¹⁶, γεγονότα που πυροδοτούσαν αλυσιδωτές αντιδράσεις στην αγορά. Οπότε, κρίθηκε απαραίτητο, μεταξύ άλλων, ο ασφαλιστικός κίνδυνος να αντιμετωπιστεί ως μέγεθος ειδικό, μετρήσιμο και αντικειμενικό, το οποίο προκύπτει μετά από εκτίμηση του κινδύνου, με βάση συγκεκριμένες περιστάσεις, που αφορούν τόσο το αντικείμενο που τίθεται σε αυτόν όσο και το υποκείμενο του κινδύνου ή τον λήπτη της ασφάλισης ή τον αντισυμβαλλόμενο στην ασφαλιστική σύμβαση, όπως και τις εξαιρέσεις αυτού. Το πλαίσιο «Φερεγγυότητα II» επιχειρεί με τα νέα δεδομένα, να αντικαταστήσει τους γενικούς κινδύνους της ασφαλιστικής επιχείρησης και της ασφαλιστικής αγοράς εν γένει, με προσδιορισμένα μεγέθη ρυθμισμένα από αντικειμενικά κριτήρια, με την βασική διαφορά ότι αυτά (κριτήρια) θα είναι

¹¹⁴ Ενδεικτικά, ΔΕΚ 19.1.1993, Shearson Lehman, C-89/91, Συλλογή σελ. 1-139, σκέψεις 13-24, CURIA·ΕΛΣυν 155/2008, ΝΟΜΟΣ·Αργυρός, Η προστασία των δικαιωμάτων του καταναλωτή σύμφωνα με την Οδηγία 2011/83/ΕΕ, ΔΕΕ 2/2013, σελ. 118 και αντίθετα C-110/14, Costea, σκέψη 45, CURIA·Καράκωστας, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτή, 2016, σελ. 220 επ.·Τζίβα, Το ηλεκτρονικό εμπόριο και η προστασία των καταναλωτών απέναντι σε γενικούς όρους συναλλαγών, ΔΕΕ 10/2003, σελ. 1039-1048.

¹¹⁵ Στρασβούργο 16.4.2013.

¹¹⁶ Rasmussen, Games & Information, 1989, σελ. 133 και σχετικά, Herring/Santomero, The role of the financial Sector in Economic Performance, 1991, σελ. 27-30.

προσαρμοσμένα σε κάθε επιχείρηση βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου της, επιδιώκοντας, μέσω συγκεκριμένου μοντέλου απαιτήσεων, οι οποίες εφαρμόζονται και κατά το στάδιο της εξυγίανσης και της εκκαθάρισης, την μεγαλύτερη δυνατή εξασφάλιση της ικανότητας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων να είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμες, ακόμη και σε ακραία δυσμενείς συγκυρίες, να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους δικαιούχους του ασφαλισματος¹¹⁷.

Το νέο πλαίσιο βασίζεται στον συγκεκριμένο με βάση το εταιρικό προφίλ της επιχείρησης κίνδυνο, στην ικανότητα δηλαδή αυτής να βρίσκεται σε ετοιμότητα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της έναντι των ασφαλισμένων της ακόμη και κάτω από τις χειρότερες περιστάσεις που μπορούν, κατά το δυνατό, να προβλεφθούν ή και όχι¹¹⁸. Στις νέες απαιτήσεις φερεγγυότητας του «Solvency II», για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ο θεσμός του «περιθωρίου φερεγγυότητας» αντικαθίσταται με το θεσμό της «Κεφαλαιακής Απαίτησης Φερεγγυότητας» και ο θεσμός του «εγγυητικού κεφαλαίου», με το θεσμό της «Ελάχιστης Κεφαλαιακής Απαίτησης», που ορίζει τη κεφαλαιακή αυτή απαίτηση με βάση τη διανομή του κινδύνου, η οποία υπολογίζεται από την επιχείρηση σύμφωνα με τυποποιημένες μεθόδους, ελεγμένα υποδείγματα και πρότυπα ποιότητας¹¹⁹. Καταργείται ο θεσμός της ασφαλιστικής τοποθέτησης, η οποία αποτελούσε τμήμα της δεσμευμένης περιουσίας, που ήταν προορισμένο για την ικανοποίηση των ασφαλισμένων, επί της οποίας είχε προνόμιο ο δικαιούχος από ασφαλιστική απαίτηση¹²⁰.

Η προνομιακή μεταχείριση των δικαιούχων πλέον εκτείνεται σε ολόκληρη την ενεργητική περιουσία της ασφαλιστικής επιχείρησης και ειδικότερα στα στοιχεία του ενεργητικού της, αφού προηγηθούν οι απαιτήσεις των εκ του Νόμου προνομιούχων δικαιούχων, οι οποίες θα πρέπει ανά πάσα στιγμή να μπορούν να ικανοποιηθούν με στοιχεία του ενεργητικού της επιχείρησης και η αξία τους να μην υπολείπεται των τεχνικών προβλέψεων, άλλως κρίνεται απαραίτητη η συμπλήρωσή τους προκειμένου να διασφαλιστεί η ικανοποίησή των ασφαλισμένων και των δικαιούχων της ασφάλισης. Επιπροσθέτως, μπορεί να εφαρμοστεί στην πράξη ο μηχανισμός πρόληψης της αφερεγγυότητας και είναι η λεγόμενη «κλιμακωτή παρέμβαση», που προβλέπει την εντονότερη παρέμβαση της εποπτικής αρχής μεταξύ των δύο επιπέδων των κεφαλαιακών απαιτήσεων δηλαδή του SCR – Solvency Capital requirement και του MCR – Minimum Capital requirement, υπό την μορφή

¹¹⁷ Ρόκας Ασφαλιστικό δίκαιο, Solvency II, Εποπτεία των (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, 2016, σελ. 2 επ.

¹¹⁸ Θεωρία ανάληψης του κινδύνου.

¹¹⁹ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 327

¹²⁰ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου ό.π., σελ. 344

καθοδήγησης αλλά και προτεινόμενων κινήσεων, προκειμένου να αποφευχθεί η αφερεγγυότητα. Ο μηχανισμός αυτός έχει το πλεονέκτημα ότι επιτρέπει την έγκαιρη αλλά και την ανάλογη με την περίπτωση παρέμβαση της εποπτικής αρχής, προκειμένου να διασφαλιστεί η λήψη διορθωτικών μέτρων στη σωστή για την εταιρία χρονική στιγμή.

Σε επίπεδο λειτουργίας της επιχείρησης, δίνεται πλέον η απαραίτητη σημασία στον κίνδυνο που πιθανό να προκύπτει από την ίδια την εταιρία, δηλαδή το εσωτερικό ρίσκο και για το λόγο αυτό οι νέες απαιτήσεις που συναντάμε στον «Πυλώνα II» αποτελούν από μόνες τους ένα προληπτικό μηχανισμό μείωσης του κινδύνου της αφερεγγυότητας. Ο αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος σε συνδυασμό με την διαχείριση των κινδύνων σε καθημερινή βάση, αλλά και ως χαρακτηριστικά ενσωματωμένα στην πολιτική λειτουργίας της εταιρίας, αποτελούν τον καλύτερο μηχανισμό πρόληψης της αφερεγγυότητας¹²¹. Για να καταστεί εφικτός ο εσωτερικός έλεγχος της επιχείρησης, αναγκαστικά πλέον λαμβάνονται υπόψη όλοι οι κίνδυνοι που αφορούν την εκάστοτε επιχείρηση (και αυτοί του ενεργητικού που αποδείχτηκαν καίριας σημασίας), οι οποίοι υπολογίζονται με τυποποιημένες μεθόδους, υποδείγματα και πρότυπα ποιότητας, με βάση το προφίλ κινδύνου της κάθε εταιρίας και με την χρήση ενός εσωτερικού μοντέλου. Δηλαδή, το νέο πλαίσιο «Φερεγγυότητα II» επιχειρεί, σε αντίθεση με την αόριστη τυποποίηση του προγενέστερου «Φερεγγυότητα I», να προσδιορίσει ποσοτικά και αντικειμενικά τον κίνδυνο, να τον ενσωματώσει αποτελεσματικά στη λειτουργία της κάθε επιχείρησης και στη συνέχεια, να αναπτύξει μεθόδους για τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο της τήρησης των ρυθμίσεων.

Μόνο όμως η θέσπιση νέων κανόνων απαιτήσεων φερεγγυότητας, θα ήταν αλυσιτελής χωρίς πρόβλεψη επόπτευσης της τήρησης των κανόνων αυτών από μία ανεξάρτητη αρχή. Για το λόγο αυτό, το νέο πλαίσιο περιλαμβάνει ρυθμίσεις που συνιστούν ένα νέο κινδυνοκεντρικό πλαίσιο εποπτείας για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις με σκοπό η εποπτική αρχή να ελέγχει την ορθή λειτουργία της ασφαλιστικής αγοράς και να διασφαλίζει την διαρκή συμμόρφωση των επιχειρήσεων στα νέα πρότυπα, καθ'όλη τη διάρκεια της λειτουργίας τους αλλά και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης¹²². Η εποπτεία επεκτείνεται στις επιχειρήσεις, στα πρόσωπα της διοίκησης, στους μετόχους, όπως και στους συνεργαζόμενους με αυτές διαμεσολαβητές, δηλαδή προσπαθεί να καλύψει όλο το εύρος των εμπλεκόμενων

¹²¹ Συχνές ερωτήσεις Solvency II, της CEA Insurers of Europe, από την τοποθεσία web: <http://www.eaee.gr/web/uploads/SolvencyII-FAQ-Greek.pdf>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

¹²² Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 333

προσώπων και δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Μάλιστα, σε επίπεδο ασφαλιστικής επιχείρησης και κρατικής εποπτείας, δεν γίνεται διάκριση για όλους τους λήπτες της ασφάλειας, άσχετα εάν πρόκειται για μεγάλους κινδύνους ή όχι, για ασφαλισμένους, καταναλωτές ή μεγάλες επιχειρήσεις, πρέπει η επιχείρηση να τηρεί την νομοθεσία, για την αντιμετώπιση της χρηματοοικονομικής και όχι μόνο, κρίσης¹²³.

Ο νέος τύπος εποπτείας καθορίζει τη διαδικασία της εποπτικής αξιολόγησης σε επίπεδα και συγκεκριμένα ξεκινά με τον έλεγχο φερεγγυότητας προσδιορίζοντας τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της, συνεχίζει θέτοντας τις προϋποθέσεις φερεγγυότητας και ολοκληρώνει με την οριοθέτηση των επενδύσεων με βάση την αρχή επιμέλειας του συνετού επενδυτή και τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των τεχνικών προβλέψεων¹²⁴. Όλες οι προαναφερόμενες διαδικασίες, θα πρέπει να διέπονται από την αρχή της αναλογικότητας, ως πρακτική πραγματικότητα και όχι θεωρητική αρχή, Έχει ανακύψει ζήτημα στο πώς χειρίζονται την εν λόγω αρχή οι αρμόδιες ευρωπαϊκές και εθνικές αρχές. Η αναλογικότητα, είναι καθοριστική διότι όταν δεν τηρείται, προκύπτει περιττό κόστος το οποίο τελικά πληρώνουν οι καταναλωτές, ενώ υποτίθεται η εφαρμογή του νέου πλαισίου αποσκοπεί κυρίως στη διασφάλισή τους. Σήμερα, στην πράξη εφαρμόζεται ελάχιστη αναλογικότητα και αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί έτσι ώστε το πλαίσιο να λειτουργεί πραγματικά για όλες τις οντότητες, ώστε να μειωθεί το κόστος και να διατηρηθεί μια διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική ευρωπαϊκή αγορά προς όφελος των καταναλωτών, σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Insurance Europe και Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο του UNIQA Insurance Group, Andreas Brandstette¹²⁵.

Μόνο οι ρυθμίσεις σε νομοθετικό και κανονιστικό επίπεδο, δεν αρκούν για την πραγματική αλλαγή πλεύσης, χωρίς την κατανόηση σε βάθος του επιχειρησιακού χαρακτηριστικού που ορίζεται ως «κουλτούρα κινδύνου», όσες ρυθμίσεις φερεγγυότητας και αν επιχειρηθούν, θα είναι και πάλι αλυσιτελείς και θα καταλήγουν κενό γράμμα. Ως «κουλτούρα» κινδύνου νοείται η καλλιέργεια της επίγνωσης και της διαχείρισης του κινδύνου, η οποία έχει εμποτίσει τον οργανισμό που την διαθέτει σε βαθμό που συνειδητά (αλλά και υποσυνείδητα) την εφαρμόζει σε κάθε ενέργεια είτε αυτή λαμβάνει χώρα σε ατομικό είτε λαμβάνει χώρα σε συλλογικό επίπεδο, με ενιαία

¹²³ Ρόκας, Συμβατικό Ασφαλιστικό Δίκαιο, 2016, σελ. 91.

¹²⁴ Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 336 επ.

¹²⁵ Άρθρο με τίτλο: «Solvency II Γιατί θέλει προληπτική βελτίωση η προληπτική εποπτεία;», όπως δημοσιεύθηκε στο web: <https://www.nextdeal.gr/asfalistikos-eidiseis/idiotiki-asfalisi/110887/solvency-ii-giati-thelei-proliptiki-veltiosi-i>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

κατανοητό τρόπο. Έπειτα από εκτενείς μελέτες και μεθοδολογίες, που προχωρούν στην ανάλυση των διαφόρων διαστάσεων της σημασίας της «κουλτούρας κινδύνου» στον χρηματοοικονομικό χώρο, οι οποίες στις περισσότερες περιπτώσεις καταλήγουν στα ίδια συμπεράσματα, ασχέτως της πολυπλοκότητας ή της αρτιότητας των τεχνικών μοντέλων που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση κινδύνου στις σύγχρονες επιχειρήσεις, αυτό που καθορίζει τελικά την ποιότητα της διαχείρισης κινδύνων είναι η συμπεριφορά των στελεχών κατά την ανάληψή του, σε συνδυασμό με τον κώδικα δεοντολογίας και ηθικής των ιδίων αλλά και της εταιρίας στο σύνολο της.

Τον σημαντικότερο, τελικά, ρόλο καθορίζει το εάν μια ασφαλιστική επιλέγει κουλτούρα αποφυγής κινδύνων, κουλτούρα επίγνωσης και συνετής διαχείρισης κινδύνων ή επιθετική κουλτούρα όσον αφορά την ανάληψη κινδύνων. Αυτές οι παραδοχές συνδέονται άμεσα με την διαμόρφωση του προφίλ κινδύνου της εταιρίας, τον καθορισμό της διάθεσης της για κίνδυνο καθώς και της συνολικής στρατηγικής που ακολουθεί η εκάστοτε επιχείρηση. Η κάθε επιλογή αυτόματα υπονοεί και διαφορετικές πολιτικές και λειτουργικές παραδοχές, αλλά και διαφορετικές απαιτήσεις σε ατομικό επίπεδο. Ιδανικά, σε ένα περιβάλλον με εδραιωμένη «κουλτούρα κινδύνου», οι αποφάσεις (σε διοικητικό ή/και λειτουργικό επίπεδο, ατομικές ή συλλογικές) λαμβάνονται αφού συνυπολογιστούν όλες οι ενδεχόμενες παράμετροι κινδύνου¹²⁶. Απόδειξη αυτού, είναι ότι το πλαίσιο «Solvency II», έχει δεχθεί σφοδρή κριτική ως μία δυσχερής στην εφαρμογή ρύθμιση, που απαιτεί τεχνογνωσία, σκληρή δουλειά, χρόνο και κοστοβόρες διαδικασίες από τις ασφαλιστικές εταιρίες.

Τα μεγαλύτερα προβλήματα, όμως, έχουν εντοπιστεί κατά την εφαρμογή του πλαισίου από τα κράτη και όχι από τις επιχειρήσεις. Ειδικότερα, οι προβληματισμοί διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες, αυτές που αφορούν στην ελεύθερη εγκατάσταση επιχειρήσεων στα κράτη και σε αυτές που άπτονται του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις. Ενδεικτικά, ζητήματα που προέκυψαν σε σχέση με την ελευθερία εγκατάστασης αντιμετωπίστηκαν στην υπόθεση C-74/2018 σχετικά με τη δυνατότητα ασφαλιστικής κάλυψης των συμβατικών κινδύνων που συνδέονται με την αξία των μετοχών και με τη δίκαιη τιμή αγοράς που κατέβαλε ο αγοραστής στο πλαίσιο εξαγοράς επιχείρησης, στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-355/18 έως C-357/18 και C-479/18 σχετικά με το δικαίωμα υπαναχώρησης και την προθεσμία παραγραφής δικαιώματος είσπραξης τόκων επί αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών μετά την

¹²⁶ Απόσπασμα από Χαμπάκη, «Solvency II - Η μεγάλη εικόνα», 2015, όπως δημοσιεύθηκε στο web: <https://insuranceinnovation.gr/forum/editorial/solvency-ii-mia-nea-koultoura-diachirisis-tou-kindynou/>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

άσκηση του δικαιώματος της υπαναχώρησης από τον ασφαλισμένο, στην υπόθεση C-667/18 σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 201 παρ. 1 στ. α της Οδηγίας όσον αφορά στην έννοια και τα όρια της «δικαστικής διαδικασίας» και στην υπόθεση C-20/2019 σχετικά με τη δυνατότητα υπαναχώρησης του λήπτη της ασφάλισης από τη σύμβαση ασφαλίσεως ζωής.

Ζητήματα που αφορούν το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης συναντάμε στην υπόθεση C-803/18 σχετικά με την παρέκταση ή μη της διεθνούς δικαιοδοσίας σε σύμβαση ασφάλισης που καλύπτει περιστατικά «μεγάλου κινδύνου» και κατά πόσο μπορεί να αντιταχθεί απέναντι στον ασφαλισμένο από τη σύμβαση αυτή, ο οποίος δεν είναι επαγγελματίας του ασφαλιστικού τομέα και που δεν συναίνεσε στην εν λόγω ρήτρα και έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της κατοικίας του ασφαλιστή και του αντισυμβαλλομένου του, όπως και στην υπόθεση C-25/19 σχετικά με τον ορισμό αντιπροσώπου για την παραλαβή εισαγωγικών εγγράφων με αντικείμενο αποζημίωση από αυτοκινητικό ατύχημα. Τέλος, ενδιαφέρον παρουσιάζει και η υπόθεση C-144/17 σχετικά με τους όρους του ανταγωνισμού κατ'εφαρμογή των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων που απορρέουν από τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ.

Ανακύπτει λοιπόν το ερώτημα, κατά πόσο η θέσπιση νέων νομοθετικών και κανονιστικών πλαισίων, η τήρηση της νομιμότητας, η συνεργασία σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο αρχών και κυβερνήσεων, οι συνεχείς έλεγχοι των επιχειρήσεων, η εσωτερική αναδιοργάνωσή τους, η επιβολή προστίμων και κυρώσεων στις επιχειρήσεις και σε φυσικά πρόσωπα συνεργαζόμενα με αυτές, αν νομοτελειακά μπορούν να επιφέρουν την αλλαγή στην αντίληψη που έχουμε για την έννοια της ηθικής του κινδύνου¹²⁷, μέσω μίας νέας θεώρησης, έτσι ώστε να εξελιχθεί σε τέτοιο βαθμό που να αποτελέσει μία εκσυγχρονισμένη κουλτούρα, αρωγό της νέας εποχής στην ανάληψη κινδύνου. Ακόμη, όλο αυτό, φαντάζει πολυτέλεια για τις επιχειρήσεις, αδύνατο για τις διοικήσεις τους και άγνωστη γη για τους υπόλοιπους από μας. Σε αυτό το σημείο, θα πρέπει να θυμόμαστε ότι καμία στρατηγική δεν είναι τέλεια, κανένα σύστημα δεν είναι άρτιο, κανένας υπολογισμός δεν είναι ακριβής, εάν ο άνθρωπος δεν προτίθεται να τα εφαρμόσει.

¹²⁷ *Carisano*, *Deposit Insurance: Theory, Policy and Evidence*, 1992, σελ. 77-85 και *Γκόρτσος*, *Η προστασία των αποταμιευτών μέσω των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων*, 1997, σελ. 93.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το νέο πλαίσιο «Solvency II», μέσω του οποίου ρυθμίζονται οι απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, είναι ένα από τα πιο δύσκολα και φιλόδοξα εγχειρήματα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς το πεδίο εφαρμογής του έργου είναι εξαιρετικά ευρύ, τα εμπλεκόμενα μέρη είναι πολλά και οι απαιτήσεις για τα προσδοκώμενα οφέλη από την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ πολύ υψηλές. Η σημασία και η αναγκαιότητα αναθεώρησης πλαισίου που προϋπήρχε από το 1973 ήταν εμφανής καθώς πολλά ζητήματα που αφορούσαν τη λειτουργία των ασφαλιστικών εταιρειών έπρεπε να ρυθμιστούν. Αυτή η ρύθμιση επιχειρήθηκε με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ, η ισχύς της οποίας εκτείνεται σε όλα τα κράτη - μέλη της Ε.Ε. και περιλαμβάνει τεχνικές διαχείρισης κινδύνων, εταιρικής διακυβέρνησης και διαφάνειας, οι οποίες θεωρούνται απαραίτητες για την ορθή λειτουργία της αγοράς και την προστασία του καταναλωτή-ασφαλισμένου μέσα στο σύγχρονο, πολύπλοκο και συνεχώς εξελισσόμενο χρηματοοικονομικό σύστημα¹²⁸.

Τα βασικά πλεονεκτήματα «Solvency II» για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις είναι ότι οι κεφαλαιακές απαιτήσεις ταυτίζονται με τους πραγματικούς κινδύνους της εταιρίας και με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η βέλτιστη κεφαλαιακή κατανομή, η μείωση, ακόμη και η κατάργηση των περιττών νομικών περιορισμών, η ενιαία εφαρμογή του πλαισίου σε όλα τα κράτη – μέλη της Ε.Ε., με αποτέλεσμα την αναβάθμιση του ανταγωνισμού στις ευρωπαϊκές ασφαλιστικές αγορές. Σε έρευνα της Ιταλικής Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών (ANIA), το 85% των εταιρειών που συμμετείχαν στην έρευνα θεωρούν ότι το «Solvency II» είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για νέες καινοτομίες, άποψη που έχει υιοθετηθεί και από τις ελληνικές (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Το βασικό πλεονέκτημα για τους καταναλωτές - κατόχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων αλλά και δικαιούχους ασφαλιστηρίων συμβολαίων, είναι το επαρκές επίπεδο προστασίας απέναντι σε πιθανή αφερεγγυότητα της εταιρίας με την οποία συνεργάζονται, δεδομένου ότι η εταιρία διασφαλίζει ότι το κεφάλαιο που διατηρεί είναι ανάλογο των κινδύνων που αναλαμβάνει. Ο αυξημένος ανταγωνισμός στις ευρωπαϊκές ασφαλιστικές αγορές θα επιφέρει μεγαλύτερη ποικιλία προϊόντων σε πιο προσιτές τιμές για τον καταναλωτή, δεδομένου ότι με το «Solvency II» τα ασφαλιστικά προϊόντα θα κοστολογούνται με τις σωστές τιμές αφού θα γίνεται σωστή και ολοκληρωμένη αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων. Σύμφωνα με τη μελέτη

¹²⁸ Φαρσαρώτας/Κλήμης, Επιστημονικό περιοδικό EPSILON7, Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης Φερεγγυότητα II (Solvency II), 2013.

αξιολόγησης επιπτώσεων (Impact Assessment) του CEA, η τάση που διαφαίνεται κλείνει προς τη δημιουργία καινούριων προϊόντων από τις εταιρίες και προς τις αυξημένες ευκαιρίες πώλησης των προϊόντων σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Παράλληλα δε, φαίνεται πιθανή η απόσυρση προϊόντων από την ασφαλιστική αγορά στις περιπτώσεις αυξημένων κεφαλαιακών απαιτήσεων για τη διατήρησή τους¹²⁹.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι η εφαρμογή της Οδηγίας 2009/138/EK αναθεωρεί πλήρως τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούσαν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Το νέο πλαίσιο προϋποθέτει τη χρήση εξειδικευμένου ανθρωπίνου δυναμικού, με τεχνογνωσία σε θέματα τεκμηρίωσης της ποιότητας δεδομένων, ανάλυσης των κινδύνων και εξειδικευμένα μηχανογραφικά προγράμματα. Το τοπίο, αλλάζει δραστικά και απαιτεί την εκπαίδευση και εξειδίκευση προσωπικού, το οποίο θα μπορεί να αντεπεξέλθει στις νέες συνθήκες και να αντιμετωπίσει επιτυχώς τη νέα πρόκληση που ακούει στο όνομα «Φερεγγυότητα II». Ο χρόνος «τρέχει», μαζί και οι εξελίξεις για την επιτακτική ανάγκη άμεσης ανταπόκρισης από τις εποπτικές αρχές, τις επιχειρήσεις ιδιωτικής ασφάλισης και τους εξειδικευμένους επαγγελματίες του κλάδου¹³⁰.

Η «Φερεγγυότητα II» είναι πολλά περισσότερα από έναν διαφορετικό τρόπο υπολογισμού οικονομικών μεγεθών και στοιχείων, είναι ένα πολύτιμο εργαλείο διαμόρφωσης της οργανωτικής δομής της διαχείρισης κινδύνου της ασφαλιστικής επιχείρησης και απαραίτητη προϋπόθεση ανταγωνιστικότητας πλέον κάθε (αντ)ασφαλιστικής επιχείρησης που δραστηριοποιείται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την μέχρι τώρα πορεία, έχει αποδειχθεί ότι ακόμη δεν έχουν φανεί τα αποτελέσματα της πλήρους εφαρμογής του πλαισίου «Solvency II», ελλείπει υποδομών και οικονομοτεχνικού προσωπικού, που επιβάλλεται να γνωρίζει σε βάθος τις επιταγές αυτού, πλην όμως, παραμένουμε αισιόδοξοι ότι το εγχείρημα εξυγίανσης και νεοτερισμού που φέρνει το πλαίσιο, αποπνέει έναν νέο αέρα καινοτομίας στην ιδιωτική ασφάλιση.

¹²⁹ Άρθρο με τίτλο Solvency II και ιδιωτική ασφάλιση: Έννοια, πλεονεκτήματα και προκλήσεις, όπως δημοσιεύθηκε στο [web:https://www.nextdeal.gr/epikairota/asfalistika-nea/idiotiki-asfalisi/73453/solvency-ii-kai-idiotiki-asfalisi-ennoia](https://www.nextdeal.gr/epikairota/asfalistika-nea/idiotiki-asfalisi/73453/solvency-ii-kai-idiotiki-asfalisi-ennoia), που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

¹³⁰ Άρθρο της Ευαγγελίας Παρίση στο επιστημονικό περιοδικό Accountancy Greece, Φερεγγυότητα II (Solvency II), τεύχος 18, 2015, σελ. 106.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. ΟΔΗΓΙΕΣ

Η Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Η Οδηγία 2014/51/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014, σχετικά με την τροποποίηση των οδηγιών 2003/71/ΕΚ και 2009/138/ΕΚ, και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010, όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων) και της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών).

Η Οδηγία 2011/89/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων.

2. ΚΑΤ'ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ/ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2015/35 της Επιτροπής, της 10ης Οκτωβρίου 2014, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Κατ' εξουσιοδότηση Απόφαση (ΕΕ) 2015/1602 της Επιτροπής της 5ης Ιουνίου 2015 σχετικά με την ισοδυναμία του καθεστώτος φερεγγυότητας και προληπτικής εποπτείας για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ισχύει στην Ελβετία, βάσει του άρθρου 172 παράγραφος 2, του άρθρου 227 παράγραφος 4 και του άρθρου 260 παράγραφος 3 της οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Κατ' εξουσιοδότηση Απόφαση (ΕΕ) 2015/2290 της Επιτροπής της 12ης Ιουνίου 2015 σχετικά με την προσωρινή ισοδυναμία των καθεστώτων φερεγγυότητας που ισχύουν στην Αυστραλία, τις Βερμούδες, τη Βραζιλία, τον Καναδά, το Μεξικό και τις Ηνωμένες Πολιτείες και που εφαρμόζονται στις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις με έδρα στις χώρες αυτές.

Κατ' εξουσιοδότηση Απόφαση (ΕΕ) 2016/309 της Επιτροπής της 26ης Νοεμβρίου 2015 σχετικά με την ισοδυναμία του καθεστώτος εποπτείας για (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ισχύει στις Βερμούδες με το καθεστώς που προβλέπεται στην οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου και για την τροποποίηση της κατ' εξουσιοδότηση απόφασης (ΕΕ) 2015/2290 της Επιτροπής.

Κατ' εξουσιοδότηση Απόφαση (ΕΕ) 2016/310 της Επιτροπής της 26ης Νοεμβρίου 2015 σχετικά με την ισοδυναμία του καθεστώτος φερεγγυότητας για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις που ισχύει στην Ιαπωνία με το καθεστώς που προβλέπεται στην οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2016/467 της Επιτροπής της 30ής Σεπτεμβρίου 2015 για την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 σχετικά με τον υπολογισμό των ρυθμιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων για διάφορες κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού των αντασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1542 της Επιτροπής της 8ης Ιουνίου 2017 για την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 σχετικά με τον υπολογισμό των ρυθμιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων για ορισμένες κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων (εταιρείες υποδομών).

Διορθωτικό στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2017/1542 της Επιτροπής της 8ης Ιουνίου 2017 για την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 σχετικά με τον υπολογισμό των ρυθμιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων για ορισμένες κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων (εταιρείες υποδομών).

Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1221 της Επιτροπής της 1ης Ιουνίου 2018 για την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 όσον αφορά τον υπολογισμό των ρυθμιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων για τιτλοποιήσεις και απλές, διαφανείς και τυποποιημένες τιτλοποιήσεις τις οποίες κατέχουν (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 2019/981 της Επιτροπής της 8ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την τροποποίηση του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2015/35 για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

3. ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΑ ΤΕΧΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/460 της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τη διαδικασία σχετικά με την έγκριση εσωτερικού υποδείγματος ομίλου σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/461 της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τη διαδικασία λήψης κοινής απόφασης σχετικά με αίτηση για τη χρησιμοποίηση εσωτερικού υποδείγματος ομίλου, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/462 της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου όσον αφορά τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης για την εγκατάσταση φορέων ειδικού σκοπού, για τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εποπτικών αρχών σχετικά με τους φορείς ειδικού σκοπού, καθώς και για τον καθορισμό των μορφοτύπων και των υποδειγμάτων για τις πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλονται από φορείς ειδικού σκοπού σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/498 της Επιτροπής της 24ης Μαρτίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τη διαδικασία εποπτικής έγκρισης για τη χρησιμοποίηση ειδικών για κάθε επιχείρηση παραμέτρων σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/499 της Επιτροπής της 24ης Μαρτίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τις διαδικασίες που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη χορήγηση εποπτικής έγκρισης για τη χρησιμοποίηση στοιχείων συμπληρωματικών ιδίων κεφαλαίων σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/500 της Επιτροπής της 24ης Μαρτίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών εφαρμογής προσαρμογής λόγω αντιστοίχισης σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου τεχνικών προτύπων όσον αφορά τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται για την εποπτική έγκρισή της.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2011 της Επιτροπής της 11ης Νοεμβρίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τους καταλόγους των περιφερειακών κυβερνήσεων και τοπικών αρχών, τα ανοίγματα έναντι των οποίων θα αντιμετωπίζονται ως ανοίγματα έναντι της κεντρικής κυβέρνησης σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2012 της Επιτροπής της 11ης Νοεμβρίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τον καθορισμό, τον υπολογισμό και την

κατάργηση πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2013 της Επιτροπής της 11ης Νοεμβρίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τις τυπικές αποκλίσεις σε σχέση με τα συστήματα εξίσωσης των κινδύνων υγείας, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2014 της Επιτροπής της 11ης Νοεμβρίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τις διαδικασίες και τα υποδείγματα για την υποβολή πληροφοριών στην αρχή εποπτείας του ομίλου, καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2015 της Επιτροπής της 11ης Νοεμβρίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων σχετικά με τις διαδικασίες για την αξιολόγηση των εξωτερικών αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2016 της Επιτροπής της 11ης Νοεμβρίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τον δείκτη μετοχών για τη συμμετρική προσαρμογή της τυποποιημένης επιβάρυνσης κεφαλαίου λόγω μετοχών, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2017 της Επιτροπής της 11ης Νοεμβρίου 2015 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τους προσαρμοσμένους συντελεστές για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον συναλλαγματικό κίνδυνο για νομίσματα προσδεδεμένα στο ευρώ, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2450 της Επιτροπής της 2ας Δεκεμβρίου 2015 για τον καθορισμό τεχνικών εκτελεστικών προτύπων όσον αφορά τα υποδείγματα για την υποβολή πληροφοριών στις εποπτικές αρχές σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2451 της Επιτροπής της 2ας Δεκεμβρίου 2015 για τον καθορισμό τεχνικών εκτελεστικών προτύπων σε σχέση με τα υποδείγματα και τη δομή των δημοσιοποιήσεων συγκεκριμένων πληροφοριών από

τις εποπτικές αρχές σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2452 της Επιτροπής της 2ας Δεκεμβρίου 2015 για τον καθορισμό τεχνικών εκτελεστικών προτύπων σε σχέση με τις διαδικασίες, τους μορφότυπους και τα υποδείγματα της έκθεσης φερεγγυότητας και χρηματοοικονομικής κατάστασης σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/165 της Επιτροπής της 5ης Φεβρουαρίου 2016 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από την 1η Ιανουαρίου έως τις 30 Μαρτίου 2016, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/869 της Επιτροπής της 27ης Μαΐου 2016 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 31 Μαρτίου έως τις 29 Ιουνίου 2016, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1376 της Επιτροπής της 8ης Αυγούστου 2016 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 30 Ιουνίου έως τις 29 Σεπτεμβρίου 2016, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1630 της Επιτροπής της 9ης Σεπτεμβρίου 2016 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τις διαδικασίες για την εφαρμογή του μεταβατικού μέτρου για την υποενότητα μετοχικού κινδύνου σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1868 της Επιτροπής της 20ης Οκτωβρίου 2016 για την τροποποίηση και τη διόρθωση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2450 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τα υποδείγματα για την υποβολή πληροφοριών στις εποπτικές αρχές σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2017/309 της Επιτροπής της 23ης Φεβρουαρίου 2017 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον

υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 31 Δεκεμβρίου 2016 έως τις 30 Μαρτίου 2017, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2017/812 της Επιτροπής της 15ης Μαΐου 2017 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 31 Μαρτίου έως τις 29 Ιουνίου 2017, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1421 της Επιτροπής της 2ας Αυγούστου 2017 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 30 Ιουνίου έως τις 29 Σεπτεμβρίου 2017, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2015 της Επιτροπής της 9ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 30 Σεπτεμβρίου 2017 έως τις 30 Δεκεμβρίου 2017, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2018/165 της Επιτροπής της 31ης Ιανουαρίου 2018 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 31 Δεκεμβρίου 2017 έως τις 30 Μαρτίου 2018, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2018/730 της Επιτροπής της 4ης Μαΐου 2018 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 31 Μαρτίου 2018 έως τις 29 Ιουνίου 2018, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1078 της Επιτροπής της 30ής Ιουλίου 2018 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 30 Ιουνίου 2018 έως τις 29 Σεπτεμβρίου 2018, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1843 της Επιτροπής της 23ης Νοεμβρίου 2018 για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2452 όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του υποδείγματος για τη δημοσιοποίηση των ασφαλιστρών, των αποζημιώσεων και των δαπανών ανά χώρα.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1844 της Επιτροπής της 23ης Νοεμβρίου 2018 σχετικά με την τροποποίηση και τη διόρθωση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/2450 για τον καθορισμό εκτελεστικών τεχνικών προτύπων όσον αφορά τα υποδείγματα για την υποβολή πληροφοριών στις εποπτικές αρχές σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1699 της Επιτροπής της 9ης Νοεμβρίου 2018 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 30 Σεπτεμβρίου 2018 έως τις 30 Δεκεμβρίου 2018, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/228 της Επιτροπής της 7ης Φεβρουαρίου 2019 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 31 Δεκεμβρίου 2018 έως τις 30 Μαρτίου 2019, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/699 της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2019 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 31 Μαρτίου 2019 έως τις 29 Ιουνίου 2019, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1285 της Επιτροπής της 30ης Ιουλίου 2019 σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών πληροφοριών για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων και των βασικών ιδίων κεφαλαίων προς αναφορά με ημερομηνίες αναφοράς από τις 30 Ιουνίου 2019 έως τις 29 Σεπτεμβρίου 2019, σύμφωνα με την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων (αντ)ασφάλισης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1.- Νόμος 4364/2016¹³¹, ο οποίος αφορά στην προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και ανασφάλισης (Φερεγγυότητα ΙΙ), στα άρθρα 2 και 8 της Οδηγίας 2014/51/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με την τροποποίηση των Οδηγιών 2003/71/ΕΚ και 2009/138/ΕΚ, και των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009, (ΕΕ) αριθ. 1094/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010, όσον αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (εφεξής ΕΑΑΕΣ) και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών, καθώς και στο άρθρο 4 της Οδηγίας 2011/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία των χρηματοπιστωτικών οντοτήτων που ανήκουν σε χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων και συναφείς διατάξεις της νομοθεσίας περί της ιδιωτικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις.

2.- Για την εναρμόνιση της ΤτΕ στο πλαίσιο «Solvency ΙΙ», η ελληνική εποπτική αρχή εξέδωσε **22 αποφάσεις** για την ενσωμάτωση κατευθυντηρίων γραμμών της Ε.Ι.Ο.Ρ.Α. (ΠΕΕ 60-81/12.2.2016). Επίσης, εξέδωσε άλλες **6 αποφάσεις** σχετικά με το καθεστώς εξαιρούμενων λόγω μεγέθους (μικρών ή μικρομεσαίων) επιχειρήσεων από ορισμένες διατάξεις (ΠΕΕ 85-91/28.3.2016), σχετικά με τον καθορισμό επιπρόσθετων πληροφοριών (ΠΕΕ 93/25.4.2016) και την ετήσια εισφορά των εποπτευόμενων επιχειρήσεων (ΠΕΕ 94/25.4.2016). Επιπλέον, εγκρίνει τη χρήση υποδείγματος για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης φερεγγυότητας σε μία ασφαλιστική επιχείρηση¹³².

3.- Νόμος 4537/2018¹³³, ο οποίος αφορά, μεταξύ άλλων, τον ορισμό της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) ως μοναδικής αρμόδιας αρχής της ασφαλιστικής αγοράς και στην εποπτεία της εφαρμογής των απαιτήσεων που θέτει ο Κανονισμός (ΕΕ) 1286/2014 «σχετικά με τα έγγραφα βασικών πληροφοριών που αφορούν συσκευασμένα επενδυτικά προϊόντα για ιδιώτες επενδυτές και επενδυτικά προϊόντα βασιζόμενα σε ασφάλιση». Η ΤτΕ, ως αρμόδια αρχή υποχρεούται να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να συμμορφώνεται με τις κατευθυντήριες γραμμές,

¹³¹ ΦΕΚ/Α/13/5.2.2016

¹³² Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017, σελ. 332

¹³³ ΦΕΚ/Α/84/15.5.2018

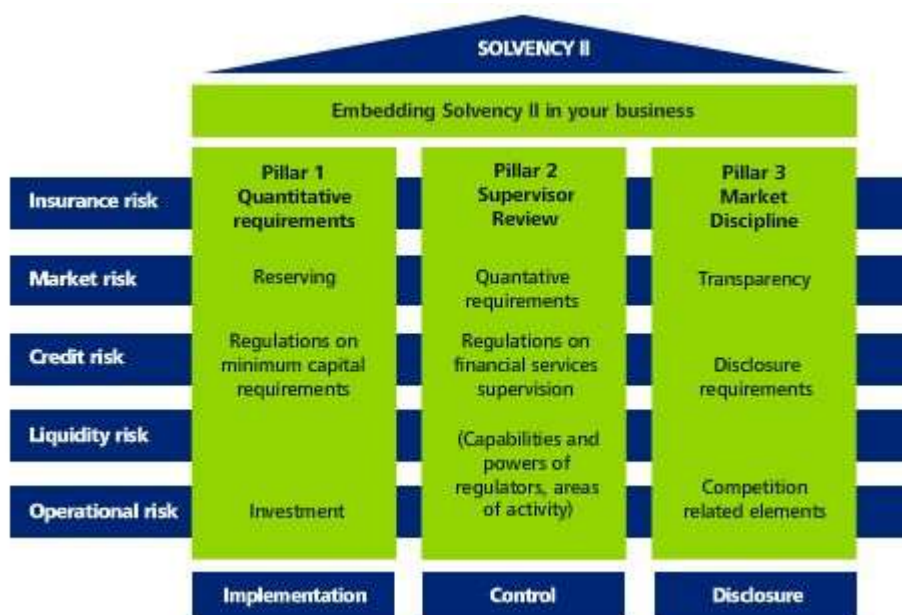
τις συστάσεις και τα πρότυπα που εκδίδονται από τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές μέσω της Μεικτής Επιτροπής, σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών (ΕΕ) 1093/2010, 1094/2010 και 1095/2010 και δύναται να εκδίδει σχετικές αποφάσεις που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, δύναται να παρέχει κάθε σχετική διευκρίνιση προς τις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, η ΤτΕ επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα και ειδικότερα: α) σε περίπτωση νομικού προσώπου, πρόστιμο έως πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ ή έως το διπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, όπου τα ποσά αυτά δύναται να προσδιοριστούν και β) σε περίπτωση φυσικού προσώπου, πρόστιμο έως επτακόσιες χιλιάδες (700.000) ευρώ ή έως το διπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, όπου τα ποσά αυτά δύναται να προσδιοριστούν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι¹³⁴

Αντικείμενο Εργασιών	Άρθρο Solvency II
Ποσοτικές απαιτήσεις	
Αποτίμηση στοιχείων παθητικού	75-86
Ίδια κεφάλαια	87-99
Δοκιμή Χρήσης (Use Test)	120
Πρότυπα ποιότητας στατιστικών στοιχείων	121
Καταλογισμός κερδών - ζημιών	123
Εξωτερικά υποδείγματα και δεδομένα	126
Κεφαλαιακές απαιτήσεις για εσωτερικά μοντέλα	112 -127
Ποιοτικές απαιτήσεις	
Γενικές απαιτήσεις εταιρικής διακυβέρνησης	41
Απαιτήσεις ήθους για πρόσωπα διοίκησης	42
Διαχείριση Κινδύνων	44
Εκτίμηση ιδίου κινδύνου και φερεγγυότητας	45
Εσωτερικός Έλεγχος	46
Εσωτερικός Λογιστικός έλεγχος	47
Αναλογιστική Λειτουργία	48

¹³⁴ Φαρσαρώτας/Κλήμης, Επιστημονικό περιοδικό EPSILON7, Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης Φερεγγυότητα ΙΙ (Solvency II), 2013, σελ. 1253 επ.

ΠΙΝΑΚΑΣ II¹³⁵ΠΙΝΑΚΑΣ III¹³⁶

Απαιτήσεις & μη ασφαλιστικές υποχρεώσεις	Σύμφωνα με τα IFRS (Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα)
Ασφαλιστικές υποχρεώσεις	Στην αξία αγοράς – Οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις υπολογίζονται με βάση την Βέλτιστη Εκτίμηση (Best Estimate) επιπλέον ενός περιθωρίου κινδύνου (Risk Margin)
Κεφάλαια	Τα κεφάλαια διαχωρίζονται σε κεφάλαια κατηγορίας 1, 2, 3 (Tier) αναλόγως της ποιότητάς τους
Ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση (MCR)	Προκύπτει από υπολογισμό με βάση τους κινδύνους, προκειμένου να δώσει στις κεφαλαιακές απαιτήσεις επίπεδο εμπιστοσύνης 85% σε περίοδο ενός έτους

¹³⁵ Πίνακας από το άρθρο «Πώς έπιασαν το αποτέλεσμα οι ασφαλιστικές», που δημοσιεύθηκε στο [web:https://banks.com.gr/solvency-ii-pos-epiasan-apotelesma-asfalistikες/](https://banks.com.gr/solvency-ii-pos-epiasan-apotelesma-asfalistikες/) και που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020

¹³⁶ Φαρσαρώτας/Κλήμης, Επιστημονικό περιοδικό EPSILON7, Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης Φερεγγυότητα II (Solvency II), 2013, σελ. 1253 επ.

Κεφάλαιο Φερεγγυότητας (SCR)	Προκύπτει από υπολογισμό με βάση τους κινδύνους, προκειμένου να δώσει στις κεφαλαιακές απαιτήσεις επίπεδο εμπιστοσύνης 99.5% σε περίοδο ενός έτους
------------------------------	--

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

1. *Αθανασιάδης Γ.*, Σύμβαση ιδιωτικής ασφάλισης, Το σύστημα των ασφαλιστικών ανακοινώσεων, 2006
2. *Αργυριάδης Α.*, Στοιχεία Ασφαλιστικού Δικαίου, 1986. *Γιωτάκη/Χατζηβασίλογλου* Η πρόταση Οδηγίας για τη «Φερεγγυότητα II: Βασικές έννοιες της ρύθμισης για την πορεία της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας», ΧρημΔικ 2008.
3. *Αργυρός Γ.*, Η προστασία των δικαιωμάτων του καταναλωτή σύμφωνα με την Οδηγία 2011/83/ΕΕ, ΔΕΕ 2/2013.
4. *Γκόρτσος Χ.*, Η προστασία των αποταμιευτών μέσω των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων, 1997.
5. *Γκόρτσος*, Επίκαιρα Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Τραπεζικού Δικαίου, 2006.
6. *Καράκωστας Ι.*, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτή, 2016.
7. *Κιάντος Β.*, Ασφαλιστικό Δίκαιο, 1999.
8. *Κιάντος*, Η Εποπτεία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, 2006.
9. *Μακρής Κ.*, Η ιστορία της ιδιωτικής ασφάλισης στην Ελλάδα, 1996.
10. *Μαντζούφας Π.*, Συνταγματική προστασία των δικαιωμάτων στην κοινωνία της διακινδύνευσης, 2006.
11. *Νεκτάριος Μ.*, Εισαγωγή στην Ιδιωτική Ασφάλιση, 2003.
12. *Περάκης Ε.*, Η έννοια του καταναλωτή κατά το νέο νόμο 2251/94, 1995.
13. *Ρόκας Ι.*, Ασφαλιστική Σύμβαση, κατ'άρθρο ερμηνεία του Ν 2496/1997.
14. *Ρόκας*, Η πορεία προς το σύγχρονο ασφαλιστικό δίκαιο 1984-2006, 2007.
15. *Ρόκας*, Ασφαλιστικό δίκαιο, Solvency II, Εποπτεία των (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων, 2016.
16. *Ρόκας*, Συμβατικό Ασφαλιστικό Δίκαιο, 2016.
17. *Ρόκας*, Ασφαλιστικό δίκαιο, Εισηγήσεις, 2019.
18. *Σινανιώτη-Μαρούδη Α.*, Η Φερεγγυότητα των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων (Solvency II), Η αντιμετώπιση της αφερεγγυότητας, 23^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, ΣΕΕ, 2013.
19. *Σινανιώτη-Μαρούδη* Ασφαλιστικό δίκαιο, 2017.
20. *Σταθόπουλος Μ.*, Η επιμέλεια του συνετού δανειστή, εισήγηση στο 20^ο Συνέδριο Συνδέσμου Εμπορικόλογων (2010) «Η είσπραξη των εμπορικών απαιτήσεων» (2011).
21. *Σταθόπουλος/Χιωτέλλης/Αυγουστιανάκης*, Κοινοτικό Αστικό Δίκαιο I, 1995.

22. *Στεφάνου/Γκόρτσος*, Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο, σειρά μελετών Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, 2006.
23. *Χαμπάκη Μ.*, «Solvency II - Η μεγάλη εικόνα», 2015.
24. *Χατζηνικολάου-Αγγελίδου Ρ.*, Ασφαλιστική Σύμβαση, Η προστασία του ασφαλισμένου ως καταναλωτή, 2000.
25. *Χατζηνικολάου-Αγγελίδου* Ιδιωτικό ασφαλιστικό δίκαιο, 2017.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

1. *Barents R.* «The image of the consumer in the Case Law of the European Court», *European Food Law Review*, 1990.
2. *Carisano R.*, *Deposit Insurance: Theory, Policy and Evidence*, 1992.
3. *Herring R./Santomero A.*, *The role of the financial Sector in Economic Performance*, 1991.
4. *Rasmusen E.*, *Games & Information*, 1989.
5. *Wilthemsson T.* «Consumer images in East and West», 1996.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

1. *Γκόρτσος Χ.* «Βασιλεία III» Η αναθεώρηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με στόχο την ενδυνάμωση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, *ΧρηΔικ* 2011.
2. *Ρόκας Ι.*, Δεκαεπτά χρόνια εφαρμογής του ν.2496/1997, *ΕΕμπΔ* 2014.
3. *Τζίβα Ε.*, Το ηλεκτρονικό εμπόριο και η προστασία των καταναλωτών απέναντι σε γενικούς όρους συναλλαγών, *ΔΕΕ* 10/2003.
4. *Χριστιανός Β.*, Θεμελιώδη Ζητήματα Προστασίας του Καταναλωτή Τραπεζικών Υπηρεσιών και Κοινοτικό Δίκαιο, Προστασία Καταναλωτή και Τραπεζικές Υπηρεσίες, επιμ. *Φραγκάκη*, 1996.
5. *Ψαρουδάκης Γ.*, Το εγγυητικό κεφάλαιο ζωής ως μέσο προστασίας των ασφαλισμένων: Λειτουργία και συστηματική σημασία, *ΔΕΕ* 2016.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. *Ευαγγελία Παρίση*, Επιστημονικό περιοδικό *Accountancy Greece*, Φερεγγυότητα II (Solvency II), τεύχος 18, 2015.

2. *Φαρσαρώτας/Κλήμης*, Επιστημονικό περιοδικό EPSILON7, Εξελίξεις στο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο εποπτείας των φορέων ιδιωτικής ασφάλισης Φερεγγυότητα II (Solvency II), 2013.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ιστοσελίδα της ΤΤΕ: <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/eropteia/eropteia-idiwtikhs-asfalishs>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.
2. Ιστοσελίδα της CEIOPS: www.ceiops.org που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.
3. Συχνές ερωτήσεις Solvency II, της CEA Insurers of Europe, από την τοποθεσία web: <http://www.eaee.gr/web/uploads/SolvencyII-FAQ-Greek.pdf>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.
4. Άρθρο «Πώς έπιασαν το αποτέλεσμα οι ασφαλιστικές», που δημοσιεύθηκε στο web: <https://banks.com.gr/solvency-ii-pos-epiasan-apotelesma-asfalistikes/>
5. Ιστοσελίδα της EIOPA: https://www.eiopa.europa.eu/register-licensed-insurance-undertakings_en, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.
6. Άρθρο με τίτλο Solvency II και ιδιωτική ασφάλιση: Έννοια, πλεονεκτήματα και προκλήσεις, όπως δημοσιεύθηκε στο web: <https://www.nextdeal.gr/epikairoτητα/asfalistika-nea/idiotiki-asfalisi/73453/solvency-ii-kai-idiotiki-asfalisi-ennoia>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.
7. Άρθρο με τίτλο: «Solvency II Γιατί θέλει προληπτική βελτίωση η προληπτική εποπτεία;», όπως δημοσιεύθηκε στο web: <https://www.nextdeal.gr/asfalistikes-eidiseis/idiotiki-asfalisi/110887/solvency-ii-giati-thelei-proliptiki-veltiosi-i>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.
8. Απόσπασμα από *Χαμπάκη*, «Solvency II - Η μεγάλη εικόνα», 2015, όπως δημοσιεύθηκε στο web: <https://insuranceinnovation.gr/forum/editorial/solvency-ii-mia-nea-koultoura-diachirisis-tou-kindynou/>, που προσπελάστηκε στις 7 Μαρτίου 2020.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΑΠ 258/2016 Ε΄ Τμ. (Ποινικό), ΔΕΕ 6/2017 (ΕΤΟΣ 23ο), σελ. 792 επ.

ΑΠ 1/2019, ΝΟΜΟΣ

ΑΠ 54/2019, ΝΟΜΟΣ

ΕΛΣυν 155/2008, ΝΟΜΟΣ

ΣΤΕ 102/2009, ΔΑΕ & ΕΠΕ 2011, 178
ΣΤΕ 446/2018, ΔΕΕ 2019/256 και ΕΕΜΠΔ 2019/377
ΣΤΕ 707/2019, ΝΟΜΟΣ
ΕφΑθ 43/2018 ΝΟΜΟΣ
ΕφΒορΑιγ 47/2018, ΝΟΜΟΣ
ΜονΕφΑθ 60/2019, ΝΟΜΟΣ
ΜονΕφΑθ 84/2019, ΝΟΜΟΣ
ΜονΕφΔωδ 257/2018, ΝΟΜΟΣ
ΜονΕφΘεσσαλ 1336/2018
ΜΠΑ 1285/2016, ΔΕΕ 2017, 395

C-89/91, CURIA
ΔΕΚ 19.1.1993, Shearson Lehman
C-110/14, Costea, CURIA
C-559/15, Onix Asigurări, CURIA
C-542/2016, CURIA
C-144/17, Lloyd's, CURIA
31-5/2018 ΔΕΚ
C-74/2018 A Ltd, CURIA
C-355/18 έως C-357/18 και C-479/18, Rust-Hackner, CURIA
C-667/18, Orde van Vlaamse Balies και Ordre des barreaux francophones και germanophone, CURIA
C-803/18, BALTA, CURIA
C-20/19, kunsthaus muerz, CURIA
C-25/19, Corporis, CURIA

ΛΗΜΜΑΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

A

Αξιολόγηση επιπτώσεων (ImpactAssessment) σελ. 53
 Αρμοδιότητες ΤτΕ σελ. 45
 Αρχή της συνετής διαχείρισης σελ. 25, 27
 Αρχή του συνετού επενδυτή σελ. 29, 30,38
 Ασφαλιστικές υποχρεώσεις (InsuranceLiabilities) σελ. 19, 20, 21
 Ασφαλιστική τοποθέτηση 9

B

Βασικό Περιθώριο Φερεγγυότητας (SCR) σελ. 21, 23, 24, 25, 28, 47, 65, 69
 «Βασιλεία I» («Basel I») σελ. 1,2, 15
 «Βασιλεία II» («Basel II») σελ. 7
 «Βασιλεία III» («Basel III») σελ. 2, 3
 Βέλτιστη Εκτίμηση σελ. 17, 20

Γ

Γενικές Αρχές σελ. 14

Δ

Διαχείριση κινδύνων σελ. 11, 31
 Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΔΕΙΑ) σελ. 41

Ε

ΕΑΑΕΣ, ΕΙΟΡΑ σελ. 4, 40, 45, 46, 47, 49, 50
 Εγγυητικό Κεφάλαιο Ιδιωτικής Ασφάλισης Ζωής σελ. 9
 Εκτελεστικά Τεχνικά Πρότυπα σελ. 34,55
 Εκτελεστικός Κανονισμός σελ. 34, 35, 36, 37, 38, 39
 Ελάχιστη/ες κεφαλαιακή/ες απαίτηση/εις φερεγγυότητας, Minimum Capital Requirement σελ. 4, 18, 22, 23, 24, 25, 39, 47, 49, 64
 Εξουσίες ΤτΕ σελ. 45
 Επικεφαλής Επόπτης, Lead Supervisor σελ. 12
 Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης, ΕΠΕΙΑ σελ. 8, 9, 11
 Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων, CEIOPS σελ. 6, 9, 28
 Επιτροπή Λαμφαλούσι (Lamfalussy) σελ. 6, 9, 54
 Επιτροπή Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της ΤτΕ σελ. 50

Εποπτευόμενα ιδρύματα 32

Εποπτευόμενα πρόσωπα σελ. 11, 47

Εποπτική/ές Αρχή/ές σελ. 8, 12, 18, 19, 26, 27, 28, 29, 31, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52

Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών) σελ. 33

I

Ίδια κεφάλαια σελ. 2, 15, 16, 21, 22, 23, 24, 35, 37, 38, 39, 46

Ιταλική Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών, ANIA σελ. 52

K

Κατ'εξουσιοδότηση Κανονισμοί/Αποφάσεις σελ. 55

Κεφάλαια 1ης κατηγορίας (Tier 1) σελ. 22

Κεφάλαια 2ης κατηγορίας (Tier 2) σελ. 22

Κεφάλαια 3ης κατηγορίας (Tier 3) σελ. 22

Κίνδυνος σελ. 13, 32, 34, 42

Κουλτούρα κινδύνου 43, 44

M

Μη ασφαλιστικές υποχρεώσεις (non-insuranceliabilities) σελ. 20

Μηχανισμός πρόληψης αφερεγγυότητας σελ. 32

Μέθοδος της διαβάθμισης (subordination) σελ. 21

N

ΝΔ 400/1970 «Περί Ιδιωτικής Επιχειρήσεως Ασφαλίσεως» σελ. 7, 8, 9, 10

Νομικά Πρόσωπα (Solo Entities) σελ. 11

Νόμος ΓΥΣΓ/22.12.1909 σελ. 7

Νόμος ΓΧΜΣΤ/1.3.1910 σελ. 7

Νόμος 3229/2004 σελ. 8, 41

Νόμος 3764/2009 σελ. 30

Νόμος 3867/2010 σελ. 8, 30

Νόμος 4364/2016 (ΝΕΑΕ) σελ. 8, 9, 10, 40

Νόμος 4537/2018 σελ. 40

Νόμος 4548/2018 σελ. 11

O

Οδηγία 2009/138/ΕΚ σελ. 4, 9, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40

Οδηγία 2011/89/ΕΚ (Ficod 1) σελ. 4, 33
Οδηγία 2012/23/ΕΕ (QuickFix) σελ. 4
Οδηγία 2014/51/ΕΕ («Omnibus II») σελ. 4, 32
Όμιλος σελ. 12

Π

ΠΔ 118/1985 «Συμμόρφωση προς τις διατάξεις των Οδηγιών 73/239/ΕΟΚ, 76/580/ΕΟΚ σελ. 10
ΠΔ 252/1996 «Συμμόρφωση προς τις διατάξεις των Κοινοτικών ασφαλιστικών οδηγιών σελ. 10
ΠΕΕ σελ. 49
Περιθώριο για την χρονική αποτίμηση του χρήματος σελ. 21
Ποιοτικές απαιτήσεις σελ. 5, 6, 25
Ποσοστό Επενδύσεων σελ. 26
Ποσοτικές απαιτήσεις σελ. 5, 15, 16
Προαιρετικές παροχές (discretionary benefits) σελ. 20
Προεξοφλητική βάση (discounted basis) σελ. 21
Προληπτική Εποπτεία (ΤτΕ) σελ. 49, 68
Πυλώνες/ες σελ. 15, 16, 25, 28

Σ

ΣΛΕΕ σελ. 26
Συμβούλιο Εποπτών (Board of Supervisors) σελ. 34
Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια του 1988 (Basel Capital Accord) σελ. 3

Τ

Τεχνικές Προβλέψεις σελ. 17, 19, 20, 21, 28, 38
Το νέο Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια σελ. 2
Τράπεζα της Ελλάδος, ΤτΕ σελ. 40, 41, 43, 46, 49, 50,

Υ

Υπουργική Απόφαση 46511/Β.2147 σελ. 11

Φ

«Φερεγγυότητα Ι», «Solvency I» σελ. 2, 3, 4, 5, 7, 9

«Φερεγγυότητα II», «Solvency II» σελ. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 31, 32, 33, 40, 47, 48, 49, 50, 53, 63, 64

C

CEA σελ. 9, 15, 40, 48, 53

O

ORSA (Own Risk & Solvency Assessment) Εσωτερικό σύστημα εκτίμησης κινδύνου και φερεγγυότητας σελ. 22, 28